מ ד י נ ת י ש ר א ל

מ ש ר ד ה ב ט ח ו ן

ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

383 ,1975

83

בתיק זה, בהשוואה לתיק המקורי, חסרים קטעים, אשר נאסרו לעיון על פי קריטריונים שנקבעו על ידי שר הבטחון, כתנאי להקדמת פתיחות החומר לעיון.

תיק זה הוא העתק מצולם מהתיק המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומערכת הבטחון.
השימוש בתיק זה מותר רק למטרות שאושרו כדין. חל איסור על ייצור ו/או צילום עותקים נוספים מהתיק בלי אישור ממי שהוסמך לכך על פי דין.

2

משרד הביטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון

התחלת התיק

שם היחידה: עדקת אברנ ג - מוגנים

הנושא: עקויות ינאסכו ע"י אל"מ
תמיר

13/3/1974 - 11/2/1974

אצ/29

מס'	עדות ושם		תפקיד
1.	אל"מ עמיצור כפיר	1-13	רמ"ח בקרה אכ"א
2.	אל"מ מתי נ'יב	14-23	השליש הראשי
3.	סא"ל בנימין שליט	24-56	מפקד יח' לפסיכולוגיה
4.	תא"ל ורדי זלמן	57-61	קצין משטרה צבאי ראשי
5.	אל"מ נתיב משה	62-76	ע. ראש אכ"א
6.	סא"ל שאולוב אלברט	77-81	קצין שלישות אוג' 146
7.	רס"ן ליטוביץ	82-86	קש"ח 205
8.	סגן גדליה נתן	87-90	שליש גד' 125
9.	סגן שירי יוסף	91-92	ק. קשור אוגדה 143
10.	סא"ל שקד יצחק	93-96	ק. שלישות אוגדה 143
11.	סרן מישראל פינקל	97-104	שליש גד' 410
12.	אל"מ יעקב הראל	105-106	מרכז חקירה נעדרים
13.	סא"ל שושני שלמה	107-109	רע"נ בקרת אכ"א בקרה
14.	תא"ל הרב פירון	110-116	הרב הראשי לצה"ל
15.	אל"מ ברוך בהט	117-130	רמ"ח תכנון
16.	אל"מ שריד אלי	131-141	רמ"ח פרט
17.	אל"מ נגן	142-147	קצין רפואה ראשי
18.	תא"ל אלעזרי	148-151	ר' מנהל הסגל
19.	רס"ן אבון אביטל	152	אתור נעדרים
20.	סא"ל ד"ר ערן דולב	153-158	ק' רפואה פקוד דרום
21.	סא"ל ד"ר דן מיכאלי	159-162	ק' רפואה אוג, 36
22.	סא"ל ד"ר קישון יחזקאל	163-167	מפקד גדוד רפואה 504 באוגדה 143
23.	אל"מ צבי ענבר	168-176	פרקליט צבאי ראשי
24.	[illegible]	177-180	רמ צבאי אוג 146
25.	סא"ל הרב צמל	181-185	רב צבאי של גיסות השריון
26.	רס"ן נחמן אלון	186-190	ראש חפ"ש חש"ן

0001

1

אל"מ משה חמיר
אורסף חומר עובדתי

אלוף משנה עמיצור כפיר

עדות מס' 1

רמ"ח בקרה

ישיבה מס' 1

תאריך 11.2.74

בפני אל"מ (מיל) חמיר משה הופיע ק/286487 אל"מ עמיצור כפיר ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. המלחמה החלה ביום הכפורים 6.10.73. כבר ביום ו' 5.10.73 לבקשת אג"ם מבצעים בצענו בדיקות נהל גיוס חרום במספר יחידות וביניהן:

אוגדה 36, אוגדה 210 אוגדה 143 ואוגדה 146. כלן אוגדות מילואים.

וכן בח"ט 670, 274, 500, 679, 600, 179, 875, 205, 9, 421, 164, 217, 4, מרכז גיוס וימחי"ם 437, 3 אוגדים ארטילריים 212, 214, 282.

הבדיקה נערכה על-ידי קציני המחלקה בצרוף קצינים נוספים. הבדיקה הקיפה נושאי גיוס שהם בתחום האחריות שלאכ"א. עיקר הבקרה היתה לבדיקת כוננות מערכת הגיוס דהיינו קיום רשתות גיוס, קיום סגלי קשור ובקיאותם בנהלי הגיוס לא נתגלו בבקורות אלו שום סטיות או אי ידיעת הנוהלים הקיימים בנושאי הגיוס.

ביום ו' 5/10 שעה 11.30 הופעלה נציגות אכ"ע מצפ"ע.

ביום שבת 6/10 התחילו להגיע כק' הגיוס. מאותה עת פעלה המחלקה בהתאם לפריסת החרום. עיקר תפקידי המחלקה בהתאם לנוהלי החרום הם: -

א. הפעלת אכ"א מצפ"ע

ב. עדכון המחשב בי"ח מתגיסות לצורך שליטה ממוכנת על הגיוס.

ג. עדכון המחשב בשנוי כפיפות של יחידות לצורך שליטה על תנועת כ"א.

ד. הפעלת מערכת הדווח על גיוס המלואים, דהיינו קליטת טפסי 429 המהווים

בסיס להפעלת המערכות הממוכנות הבאות 1 מערך השליטה בגיוס. 2. מערך התשלומים לשעת חרום. 3. מערך נפגעים. 4. מערך ולח"ם. כל המערכות הממוכנות להפעלה בשעת חרום הוכנן על ידי המחלקה הרבה טרם המלחמה. בחלקן הגדול גם תורגלו. לדוגמא: נושא טפסי 429 והדווח הונהג על ידי המחלקה לאחר מלחמת ששת הימים ומאז תורגל בעשרות תרגילי גיוס.

נושא התשלום המשפחתי תורגל בשנת 1972 בשתוף עם מת"ש ושלישות ראשית.

מערך הנפגעים נבנה כך שפעל למעשה אחת לחדש ע"מ שיהווה מערכת חיה.

בעקבות מצהי הכוננות בחדשים אפריל-מאי 1973 הוריתי לעדכן כל נוהלי החרום ולמעשה הוצא בכתב בחדש יולי 1973 תיק חרום יחידתיהאומר איך יופעלו כל המערכים, מהי האינפורמציה המזינה אותם, איך מתבצע עבוד הנתונים ומהו הפלט של כ"א מהמערכים. תיק זה משמש בסיס להפעלת המערכים האכאיים המוקנים בשעת חרום. התיק מצורף כנספח מס' 1/1.

ש"ת. מבחינת הציפיות היתה המערכת בנויה לענות עלגיוס בתנאים כפי שקרו במלחמה זו, והראיה, המערכת פעלה ללא תקלות. ולמה זה קרה? כי טפסי 429 היו מנוקבים מראש, שלא כמו במלחמה קודמת שגם כשהגיעו טפסים, היה צורך לנקבם מה שגרם צואר בקבוק.

גם כמות כרטיסים שהגיעו בלתי מנוקבים מראש היתה קטנה מאד. (זאת במקרים שטרם הוכן כרטיס מנוקב מסבות שונות). עובדה היא שכל הכרטיסים שהגיעו נקלטו וכלמערכת הדווח אפשרה פעולה.

ש"ת אחריות העברת יחידות מפקוד לפקוד הינה על אג"ם מה שדווח למחלקה - הוזן. מה שלא דווח לא היהידוע. להשלמת התמונה יזמה המחלקה פעולה לאסוף דווחים משהסתבר שלא הגיעו.

ש"ת. בד"כ כשהעבירו יחידות רשום שלמותהיה הכל בשליטה מלאה. ברגע שהתחילו להעביר חיילים בודדים, מחלקות פלוגותוכו' לא היתה שליטה על תנועת הפרטים הללו מאחר שהמערכת אינה בנויה לשליטה על תנועות של חלקי יחידות.

ש"ת. לגבי בודדים יש בפקודים ובסמכויות סמכויות להוציא פקודות הצבה לשעת חרום. סמכויות אלה למיטב ידיעתי נוצלו רק במקרים בודדים.

ש"ת. בהתיחס לחוברת תזק נתוני אכ"א פרק גיוס.שירותמלואים עמוד 2 (המצויה בידי ועדת אגרנט).טבלה זו מפרטת את גיוס המלואים בחלוקה לימים כפי שדווח על-ידי היחידות השונות והוזן למחשב. דו"ח זה מבוסס על דווח שמי שהגיע לשלישות הראשית ע"ג טפסי 429.

ש"ת. הארגון במטכל אכ"א מבוסס על כך שאין סומכים בשעת חרום על שהיחידה תעביר בו ביום הגיוס את טפס 429 לשלישות הראשית, אלא הוכנו חוליות אסוף מיוחדות בתקן החרום של השלישותהראשית שיעודן לגשת ליחידות מתגיסות לאסוף הטפסים ולהביאם לשלישות.

ש"ת. כתוצאה משבושים שהיו תוך כדי הלחימה עקב תנאי הקרב וערבוב חיילים מיחידות שונות, תוכנן ע"י המחלקה תוך כדיימי הלחימה בצוע מיפקד, שהוחל בו ביום הפסקת האש.

לאחר שעדותי הוקרה בפני הדיני לאשרה בחתימת ידי

(-) ק/286487 אל"מ כפיר עמיצור.

נספח 1/

ש מ ר ר

אכ"א – מח' בקרה
ענף נרחל והדרכה
טל' 2319
מנ – 2 – 1316
תשרי תשל"ד
ארוק' 73

אג"מ תרא"ד 1
לשכת ראש אכ"א
רמ"ח בקרה
רבנות צבאית – סגן
אג"א חחזוקה – ענף כרנבות
אג"מ תרא"ד 2
מקשר"ד – ענף אוה"ד
200
600

הנדון: הקמת מרכז חקירה אחד נעדרים ובלתי מזוהים

1. לאור ההתפתחות שחלה לאחרונה בחזיתות השונות נערמים קשיים גדלים והולכים ותסבוכות בלתי צפויות בפעולות זיהוי החללים המבוצעת על ידי הרבנות הצבאית הראשית.

2. אמנם הצליחה הרבנות הצבאית הראשית עד כה לאסוף בשטח את חללי ישראל להביאם לקבורה ולקבוע זהותם, במידה מירבית. בדם פעולות הזיהוי נתקלו בבעיות מיוחדות, זאת לאור הנתונים בשתי החזיתות בימים הראשונים של המערכה וצורת הגיוס של ה–סד"ב בתוצאה משני נתונים אלה חסר רשום וודאי לגבי צורתי טנקים צורתי תותחנים ועוד לעתים חסרות נקודות אחיזה בכדי לקבוע קביעה סופית מהימנה.

3. לאור האמור לעיל נראה לנו הצורך להקים גוף מיוחד שיעסוק בחקיר ובאיסוף מידע ומעקב בכל יחידות צה"ל אחר נעדרים ומציאת דרכים לזיהוים עד כמה שהדבר ניתן.

4. להלן פירוט התפקידים העקריים:–

א. טיפול באיתור נעדרים ובלתי מזוהים.

ב. ניהול חקירות אחרי נעדרים ובלתי מזוהים.

ג. נהול ומעקבים אחרי נעדרים ובלתי מזוהים.

ד. הסקת מסקנות והפקת לקחים בעתיד.

5. האדגון המוצע:–
המרכז יכלול – מפקדת מרכז, מטה מתאם ומטה מקצועי וכן נציגות בפיקודים צפון ודרום.

עץ מבנה – ראה נספח א'.

6. כפיפות – לראש אכ"א.

7. פריסה:–

א. מפקדת המרכז – במחנה מטכ"ל אר בקירבתו כ–15 חדרים.

ב. נציגות במפק' פקוד הצפון – 3 חדרים.

ג. נציגות במפק' פקוד הדרום – 3 חדרים.

ש מ ר ר

...2

ש מ ר ד

7. * פרוט תקני כ"א ורכב מוצעים - ראה נספח ב'.

8. קשר:-

א. יש צורך להתקין טלפון מבצעי (נלן) במרכז ובנציגויות בפיקודים.

ב. יש צורך להתקין טלפונים רגילים:-

1) מרכז - 10

2) נציגות פיק' הצפון - 4

3) נציגות פיק' הדרום - 4

9. לאור דחיפות הנושא אבקשכם לפרסם זאת מידית, הנושא אושר ע"י ראש אכ"א.

צבי כהן
רס"ן
רמ"ד הדרכה ותדרוך שלישות
בשם ראש ענף נרשל והדרכה

צכ-טש

ש מ ר ד

0005

נספח א

ר' אכ"א
צינור פקוד
מרכז חקירה
ומעקב אחר
נעדרים ובלתי מזוהים
רבצל"
קרפ"
פצ"ר
מנהל"ס
מח' פרט
של"ר
צינור מקצועי
צינור מתאם

מפקד המרכז
(אל"מ)
עוזר למרחב
פיק' הצפון
(סא"ל)
עוזר למרחב
פיק' הדרום
(סא"ל)
ק. ניהול
(רס"ל)
ק. שלישות
(סא"ל)
תוליית
חקירה
(רס"ל-סרן)
תוליית
חקירה
6
6
מפקד (סרן)
+
2 חוקרים
מטה מקצועי
רציה
פצ"ר
רציה
קרפ"
חוליית מצ"פ
מ.ר.
חוליית מצ"ח

נס[redacted] ב'
למס[redacted]ינר מנ-2-1316
מ-24 ארק' 73.

פירוט כח אדם ורכב

א. מרכז חקירה אחד נעדרים רבלתי מזרהים:-

1) מפקד - אליים.
2) ק' שלישות - סאייל
3) ק' נחול - רסיינ
4) נציג פצייר - רסיינ
5) נציג קרפייר - רסיינ
6) ק' מצייח - רסיינ
7) חוקר מצייח - 2 - סרן
8) חולית מזייפ - משטרת ישראל
9) פקידים - 12
10) פקיד כתבן - 3
11) נהג - 5

ב. מרחב פקוד הצפון

1) עוזר למרחב פיקוד חצפון - סאייל
2) מפקד חולית חקירה - 6 רסיינ - סרן
3) חוקרים - 12
4) נהג - 7

ג. מרחב פיקוד הדרום

1) עוזר למרחב פיקוד חדרום - סאייל
2) מפקד חולית חקירה - 6 - רסיינ - סרן
3) חוקרים - 12
4) נהג - 7

ד. פרוט רכב

1) מרכז חקירה ורזחרי - 5
2) פקוד הצפון - 7
3) פקוד הדרום - 7

סהייכ 19

0008
אכ"א - מח' בקרה
ענף נוחל והדרכה
טל' 2469
מב - 1188
אלול תשל"ג
אוק' 73

7. X. 1973

1/

ש מ ר ד

הנדון: נספח שלישרת מס' 1 - למצבי ראש"ד

שרות מיוחד, גיום ועכרב שחרורים

1. כל חיילי המילואים שגוייסו החל מ- 5 לאוק' 73 יישרתו בשירות מיוחד, ויש למלא לגביהם ט' 429/1 (אדום).

2. יחידות או חיילים בודדים שביום ה- 5 לאוק' 73 היו בשירות מילואים פעיל (דגיל) יעברו למעמד של חיילים בשירות מיוחד. מיום זה ואין למלא לגביהם ט' 1-429 (אדום).

3. חיילי מילואים שנקראו לשירות חודשי (יום יומיים או שלושה) והושארו לשירות מיוחד ימולא לגביהם ט' 429/1 (אדום).

4. יעוכב שחרורם של כל החיילים בשירות סדיר, קצינים וחוגרים.

5. אזרחים עובדי צה"ל - אין לקרוא לשירות מיוחד אזרחים המוצבים ביחידה בה הם מועסקים, אזרח המוצב במילואים ביחידה אחרת ונקרא לשירות ביחידה בה הוא מוצב כחייל מילואים יתייצב ביחידתו אליה נקרא. אין להשאיר ביחידה עובד שנקרא לשירות ע"י יחידתו אלא באישור מוקדם של ר' מנהיים לגבי קצינים והשליש הראשי לגבי חוגרים.

6. נהגים צמודים לרכב -

א. חייל מילואים -נהג קבוע של רכב אזרחי מגויים שאינו מוצב ב-יום לא ישרת עם רכבו.

ב. חייל כ-נ"ל המשרת שירות מילואים פעיל ביחידה בה מוצב רכבו ישוחרר מיד ע"י מפקד יחידת רכב ויקבל פקודה להתייצב ביחידה בה היגו מוצב.

ג. אזרח אשר חשיב אינו חל עליו והוא נהג של רכב אזרחי מגויים רשאי להתנדב לשרת עם רכבו כמפורט ב-פ"מ 31.0311 .

דחיית שירות מילואים או אי קריאה לשירות מילואים

7. מבוטלים בזה הסעיפים המתייחסים לדחיית שירות/או קריאה לשירות מילואים כמפורט להלן:-

א. החלטות של ועדות תאום שירות מילואים :-

ב. דחיות לפי הוראת שליח/מנהיים (למעט המקרים בהם צריך במפורש שדחיית שירות חלה גם בשעת חירום).

ג. דחיית שירות/אי קריאה לשרות המסתמכות על פ"מ, הוראות קבע אכ"א והוראות מיוחדות של מטכ"ל/אכ"א.

8. הטפול בדחיות שירות מסיבות משקיות יעשה במסגרת הועדות המיוחדות שתופעלנה. בהתאם להוראות קבע אכ"א ק-31-0640 .

נפקדי גיום

9. יופעל חיפוש נפקדי גיום בהתאם לנוהלים שנקבעו ב-פ"מ 31.0824 ובהוראת קבע אכ"א ק-01-02-40.

10. נפקדי גיום שנעצרו יופנו ע"י יחידות חמ"צ פיקודיות ליחידתם או דרג ב' שלהם.

מאחרים ומנותקים

11. יש לפעול לפי פ"מ 31.0821 .

עכוב יציאת חיילים ל-חו"ל

12. אין להתיר יציאת חיילי מילואים ל-חו"ל ללא אישור השליש הראשי לגבי חוגרים ו- המנהיים לגבי קצינים.

ש מ ר.ד

הפעלת פקודות ונהלים לשעת חירום

13. הנהלים לשעת חירום המפורטים בפקודות להלן, יופעלו לגבי יחידות שב-סדייב המגויים :-

מס' סד'	ה ג ר ש א	הפקודה פק' מטכ"ל	הפקודה קה"ק
	א	ב	ג
1.	דו"ח דמ"ח	30.0309	
2	יחידת מילואים בשירות מיוחד -רישום ודיווח	30.0321	
3	השמה והצבה - הגדרות, סמכויות והוראות כלליות	31.0301	
4	תגבורת בשעת חירום-נוהל	31.0315	
5	חולים ופצועים - שירות סדיר ומילואים - נוהל סיפוח הצבה ודווח.	31.0503	
6	דחיית שירות בשעת חירום	31.0606	
7	שהיית חיילים בשירות מילואים ב-חו"ל	31.0704	
8	חיילים השוהים ב-חו"ל בשעת חרום - נוהל החזרה	31.0706	
9	שירות מילואים - נוהל גיוס חרום מאחרים /תועים	31.0821	
10	שירות מילואים - נוהל גיוס חרום -חולים	31.0823	
11	שירות מילואים - נוהל גיוס חרום - נפקדי גיוס	31.0824	
12	חללים ומתים בשעת חרום - נוהל	38.0105	
13	חללים ומתים ביחידה מכותדת/מנותקת	38.0106	
14	חללי צבא האוויר - נוהל זהוי טפול בחפצים,דווח ובקרה בזמן קרבות	38.0109	
15	שבויים - שבויי מלחמה של האוויר	38.0110	
16	נעדרים ושבויים בשעת חרום -נוהל	38.0112	
17	דחיית שרות מסובות משקיות בשעת חרום - נוהל		ק-01-06-31
18	נוהל שחרור כלואים בשעת חירום		מש - 1

ש מ ר ד

0017

ש מ ר ד

14. להלן ניתן פרוט של פקודות ונוהלים שיש להפנות תשומת לב הכוחות בעת מלחמה , על קיומם :-

מס' סד'	הנושא	הפקודה: פק' מטכ"ל	הפקודה: קה"ק	הערות
	א	ב	ג	ד
1	שינוי בפיקות על עוצבות ויחידות- נוהל רישום דוות וסמכויות	30.0320		
2	הפעלת נהגים על רכב אזרחי מגויים	31.0311		
3	הפעלת חיילי מילואים כנהגי מוניות ומפעילי צמ"ה בשלב גיוס הכוחות	31.0818		
4	דרג ב' שלישותי	31.0820		
5	משמעת - הגנת נכסי תרבות בשעת סכסוך מזוייין	33.0133		
6	רכב אזרחי מגויים - איסור החלפת הנהג ונהיגה מחוץ למסגרת התפקיד	33.0226		
7	בתי סוהר ומחנות מעצר צבאיים (סעיף א')	33.0317		
8	כספים - יחידות מילואים	35.0103		
9	חיילי מילואים בשדות חדום - תשלום אישי	35.0228		
10	חיילי מילואים בשדות חדום - תשלומי משפחה.	35.0229		
11	שקיים - הספקה בשעת חדום	35.0509		
12	פצועים בזמן קרבות - איסוף וזהוי	38.0101		
13	שבויים - שבויי מלחמה מכוחותינו - חובות וזכויות	38.0108		
14	שלל/אפסניה נטושה	50.0308		
15	חפיסת רכוש אויב בשעת כיבוש	50.0310		
16	אספקה קטנה בשעת חדום	54.0504		
17	טרקטורים ומכונות ניידות - מגוייסים ושבויים - מתן רשיון לשימוש בהם לצרכי צה"ל	58.0203		
18	נוהל חדום - הגדרות		ק-01-04-31	
19	הפעלת חיילי מילואים מפעילי צמ"ה בשלב גיוס הכוחות		ק-51-08-31	
20	שיפוט בבתי דין צבאיים בשעת לחימה		ק-01-03-33	
21	סיוע משטרת ישראל בעצירת נפקדי גיוס		ק-01-02-40	

15. חולים ופצועים השוהים ב-רי"מ 2 במעמד של נספחים ביום ה- 6 לאוק' 73 יוצבו ל-רי"מ 2 ב-תש"מ 6 אוק' (בהתאם ל-פי"מ 31.0503 סעיף ד'3 (ב')).

תגבורת

16. נוהל תגבורת בשעת חירום מופעל בהתאם ל-פי"מ 31.0315 .

17. כי"א המוצב ביחידות מעבר חילוית יוקפא. הפעלתו (גיוסו והצבתו כתגבורת ליחידה) רק לפי אישור מוקדם של מחלקת תכנון ב-אכ"א.

ש מ ר ד

18. העברת שנתונים - כל פקודות הצבה אשר הוצאו ע"י של"ד ועדיין לא בוצעו פיזית יוקפאו עד להודעה חדשה.

19. קורסים

א. בעקרון, קורסים הבנויים ממועמדי יחידות יפוזרו כדי לתגבר את היחידות בבעלי מקצועות שונים.

ב. קורסים דיים 4 ג' כללי ימשיכו במתוכנן וישמשו כעתודה לתגבור הסמכויות בבעלי מקצוע.

ג. מחלקת תכנון כ"א תורה בנפרד אילו קורסים יפוזרו ואילו קורסים ימשיכו או יפתחו במתוכנן.

ד. לגבי קורסים בהם משתתפים חיילי מילואים תנתן הוראה בנפרד ע"י מחלקת תכנון.

20. מחנה מעבר ארצי יופעל ב-באי"פ גדנ"ע בצריפין באחריות בקו"ם, החל מ- 7 אוק' 73 שעה 1200. הפיקודים המזרחיים יפעילו את מחנות המעבר הפיקודיים.

חלק פרט

21. א. שבויי מלחמה מכוחותינו - חובות וזכויות - ראה פק' מטכ"ל 38.0108 .

ב. שבויים - שבויי מלחמה של האויב :- ראה פק' מטכ"ל 38.0110 .

22. תשלומים

א. פעילות קציני מתי"ש אזוריים : יופעלו במשך 24 שעות החל מ- 6 אוק' 73 שעה 1900.

ב. כספים - יחידת מילואים : יחידות מילואים המתגיסות תיהפכנה ליחידות תשלומים לצרכי מתי"ש בהתאם להחלטת מפקדה ממונה/הפיקוד/החייל/הגיים. פירוט - ראה פקודות מטכ"ל 35.0103 .

ג. תשלום לחיילי מילואים - יבוצע בהתאם לאמור בפק' מטכ"ל 35.0228 (חיילי מילואים בשירות חרום) הוראות מפורטות תתפרסמנה בנפרד :-

1) שכר אישי לחייל ביחידה.
2) תשלום עבור משפחה - ישלח הביתה באמצעות מתי"ש.

23. שקי"ם

א. קנטינה יחידתית - הקמה וקשר עם שקי"ם (פי"מ 35.0501) יחידות מילואים המתגייסות תקבלנה דמי מחזור להפעלת הקנטינה באמצעות קציני מתי"ש אזוריים, ויוודאו הפעלת קנטינה יחידתית.

ב. מחסני מכר של שקי"ם יהיו פתוחים החל מ- 6 אוק' 73 שעה 1900 לשרות הקנטינות היחידתיות.

ג. ניידות שקי"ם - תוקצבנה בהתאם לפריסת הכוחות לפי הנחיות אכ"א-פרט.

24. קציני עדים

א. משרדי קציני עדים יפעלו 24 שעות ביממה.

ב. יופעל איתור חיילים ביחידות ע"י קציני עדים, ספרי איתור עבור קציני עדים, יופצו באמצעות הפיקודים (ספרי האיתור ימשכו ע"י הפקודים מענף תנאי שירות).

25. נופש חיילים במחקני אל"ח בטלים בזה.

26. פצועים וחללים -

א. פצועים - פי"מ 38.0101 .

ב. חללים ומתים - פי"מ 38.0105 .

ג. חללי צבא אויב - פי"מ 38.0109 .

ש מ ר ד

0013

27. החל מפרסום הפקודה לא תהיה קליטת כלואים במחנה מעצר חמייצ 396.

חלק חנרך

28. הנחירות להסברה

א. יופץ דף לכוחות הלוחמים עם הדקע למצב שנוצר כפי שיהיה ידוע באותו זמן ובהתאם למדיניות הפרסום.
הדף יופץ :-

1) עייי מקמייד.

2) עייי דחיפה לקציני חינוך פקודיים/חיליים.

ב. יגוייסו 12 - 10 חוליות הסברה שיכללו מסבירים בנושאים מדיניים ו-ידהייא שיוצמדו לפקודים להפעלה באוגדות ובחטיבות.
מספר חוליות נוסף יורד לשטח בהתאם לצרכים.

29. מתקני חנוך - בשלב זה ישארו מתקני החינוך במקומם.

30. עתונות - העתונים ידחפו לפקודים/חילות מתמטכייל עם קבלת רכב ידיים.

31. גלי צהייל יפעל בשתוף עם שדודי ישראל בפקוח דובר צהייל. חוליות יפוזרו בשטח בהתאם להנחיות דובר צהייל.

32. המערכת תתארגן להספקת שרותי החינוך הדרושים לכוחות.

מרדכי ריצמן סאייל
ראש ענף נוהל והדרכה
בשם ראש המחלקה

מו-יד

ש מ ר ד

לרח תפרצה למכתבינו מב- 1188 מ- 6 ארק' 73.

1. פיקוד צפון - קשלייפ
2. פיק' חמרכז - קשלייפ
3. פיק' הדרום - קשלייפ
4. חיל אויר - רמשייל
5. חיל הים - רמחכייא
6. גייש - קשלייג
7. פיק' ה-נחייל - קשלייפ
8. פיק' ה-גדנייע - קשלייפ
9. פיק' הדרכה - קשלייפ
10. מפק' קחמייר - קשייל
11. מפק' קהנייר - רעיינ ארגון
12. אמיינ ארגון - רעיינ שלישות
13. מפק' קשדייר - רעיינ שלישות
14. מפק' ד' הגייא - רעיינ פרסומים ו-כייא
15. מפק' קרפייר - סגן קרפייר
16. מפק' קמצייר - רעיינ ארגון והפעלה
17. ס' ק' חנוך ראשי
18. רבייצ - רעיינ ארגון
19. מפק' פצייר -ק' נהול
20. מפק' קחשייר-רעיינ שלישות
21. מפק' קהסייר - רמייד שלישות
22. מפק' קחצייר - רעיינ שלישות
23. מטכייל - אגייא - רעיינ נהול ו-כייא.
24. רמייח תכנון כייא
25. רמייח בקרה
26. ד' אכייא פרט
27. ק' חנוך ראשי
28. ד' מנהייס
29. שליש ראשי
30. רלייש ד' אכייא
31. ד' מרכז גיוס
32. מפקד בקיימ
33. ד' מחייש
34. מפקד יאייל
35. מפקד יח' מח' מטכייל
36. קצין שקיימ ראשי.
37. מפקד בהייד 11
38. קצינת חיינ ראשית -
39. פרקליט צבאי ראשי
40. ד' עתכייא סדיר
41. ד' עתכייא מילואים
42. ד' עבריש
43. ד' עתייש
44. ד' עמריימ
45. ד' ענרייג
46. ד' עתייא

0014

אלוף משנה מחי ניב

עדות מס' 2

ישיבה מס' 2

תאריך 11.2.74

2

בפני אל"מ (מיל) תמיר משה הופיע ק/303830 אל"מ מתתיהו ניב ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש"ת: אני משמש בתפקידי כשליש ראשי החל מיום 30.9.73.

ש"ת: מיד עם קבלת פקודות ההתראה החילונו בסדרת פעולות המחיבות התארגנות מוקדמת בהתאם להוראות הקבע של השל"ר המצורפות בזה כנספח 2/1. *** במסגרת זו גויסו חיילי המלואים של השל"ר ביום שבת 6.10.73 בשעות הצהרים.

לאחר ורובם ככולם שתגוררים בסביבה הקרובה, עמדו המלואים לרשות היחידה תוך זמן קצר.

ש"ת: באותו יום 6/10 בין השעות 14.50-24.00 נשלחו על ידי השל"ר 63 חוליות לאסוף טפסי 429 (דו"ח התיצבות לשרות מיוחד) אל כלל היחידות המתגיסות. שיגורם של הצוותים היה בהתאם לאינפורמציה שהתקבלה מאכ"א/בקרה ובפועל לא נתקלנו במצב שלא יכולנו לבצע שגור של צוות זה או אחר.

ש"ת: חוליה מנתה בין 2 ל-4 חיילים לכל חוליה היה רכב (בד"כ מתנדב). למחרת שוגרו על ידינו חוליות נוספות ובסה"כ שוגרו 76 חוליות לאוסוף הטפסים. היו חוליות שחזרו ועשו מספר סבובים בין ליחידה בה כבר היו, או ליחידות אחרות.

בשלב שלאחרי ה-9/10 בקשנו מאכ"א/בקרה שנושא אסוף הטפסים של נותרי המתגיסים ייעשה על-ידם לאחר שאנשי החוליות יועדו לתפקידים אחרים בשל"ר ואמנם כך נעשה. חוליות אכא אספו מספר מצומצם של טפסים מתוך שהרוב כבר נאסף במועד מוקדם יותר.

ש"ת: תפקיד החוליות גם לתדרך את סגל השלישות ביחידות באשר לאופן מלוי טפסי 429.

ש"ת: ע"פ הנוהלים שהיו בתוקף ערב המלחמה היו יחידות קטנות חייבות בשגור הטפסים ישירות לשל"ר בעצמן. מה שבדרך כלל לא קרה לאחר שנקטה שיטת משיכה.

ש"ת: אין ספק שהשיטה של טפסי 429 במתכונתה הנוכחית הוכיחה את עצמה הפעם, יחד עם זאת נתגלו מספר פגמים שנבעו בעיקרם מלחץ הנסיבות. כך עקרו מקרים וביניהם: א. שונה שם חייל ע"ג טופס מבלי לקחת בחשבון שהניקוב מתיחס לחייל אחר על כל פרטיו,

ב. מקרה נוסף ששוגרו הטפסים של כל היחידה (יחידה קטנה) מבלי לשים לב מי גויס בפועל.

ג. ההנחה היא שאיש המלואים בעת התיצבותו ממלא את הטפס ומכאן שהטפס צריך לכאורה להעיד על מצבו המעודכן בעת התיצבותו.

בפועל ובשלב מאוחר יותר, הסתבר, כי לא כל אלה שחתמו על הטפס הקפידו על עדכון הפרטים ביום התיצבותם. למרות שהיו לקויים מעין אלה שצוינו הרי שהיו במספר מזערי ולא השפיעו על התמונה של כלל המתגיסים וכן גם לא על בצוע התשלום פרט לאלה שבמועד החתימה לא הקפידו על העדכון.

הדבר חייב עדכון נוסף שבוצע בזמן מאוחר יותר.

ש"ת: לא היו צוואר בקבוק כתוצאה משמוש בחלק קטן של טפסים שהגיעו בלתי מנוקבים מראש.

ש"ת: במדה וחייל גויס שלא ביחידתו היה על גורמי השלישות ביחידה למלא לו טפס 429 צהוב שבא להחליף את הטפס 429 האדם/המנוקב, המוכן עבורו ביחידתו המקורית.

ש"ת: צורתי השלישות ביחידות השונות מתורגלים במלוי טפסי 429, דבר שנעשה בהתיצבות לאמונים או תעסוקה. השוני היחידי הוא בגוון ולא בטפס. לסיכום נראה לי כי השיטה עמדה במבחן למרות התנאים הקשים של הגיוס יחד עם זאת צוינו על ידנו מספר פגמים שנתגלו בעת הטפול בטפסים אך כל אלה לא גרעו מהשיטה כשלעצמה ומהעדכון שהיה כמעט מירבי.

*** ש"ת: הוראות פנימיות מס! 100-111 של השל"ר המצורפות בזה כנספח 2/2 קובעות מתכונת להפעלת מדור הנפגעים בשל"ר בשעת חרום.
הוראה זו פורסמה בעקבות לקחי מלחמת ששת הימים.
אך לפי מיטב ידיעתי לא נוסתה ועמדה להיות מתורגלת בחדשים נובמבר דצמבר 1973 ואף הוכן חיק תרגיל מתאים לכך.
עיקר ההוראה בא לקבוע מתכונת נרחבת יותרלמדור הפועל בחיי יום יום אך כמובן במתכונת מצומצמת הענה על צרכי יום יום של צה"ל בזמן רגיעה.

ש"ת: בפועל פעלה השיטה כפי שתוכננה תוך שינויים קטנים ובלתי עקרונים שבאו לענות על היקף הנפגעים ועל משך הלחימה.

ש"ת: על פי הנהלים הודעה על חלל נעדר או שבוי מתקבלת בשל"ר טלפונית, בכתב, או ע"פ מהיחידה.
לגבי פצועים מקבל מדור נפגעים דווחים מחוליות ר"מ 2 השייכות לחלל הרפואה ושמתפקידם לספק אינפורמציה שוטפת על אשפוז חיילים פצועים במערך אשפוז ערפי בלבד. אינפורמציה זו מתקבלת ע"ג טופס 2 בכתב בלבד.
לצורך קבלת אינפורמצהי מבתי חולים הנהגנו סבבים יומיים 4 במספר לכל אחד ממתקני האישפוז העורפיים.
הדווחים שנמסרו ע"י החוליות היו צריכים לחת תמונה מדויקת על חיילים שאושפזו באותו מתקן. לגבי חיילים פצועים אנושים הקימונו חוליה מיוחדת שעמדה בקשר טלפונ מתמיד עם כל בתי החולים ותפקידה היה להזעיק באמצעות קצינים הערים את משפחות החיילים שעל פי קביעת רופא היה צורך להביאם אל מיטת החולה.

בפועל הובאו ע"י קציני הערים 223 משפחות אל בתי החולים.

ש"ת: יש רשום מדויק לגבי כל אחד מהמקרים מקבלת הפצוע לאשפוז בבית חולים ועד לרגע שהמשפחה הגיעה אל מיטתו. החוליה הוכיחה את עצמה, פעלה ברציפות והביאה אל החולים שהרופא צווה על כך את משפחותיהם במהירות מירבית.

הדבר היחידי שלקח זמן היה זמן נסיעה ממקום מגוריהם של אנשי המשפחה אל הפצוע.

ש"ת: לגבי פצועים שאינם אנושים היו הדווחים מתקבלים מאותם סבבים, במדור הנפגעים והיו מוזנים פעמיים ביום לקבץ נפגעים במחשב. בגמר ההזנה היה מתקבל דו"ח נפגעים נכון למועד פרסומו. דו"ח זה היה מופץ לתפוצה המתאימה.

ש"ת: נראה לי לגבי דווח פצועים לא היו תקלות למעט אותם מקרים שחוליות ר"מ 2 לא התגברו על קליטת המאושפזים ובפועל היתה דחיה של עד 6 שעות נוספות.

ש"ת: לגבי חללים. מדור נפגעים הינו המוסד היחידי המורשה להודיע לקציני ערים שעליהם למסור למשפחת חייל על מותו.

מדור הנפגעים אינו מורשה מצידו להודיע לקצין עיר קודם שקבל על כך הודעה בכתב באמצעות טופס מטעם הרבנות הצבאית הראשית. הטופס בא להעיד כי השלם זיהויו של החלל ושהוא נקבר כדין.

מן הראוי לציין כי עד לתאריך 14.10.73 לא נמסרו כל הודעות למשפחות הנופלים כתוצאה ממדיניות מכוונת.

ההודעות החלו להימסר בפועל מאותו יום ואילך וזה בעקבות הודעתו הפומבית של שר הבטחון על היקף הנופלים שהיה ידוע באותו יום.

ש"ת: כאמור ההודעה לקצין העיר הינה פועל יוצא של קבלת טפס הקבורה מהרבנות הצבאית הראשית. היו מקרים שבשלישות התקבל דווח על נפילתו בקרב של חייל אך כל זמן שלא נתקבל אשור סופי מהרבנות לא ניתן היה להודיע למשפחתו.

בתנאי הלחימה של יום הכיפורים נוצרמצב שלחלק מהמשפחות נודע על מות יקיריהן קודם שקבלו את ההודעה מהגורמים המוסמכים מפני שלא הושלם הזיהוי מהרבנות הצבאית לא "שחררה" את תעודת הקבורה.

ש"ת: מקבלת הודעהת הרבנות הצבאית בשל"ר ועד הודעה למשפחה נמשך התהליך לא יותר מאשר 24 שעות למעט מקרים של שבת (בה לא הודיעו), קושי באתור המשפחה או מקרים חריגים.

ש"ת: מתוך כל המקרים שזוהו ע"י הרבנות וההודעות נמסרו למשפחות הוכר רק מקרה אחד של טעות בזיהוי והוא נובע מטעות ברשום הפרטים ע"י הרופא היחידתי.

ש"ת: בשל"ר קיים רשום רצוף של כל הודעה מאז שנתקבלה מהשטח, מתי הגיעה הטופס מהרבנות, מתי הודיעו לקצין העיר מתי ולמי נמסרה ההודעה על כל חלל וחלל. רשום זה מצוי בתיקו האישי של כל חלל.

*** רצוף: להדגמה בלבד, דף מתוך יומן מעקב נספח 2/3.

שממנו ניתן ללמד על התהליך מאז יצאה ההודעה מהשל"ר ועד להגעתה אל משפחת החלל באמצעות מודיעי קצין העיר.

נעדרים

ש"ת: הודעות על נעדרים נמסרו למשפחות החל מיום 16/10 בעקבות הודעה שהגיעה לכל נעדר ונעדר בנפרד ושנתקבלה בשלישות מגורמי אכ"א/פרט. נקבע נוסח הודעה למשפחות ועל פי נסח זה נמסרו ההודעות למשפחות הנעדרים.

ש"ת: תהליך מסירת ההודעה למשפחות הנעדרים היה זהה לתהליך ההודעה על חללים דהיינו ממדור נפגעים באמצעות קציני הערים למשפחות הנעדרים. נוסחי ההודעות הן של הנעדרים והן של החללים הוכנו כאמור ע"י מדור נפגעים והועברו לקציני הערים ברכב של"ר. על פי ההוראות לא נמסרו למשפחות הנעדרים/חללים הודעות בכתב אלא בעל פה באמצעות המודיעים של קציני הערים.

לאחר שעדותי הוקראה בפני הריני לאשרה בחתימת ידי (-) ק/303830 אל"מ ניב מתתיהו

צוותי קשור ביחידות צה"ל בשעת חרום

כ ל ל י

1. קבוה"ל נקבע כנוסח המחריות - סל"ר בכל הקסור :-

א. שבוץ כ"א ;

ב. הדרכת צוותי הקסור ;

ג. שגור הצוותים ;

ד. פקוח על בצוע תפקידם ;

ה. הזמנת רשימות המחשב לקראת שחרור מ-כמ"מ והחזרה לכשירות ;

ו. החזרה לכשירות יח' קטנות ;

ז. ריכוז דיווחים ;

שבוץ כ"א

2. כ"א אשר יוצב למחנה של"מ או חיילים סדירים אשר יועדו לתפקידי קשור ירואינו ע"י קבוה"ל.

3. קבוה"ל יקבע מקומו בשבוץ ויעביר החלטתו למפקדת המחנה.

4. דפי השבוץ (מ' 421) יוחזקו וינוהלו ע"י מפקדת המחנה בהתאם להוראות קבוה"ל הוראה מס' 301.

5. עדכון השבוץ הינו באחריות מפקדת המחנה.

הזמנת רשימות המחשב

6. רשימות המחשב יוזמנו ע"י קבוה"ל לקראת שגור הצוותים במקרים הבאים:-

א. שחרור מ-שמ"מ.

ב. החזרה לכשירות.

7. לקראת שגור הצוותים לשחרור תוזמן רשימה שמית לפי מס' איסי רק לפי מיון יחידות.

8. לקראת החזרת יחידות / עוצבות לכשירות תוזמנה רשימות שמיות בהתאם להנחיות הבאות:-

א. במקרה של שגור צוותי קשור - תוזמנה הרשימות הבאות :-

1. מצבת היחידה לפי מיון מס' איסי עולה בציון משך שרות הפרט ב-שמ"מ.

2) רשימת חיילים המוצבים ביחידות אחרות אשר שוחררו ביחידה המבוקרת.

3) שמות חילים שהוצבו ליחידה המבוקרת בתקופת המלחמה.

4) שמות חיילים המוצבים ביחידה המבוקרת ואשר שוחררו מיחידות אחרות.

5) שמות חיילים - נפגעי היחידה במלחמה.

ב. במקרה של שליחת מכתב ליח' קטנות לצורך בצוע השוואה ע"י היחידה תוזמן רשימת שמית לפי מיון יחידות בלבד.

שגור הצוותים

9. לקראת שגור הצוותים ליחידות ינתן תדריך ע"י קבוה"ל בכל הנוגע לתפקידם, מיקום היחידות, שיטות ודרכי העבודה ראה הוראות להלן.

10. לראשי הצוותים יימסרו תיקי ראש צוות קשור אשר יכללו:-

א. לקראת ביוס:-

1. כתב מינוי.
2. פקודות קבע לראש צוות קשור.
3. לקט עיקרי נוהלים.
4. ט. 404 (כרטיס שבוי).
5. ט. 429
6. קופסאות ריקות (יב"מ) לאריזת ט. 429.

ב. לקראת שחרור:-

1. כתב מנוי.
2. פקודות קבע לראש צוות קשור.
3. לקט עיקרי נוהלים.
4. טפסי 3010.
5. רשימות שמיות של המוצבים ביחידות.
6. מעטפות לאריזת ט' 3010.

11. קבוה"ל יעדכן שבוע חיילי הצוות בכל מקרה שהיתה סטיה מהתכנון בעת שגור הצוותים.

פ ק ו ח

12. במשרד קבוה"ל ינוהל רשום על מקום המצאם של הצוותים לפי הדוגמא הבאה:-

מס. הצוות	שם העוצבה/ קבוצות יחידות	מיקום היחידה	עזב את של"ר		קצין של"ר מרחבי אלוו קשור	מס' כלי רכב	מועד חזרה	כמות ט' דווח שנח- קבלו	הערות
			תאריך	שעה					

3/..

0021

קשר ודווח

14. צוותי הקשור יהיו קשורים בעת המלחמה לק' של"ר מרחביים לצרכי דיווח על הגעה/עזיבת יחידה אליה נשלחו. קציני של"ר מרחביים ידווחו למוקד הנתונים על פעילות צוותי הקשור.

15. הצוותים חייבים בדיווחים עם הגעתם לעוצבה ולפני עזיבתם את העוצבה.

16. עם סיום התפקיד ביחידות יוחזרו הצוותים לשל"ר ויגישו דווח בכתב ל-קבוה"ל.

17. קבוה"ל יעביר ס' 429/רשימות שמיות לפי המקרה למסו"ר, לשם עדכון הרשומה.

החזרת יחידות/עוצבות לכשירות יח' קטנות

18. ליחידות קטנות לא ישלחו צוותי קשור מ-של"ר, לעומת זאת ישלח מכתב בהתאם לנספח ו' בצרוף רשימה שמית ובו תדרש היחידה לבצע ההשוואה בכוחות עצמה.

19. במדרג קבוה"ל ינוהל מעקב אחר משלוח וקבלת הרשימות מהיחידות.

20. הטפול ברשימה שמית שתוחזר מהיחידה יהיה כמפורט בסעיף הבא.

החזרת יחידות/עוצבות לכשירות אשר בוצע באמצעות צוותי קשור מ-של"ר במדרג קבוה"ל:-

21. עם חזרת הצוותים מהיחידות יבדקו רשימות שמיות שהוחזרו לפי הפרוט הבא:

א. רשימה א' - יבדקו כל המקרים בהם השמ"מ לא נרשמה פחיחה או סגירת ה-שמ"מ, האם ניתן הסבר כלשהוא.

ב. רשימה א' - בדיקת החיילים שהופיעו ליח' ואינם ביחידה האם מצוין הסבר סביר. - יש לציין ע"ג הרשימה את הטפול אותו נדרש המדור לבצע.

ג. רשימה א' - בדיקת חיילים שנוספו לרשימה, אשר לפי סענת היחידה מוצבים בה - יש לציין ע"ג הרשימה את הטפול אותו נדרש המדור לבצע.

ד. רשימה ג' - הרשימות תרוכזנה לצורך העברתן לעוזר קכא"ר מלואים.

ה. רשימה ב' ו-ה' - (רשימות עזר) יצורפו ללא בדיקה לרשימה א' לצורך העברתן למדור ללא ספול מצד קבוה"ל.

הדרכה ותרגול

22. קבוה"ל יקיים השתלמויות עבור חיילי צוותי הקשור וידריכם לקראת מלוי תפקידם, בכל הקשור בגיוס/שחרור/החזרת עוצבות לכשרות.

23. ההשתלמויות תקויימנה בנפרד לראשי הצוותים ולחברי הצוותים.

24. במגמה להכשיר את הצוותים לתפקידיהם ייערכו מדי פעם תרגילים ביחידות/עוצבות בעת הגיוס/שחרור.

25. קבוה"ל יתאם עם אג"מ/ענף גיוס וכוננות קבלת נתונים על מועדי תרגילי גיוס במגמה לשגר את צוותי הקשור המשובצים ביחידות המתורגלות.

<u>גיוס הצוותים</u>

26. גיוס הצוותים למטרת התרגול יבוצע ע"י מפקד המחנה.

0023

ביורי

דוח קישור לקבני הערים מס'

יומן מעקב הודעות חללים לקציני הערים

מספר מקרה	מקום מגורים / קבין הגיר	פרטים אישיים: מספר אישי	דרגה	שם משפחה / שם פרטי	מועד קבלת החומר מגדות בקרה: תאריך	שעה	מועד העברת החומר לקב"ר: בכתב: תאריך	שעה	טלפונית - מספרי רב"ם (בתי רשת): חולית רב"ם מס'	תאריך	שעה	מועד אישור קבין הגיר על קבלת החומר הכתוב: תאריך	שעה	אישור קבין הגיר על מסירת ההודעה למשפחה: טלפונית: תאריך	שעה	בכתב: תאריך	שעה	הטיפול בזמן בה הסתיים ולכן הועבר לגדות בדל"ת במועד	הועבר לזמן הסתיים בהצבעה לא בשלמותה מהסיבות: שינוי בהלכה ארצי או קבוע	הרכבת אינה יצולה	יש לחתום קיבוץ ולפנות לשבוע הבא	יש לחתום קיבוץ ולפנות לשבוע הבא	הועבר לזמן חריגים מס' סד'	תאריך	שעה	הערות
2235	הוד השרון נתניה	134818	חרב	אמן מנס	3.1.74	22.30	4.1.74	10.00	טלפון	6.1.74	10.30	6.1.74	08.00	4.1.74	10.00	4.1.74	11.45										להודיע לאחראי
2236	ירח	2076929	טוב	קבא מנשה	4.1.74	07.45	7.1.74	08.00	✓			7.1.74	08.15			7.1.74	08.15										
2241	שדרות טבריה	344651	ג	פרידמן אברהם	8.1.74	01	8.1.74	08	✓	8.1.74	12.30			✓		8.1.74	08.30	הושלמה ולדוב									
2240	משגב העמק אבטליה	348468	רסן	אילבל אלי	8.1.74	01	8.1.74	08	✓	8.1.74	12.30			✓		8.1.74	08.30	הושלמה ולדוב									
2243	טבריה	2120352	סרג	פרח אלפרד	8.1.74	23	8.1.74	08	✓	8.1.74	17	8.1.74	13.45	20.1.74	22.10	20.1.74	22.30										בחלק עדיין לא הושלמה הבדיקה. מחכים להחלטת הדיון
2245	עפולה	2057351	סמר	דמבריס שמואל	9.1.74	17.30	9.1.74	08	✓	9.1.74	11.15	9.1.74	11.15					הושלמה ולדוב									
2247	ירח	2148025	טרים	טרוי בהן אמוס	8.1.74	23	8.1.74	23	✓	9.1.74	11.45	9.1.74	11.45	3.1.74	09.00	13.1.74	08.30				אהמון						אב נמר.
2251	ירח	2173239	ג	רפאלי יעקב	8.1.74	23	8.1.74	23	✓	9.1.74	11.45	9.1.74	09.30	9.1.74	09.30	13.1.74	08.30				אמון						
2256	ירח	2179849	טב	לוי יוסף	9.1.74	20.00	10.1.74	07.15	✓	10.1.74	11.30	10.1.74	11.15	13.1.74	08.30	13.1.74	08.30										לאה ואבא לחברים
2226	ירח	2051164	טב	משגב אברהם	4.1.74	07.00	5.1.74	08.00	✓	5.1.74	12			הושלמה ולדוב			5.1.74										
2260	ירח	2031519	רבי	הלברמן סיגל	11.1.74	01	11.1.74	08	✓	11.1.74	17.30	11.1.74	09	15.1.74	08.00	15.1.74	14.30										הודעה לגיל הבוגר.
2270	ירח	456717	סמל	כהן אבהם	13.1.74	24.00	14.1.74	08.15	✓	14.1.74	17.00	14.1.74	11	14.1.74	17.00	14.1.74	15.00										לאשה ולאת בת. לחתום ויסי תרבות
2272	ירח	2132389	טים	דרוי אברהם	14.1.74	23	15.1.74	08	✓			15.1.74	11.00	הושלמה ולדוב													
2277	משגב לדר עפולה	2132821	סרג	הלבנון יעקב	18.1.74	01	18.1.74	08	✓					הושלמה ולדוב		18.1.74	08										
2278	רמת יוחנן עפולה	217204	יבל	בר שי	18.1.74	17	18.1.74	08	✓					הושלמה ולדוב		18.1.74	12										

ישיבה מס' 3
בתאריך 12.2.74

סגן אלוף ד"ר בנימין שליט
בהשתתפות ד"ר יוחנן אשר
ראש מדור מחקרי יישום

עדות מס' 3

בפני אל"מ (מיל) תמיר משה הופיע ק/464762
סא"ל בנימין שליט ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו
סיבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני,
אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.מ. אני משמש כמפקד היחידה לפסיכולוגיה צבאית מאז ספטמבר 1971.

ש.ת. היחידה בנויה מ-2 חלקים האחד מחקרי, השני עבודות שדה
הללו הם פסיכולוגים הנמצאים ביחידות שדה.

ש.ת. קבלתי התראה ביום ו' בערב 5.10 שייתכן ומשהו יקרה. אמרתי לראשי
החוליות של פסיכולוגים שדה להתארגן ולדדת ליחידותיהם. מה שנעשה
ביום הכפור. גוף המחקר לא עשה דבר בינתיים.
יעוד החוליה בשדה הוא לעזור באופן אופטימלי לנצל כ"א ולפתור בעיות
במקום. ההנחה היתה שזו מלחמה קצרה ולכן החל חלק המחקר. בהכנת
שאלון על אופן התנהגות במלחמה. מה שלקח כ-3 ימים.

ש.ת. ב-7.10 החלה היחידה לגייס מלואים אלצרף ולשלוח צוותים ממלואים ואנשי
מחקר שנשלחו לשדה ע"מ לאסוף חומר מה שנסתבר מהר מאד שאין אפשרות
להפריד בין עבודה טיפולית (של הקבוצה) לעבודה מחקרית.
העברת השאלונים ודיבוב החיילים חייב מיד האזן חוזר מצד הפסיכולוג
כשלב טיפולי, והטשטוש הזה גרם ליחידה לפעול כצוות אחד.
הצוותות ירדו לשטח מצויידים בשאלונים שחולקו לחיילים. לגבי השאלות
הקריטיות נעשה סכום מהיר שחייב מתן אינפורמציה לכל דרג בשדה כשהיה צורך
בפעולה.
למשל אלוף א. אדן לפני הצליחה השתמש בדוח שהוגש ע"י פסיכולוג לשם שיחה
עם החטיבות שהשתתפו במבצע.

ש.ת. קשה ליחד את החומר לתאריך מדויק של "עד שלב הבלימה" באשר חלקו לפחות נאסף בתאריכים שבין 7-15.10.

ש.ת. ביום א' הופעלו כ-18 פסיכולוגים בגל השני, תוך כשבוע, פעלו כ-40 פסיכולוגים. לקראת סוף ימי הלחימה פעלו כ-80 פסיכולוגים חלקם בבתי החלמה.

ש.ת. שני סוגי דוחות, הראשון דוחות שדה שנמסרו במהירות לידיעה ופעולה של המפקדים בשטח לפעמים דרך ראש אכ"א ולפעמים ישירות.
סוג שני, דוחות מחקר המתיחסים לכל משך הלחימה. דוחות אלה יהוו חלק מלקחי הלחימה.

ש.ת. הכותרות הקבועות של דוחות השדה:
<u>השפעת הלחימה.</u> כולל פירוט בנושא שביעות רצון מהלחימה והנכונות ללחימה נוספת, שביעות רצון מההכנה ללחימה מבחינת אמונים וכשר.
<u>הסברה</u> ביחוד אמינות וידיעת הנעשה.
<u>דימוי האויב</u> איך הוא ביחס אלינו.
<u>גאוות היחידה</u> במובן של הזדהות עם היחידה ועם המפקדים.
לכל אחד מהדוחות היו המלצות אופרטיביות. חלק מהן לא נכתבו ובפרט כשהיו בהן המלצות אישיות.
ידועים מקרים בהם הוחלפו קצינים בימי הלחימה לפחות בחלקו בהקשר להמלצות של הפסיכולוג בשדה.
המלצות שניתנו בענין הסברה הועברו לכל הדרגים (דוגמא של אלוף אדן) גם ראש אג"א כשהתיחס לדוחות נתן לעתים הוראות בצוע.
אולם לעתים קרובות המלצות לא יושמו מיד ועדיין לא מיושמות.

ש.ת. היתה חוליה נוספת שעסקה בנושא שמועות בחזית ובעורף. החומר הועבר לגוף המטכלי שעסק בהסברה. הרבה מההמלצות יושמו מידית.

<u>כותרות לדוחות מחקר</u>

דוח ביניים על מורל מלחמת יום הכפורים

דוח משווה בין יחידות בנושאי דוחות השדה כפי שצוינו לעיל.

דמות הלוחם הערבי ביני חיילי צהל (דוח מתמשך)

איכות הקציין הערבי השוואה 1967 והיום והשוואה לקציני צהל.

סקר מורל של שבויי צהל שחזרו.

המלצות להתארגנות צהל אחרי המלחמה.

נכונות המתגיס לשרת בצבא נעשה אחר המלחמה. בבקו"מ לגבי מתגיסים חדשים.

תגובות הפחד אצל החייל הישראלי

יחוס סיבות כשלון ע"י חיילים

תגובות חייל למלחמה בפרוט אינדקסים של מורל כמו נכונות לחימה הזדהות עם המפקד, דמות חייל ערבי וכו'.

כמו כן נמשך אסוף נתוני מורל והלכי רוח ועמדות באופן שוטף החומר מועבר לנוגעים באמצעות ראש אכ"א.

שח. במספר מקרים ניתנו על-ידי אר על ידי הפסיכולוג בשטח המלצות אישיות, אם לגבי אי-התאמה של מפקד מסריים (דוגמא: סמג"ד הוחחנים שכל מה שעשה, שכב בסוללה לא לקח שום החלטה וסרב ל"שחק". הכל במצב כה חמור שהפסיכולוג באג"ד הלך למפקד האג"ד והציע לו להזיזו וזאת לאחר שניסה לעזור כפסיכולוג לסמג"ד - ללא הצלחה. הסמג"ד הוזז).

(דוגמא נוספת: מח"ט שחטיבתו נפגעה קשה. לדעת הפסיכולוגים צריך היה לדבר עם החטיבה למרות כל הנסיונות להסביר לו הצורך לדבר עם האנשים. סרב. החוליה באה לאלוף הפיקוד והאחרון הסביר לחטיבה בעצמו).

דוגמאות של מ"פ שאינו מוצלח מסבות אלה או אחרות. מדברים אתו או אם המג"ד למקרים כאלה אין מוציאים דוחות. היו מקרים שהחלפו מפקדים בין היתר בכלל דוחות פסיכולוגים אולם האירוע חל אחרי המלחמה.

ש.ת. סא"ל שליט מצרף כנספחים את הדוחות הבאים:

1. 2 שאלוני עבודה כדוגמא נספחים 3/1, 3/2.
2. דוח ביניים מסכם של דוחות השדה ממלחמת יום הכפורים נספח 3/3.
3. דוח שדה מוקדם שנערך בחזית הצפון 3/4.
4. דוח שדה מוקדם שנערך בחזית הדרום 3/5
5. דוח מחקר על תגובות פחד נספח 3/6
6. דוח מחקר על יחוס סבות כשלון עפ"י חיילים במלחמת יום הכפורים. נספח 3/7.

ש.ת. בכל אחד מהדוחות הכתובים יש חלקים רלוונטיים לתפקוד חיילים והקשר עם המורל.

ש.ת. <u>בהתיחס לדוח הביניים המסכם נספח 3/3</u>

תפקוד מפקדים בא לידי בטוי ב-2 צורות. האחת היא השאלה כיצד עמדו מפקדים במצבי פחד והשאלה השניה האם התנהגותם של המפקדים פגעה בנכונות החיילים ללכת אחריהם.

הרב המכריע של הנשאלים מאמין שהתפקוד של מפקדיהם לא נפגע בגלל פחד. כאשר אחוז המפקדים שצוינו ככאלה שלא פעלו ביעילות בגלל פחד בחיל רגלים היה נמוך ביותר וגבוה יחסית בחיל הנדסה.

אחוז גבוה של החיילים רואה את מפקדיהם ממפקדים טובים ומוכן לצאת אתם לקרב. גם כאן יש הבדלים בין החילות השונים.

החיילים עושים הפרדה בין מפקדים שהיו אתם בשטח ואותם הם ראו ושבהם יש להם אמון רב, ובין הפיקוד הגבוה יותר שלגביו היתה הרגשה שאינו יודע מה בדיוק מתרחש בשטח ושההוראות שלו לכן אינן מתאימות.

טענה נוספת כלפי הפיקוד הבכיר היתה שהשיקול של חסכון בחיי אדם לא היה שיקול דומיננטי אצלם. אפשר לעמוד על רמת התפקוד של החיילים גם מהשיעור של התופעות החריגות שהתגלו ביחי' השונות בעיקר סרוב למלא פקודה ופגיעה עצמית לשם התפנות לאחור (טבלה מס' 11)

יש הבדלים ברורים בין החילות השונים במדה בה בלטו תופעות אלה כאשר בחת"ם ציינו מקרים רבים יחסית לגודמאות של סרובי פקודות ופציעה עצמית.

בלח"שן פציעה עצמית.

ש.ח. בהתיחס לדוח תגובות פחד - נספח 3/6

פחד הכרונה בהתנהגות מסוג, השתמטויות, בריחות, סרובי פקודה.
יש קשר בין הדווח על קצינים שלא תפקדו כיאות לבין המורל שלא אותה יחידה כשם שיש קשר בין אלו לבין מספר התופעות החריגות.
אין אנו מוצאים קשר בין חמרת ענישה לבין חסר תופעות חריגות. ההיפך, במלואים מצאנו שמפקד המחמיר פחות, אצלו יש פחות תופעות חריגות.
לא העלה יעילות התפעול של יחידה כתוצאה מהחמרת הענישה.
לא נמצאו הבדלים מהותיים בין סדיר למלואים במובנים אלו.
חיילים בעת קרב אינם יכולים לשפוט את קציניהם או בגלל שאין להם תמונת הקרב או בגלל שאינם רואים אותם (חש"ן) ואז קולו של המפקד במדה ושלו נותן הרגשה שהוא יודע מהו עושה.

ש.ח. לדוח יחוס סבות כשלון - נספח 3/7

הסיבות שמנו חיילים לכשלון יחידתם (במדה והיו) הם מחדלי פיקוד שמתייחסים הן לפיקוד הישיר והן לפיקוד הגבוה. הטענות העיקריות המועלות נגד מפקדים הינן: הסתכנות שלא לצורך, חסר התחשבות בחיי אדם, הן בגלל רצון לקידום אישי והן בגלל חסר הכנה מקדמת, חסר ידיעת השטח והאויב. הרבה טענות מתרכזות בהרגשה שהמפקדים לא ידעו פעמים רבות מהן משימותיהם וכנגד מי הם עומדים ולכן היו הרבה קרבות בלתי מתוכננים ובהם אבדות רבות.
בלטה בתשובות הנבדקים בקרת על מפקדים שהיו פזיזים ועל מפקדים שבצעו הוראות בלי לשקול אותן באם מוצדקות כאשר דמות המפקד האידיאלית המצטיירת מן הדברים היא של אדם המקבל על עצמו החלטה גם אם אינה תואמת את הוראות ממוניו ושמוכן להתווכח אתם באם חולק על דעתם.
הפיקוד הבכיר מואשם גם בהערכה בלתי ריאלית.

נראה לי כי הסכנה הקיימת כיום היא שאותו פער אמינות יציג מצב שלא יאפשר ליצור הזדהות מספקת בין כל דרגי הפיקוד ולכן יפגע בתיפקוד הצבא.

ולדעתי מירב המאמצים צריך להיות משקע כיום בהתעסקות בטיפול בתחום שכדלהלן:

הרמטכ"ל אמר שהוא מנסה לטפל במוטיבציה ע"י הסברה. הסברה למוטיבציה היא כמו דלק לרכב. כשאין רכב לא יעזור הדלק. הבסיס למוטיבציה הוא הזדהות. כיום חלה פגיעה בהזדהות של החיילים עם המערכת והסברה לא יכולה לפתור את בעיית ההזדהות.

בעיית ההזדהות היא הנושא הראשון שבו יש לטפל כיום. ואין טעם להשקיע בהסברה שאיננה לוקחת בחשבון את הבעיה הבסיסית של מוטיבציה.

לאחר שעדותי הוקראה לפני הריני לאשרה בחתימת ידי

(-) ק/464762 סא"ל בנימין שליט

ש.ת. מדגם

המדגם שנבדק תוך כדי המלחמה היה מרכב מ-1250 איש שנלקחו מכל חילות השדה של צהל בשחי החזיתות ובדרך כלל נאסף החמר אצל יחידות בין קרב לקרב או בתוך קרב (בסוללות בשעת ירי).

נראה לי שהמדגם הוא מייצג. עובדה היא שכאשר נערך מחקר על עמדות של כלל האוכלוסיה עושים זאת על מדגם של כ-1000 איש.

כאשר כאן מדובר בדגימת אוכלוסית זכרים בלבד בקבוצת גיל מצומצמת ובעלת אופי הומוגני יחסי.

לענין זה ראה נספח א' בדוח סיבות כשלון (אצלנו נספח 3/7) המפרט את יחידות הדגימה.

ש.ת. לסיכום

בהתיחסות של החיילים לצבא הם מתיחסים במפורש לשתי רמות.

"המפקדים שלנו" שזה נע בד"כ עד דרג מ"פ ולפעמים ע דרג מג"ד, והשאר.

הקשר הישיר בין יעילות התפקיד של חייל הוא עם התיחסותו למפקד שלו.

אנחנו לא מוצאים קשר ישיר ומיידי בין גישות של חיילים לפקוד הבכיר והדרג המדיני לבין תפקידו כיום. כאשר אינני מוכן להבטיח כי ברבות הימים לא תהיה לכך השפעה.

חיילים מודעים לתופעות של "שחיתות" אי-סדר וחיי מותרות של מפקדים בכירים אבל אינם מעלים זאת כגורם המשפיע ישירות על נכונותם להלחם.

נראה לי כי מוקד הבעיה שהתחילה במלחמה ומחריפה כל יום הוא חוסר האמונה שיש כלפי מעלה.

הפער הזה בין תפיסת המצב בעיני הדרגים הנמוכים ובין דרגי הפיקוד שמתבטא אפילו בתפיסה של הלוחם הערבי ע"י חיילינו, מונע תקשורת ושפה משותפת בין הדרגים השונים כתוצאה מכך יקטן אותו תחום של מפקדים שהחייל יהיה מוכן לראותו כמפקדים "שלו" ושהיה מוכן להתיחס אליו ולהזדהות איתו ולכן תפגע היכולת להפעיל את החיילים.

המל הצמן הקרבות

נספח 3/1

לעבר של סרל שלי

002
0031

- א י ש י -

מטכ"ל אכ"א מחלקת בקרה

היחידה לפסיכולוגיה צבאית

ק א ל ו ן ל מ ש ת ת פ י ם ב ק ר ב ו ת

צה"ל מעוניין לדעת מה חושבים ומרגישים חיילים לאחר הקרבות לגבי נושאים שונים.

לפניך מספר שאלות, לכל שאלה מצורפות מספר תשובות. קרא את השאלה ואת התשובה המצורפות בעיון וסמן עיגול סביב למספר שמציין את התשובה המתאימה ביותר לדעתך. גם אם אינך בטוח בתשובתך, בחר את התשובה הנראת לך כקרובה ביותר לדעתך. אל תדלג על אף שאלה.

זכור! זו אינה בחינה, אין תשובות נכונות או בלתי נכונות. התשובות הנכונות הן אלה המשקפות את דעותיך האמיתיות.

ענה על השאלות בכנות.

זמנך אינו מוגבל.

סודיות תשובותיך מובטחת. איננו מעוניינים לדעת את שמך

דוגמא:

בזמן הקרבות היתה חלוקת האוכל להיילים ביחידתך : -

1. טובה.
2. בינונית.
3. גרועה.

אם היתה חלוקת האוכל טובה, סמן עיגול סביב המספר 1 .

אם היתה חלוקת האוכל בינונית, סמן עיגול סביב מספר 2.

אם היתה חלוקת האוכל גרועה, סמן עיגול סביב מספר 3 .

				1
1	2	3	4	5

(לשמוש משרדי)

(6-7)	יחידה _____	
(8)	פלוגה _____	
(9)	מחלקה _____	
(10)	ארץ לידת אב _____	
(11)	ארץ לידת אם _____	
(12-13)	כמה חודשים אתה משרת בצבא ? _____	
(14)	<u>מספר שנות לימוד:-</u>	
	.1	7 שנות לימוד.
	.2	8 שנות לימוד.
	.3	9 - 11 שנות לימוד.
	.4	השכלה תיכונית מלאה.
	.5	השכלה אקדמאית (חלקית או מלאה).
(15)	<u>דרגה צבאית:-</u>	
	.1	טוראי
	.2	טר"ש
	.3	רב"ט
	.4	סמל
	.5	סמ"ר, רס"ל, רס"ר.
	.6	סג"מ, סגן.
	.7	סרן.
(16)	<u>האם היית תחת אש בזמן הקרבות ?</u>	
	.1	כן
	.2	לא

(17) האם זו הפעם הראשונה שהיית תחת אש ?

1. לא הייתי קודם תחת אש.
2. זו הפעם הראשונה.
3. זו הפעם השניה.
4. הייתי יותר מפעמיים.

(18) כמה פעמים הפעלת את הנשק האישי שלך במשך הקרבות ?

1. אף פעם לא .
2. מספר פעמים.
3. פעמים רבות.

(19) כמה פעמים הופעל התותח שלך בקרבות ? (שריון ותותחנים)

1. אף פעם לא.
2. מספר פעמים.
3. פעמים רבות.

(20) האם אתה מרוצה מהתפקיד שמלאת בקרבות ?

1. מרוצה מאד.
2. די מרוצה.
3. לא כל כך מרוצה.
4. לא מרוצה.

(21) מה מצב הרוח במחלקתך כיום ?

1. טוב מאד.
2. טוב.
3. בינוני.
4. לא כל כך טוב.
5. גרוע.

(22) איך לחמו חיילי מחלקתך בעת הקרבות ?

.1 כולם נלחמו היטב.
.2 רובם נלחמו היטב.
.3 בערך מחציתם נלחמו היטב.
.4 מעטים נלחמו היטב.

(23) האם החילים במחלקתך עזרו זה לזה בעת הקרבות ?

.1 בכל המקרים.
.2 ברוב המקרים.
.3 בחלק קטן מהמקרים.
.4 כמעט אף פעם לא.

(24) עם כמה מחילי מחלקתך היית מוכן לצאת לקרב נוסף ?

.1 עם כולם.
.2 עם רובם.
.3 עם מחציתם.
.4 עם חלק קטן מהם.
.5 עם אף אחד מהם.

(25) לפי הרגשתך מי היה מפקדך בקרב ?

.1 מ"כ, סמל מחלקה
.2 מט"ק
.3 מ"מ / ק"ס
.4 סמ"פ / קע"ת
.5 מ"פ / מסו"ל
.6 סמג"ד
.7 מג"ד
.8 סמח"ט
.9 מח"ט
.0 אף אחד מהם.

0035

(26) האם אתה גאה בחיל שלך ?

.1 גאה מאד.
.2 גאה.
.3 לא כל כך גאה.
.4 לא גאה כלל.

(27) האם אתה גאה בגדוד שלך ?

.1 גאה מאד.
.2 גאה
.3 לא כל כך גאה.
.4 לא גאה כלל.

(28) האם כושרך הגופני התאים ליציאה לקרב ?

.1 כן.
.2 אני חושב שכן.
.3 אני חושב שלא.
.4 לא.

(29) היחסים בין החיילים לבין הקצינים ביחידתך הנם:-

.1 טובים מאד.
.2 טובים.
.3 לא כל כך טובים.
.4 מאד לא טובים.

(30) מה היה מצב הרוח במחלקתך בעת הקרבות ?

.1 טוב מאד.
.2 טוב
.3 בינוני.
.4 לא כל כך טוב.
.5 גרוע.

(31) האם לדעתך תקרב המלחמה הנוכחית את השלום ?

.1 במדה רבה מאד.
.2 במידה רבה.
.3 במידה מעטה.
.4 כלל לא.

	מפקד טוב מאד	מפקד טוב	מפקד בינוני	מפקד פחות מבינוני	מפקד גרוע
(32) המג"ד שלי הוא:	1	2	3	4	5
(33) המ"פ שלי הוא:	1	2	3	4	5
(34) המ"מ שלי הוא:	1	2	3	4	5
(35) המ"כ שלי הוא:	1	2	3	4	5

(36) האם אתה חושב שהאימונים שקבלת הספיקו כדי לצאת לקרב ?

1. כן, הייתי מאומן היטב.
2. הייתי מאומן די טוב.
3. לא הייתי מאומן כל כך טוב.
4. לא הייתי מאומן מספיק.

(37) כמה קצינים ביחידתך מוכנים לעשות בעצמם כל מה שהם דורשים מחייליהם ?

1. כולם.
2. רובם.
3. חלק קטן מהם.
4. כמעט אף אחד לא.

(38) כמה ימים נוספים היית מסוגל להמשיך בלחימה ?

1. אפילו לא יום אחד נוסף.
2. יום אחד.
3. 2-3 ימים.
4. כמה שידרש.

(39) האם חילים ביחידתך לקחו לעצמם חפצים בעלי ערך כשלל ?

1. אף אחד לא לקח.
2. מספר חילים לקחו.
3. מחצית מהחילים לקחו.
4. כמעט כולם לקחו.

עם מי ממפקדיך הבאים תהיה מוכן לצאת לקרב ?

		מוכן	אינני בטוח אם כן או לא	לא מוכן
(40)	המ"מ	1	2	3
(41)	המ"פ	1	2	3
(42)	המג"ד	1	2	3
(43)	המח"ט	1	2	3

כיצד התיחסו ביחידתך לשבויים ? (ענה רק אם נלקחו שבויים ע"י יחידתך)

		במקרים רבים	במספר מקרים	במקרים מועטים	בשום מקרה
(44)	הכו אותם	2	3	4	5
(45)	ירו בהם	2	3	4	5
(46)	לא נגעו בהם לרעה	2	3	4	5

(47) האם הטיפול הרפואי בנפגעים מיחידתך היה:-

1. טוב מאד.
2. טוב.
3. לא כל כך טוב.
4. גרוע.

באיזו מידה שמעת או קראת ידיעות ב :

		במידה רבה מאד	במידה רבה	במידה מועטה	בכלל לא
(48)	עתונים	1	2	3	4
(49)	שדורי רדיו ממדינות ערב בעברית	1	2	3	4
(50)	שידורי רדיו ממדינות ערב בערבית	1	2	3	4
(51)	שידורי מדינות זרות (לא ערביות)	1	2	3	4
(52)	הסברי מפקדים	1	2	3	4
(53)	עלוני צה"ל	1	2	3	4
(54)	שמועות	1	2	3	4
(55)	שדורי ישראל או גלי צה"ל	1	2	3	4

באיזה מידה האמנת לידיעות שקיבלת מהמקורות הבאים ?

		במידה רבה מאד	במידה רבה	במידה מועטת	בכלל לא
(56)	עתונות	1	2	3	4
(57)	שדורי רדיו ממדינות ערב בעברית	1	2	3	4
(58)	שדורי רדיו ממדינות ערב בערבית	1	2	3	4
(59)	שידורי מדינות זרות (לא ערביות)	1	2	3	4
(60)	הסברי מפקדים	1	2	3	4
(61)	עלוני צה"ל	1	2	3	4
(62)	שמועות	1	2	3	4
(63)	שדורי ישראל רגלי צה"ל	1	2	3	4

(64) האם היו ביחידתך חילים שלא פעלו כראוי בגלל פחד ?

1. לא היו.
2. היו בודדים.
3. היה מספר ניכר של חילים כאלה.
4. רוב החילים היו כאלה.

(65) האם היו ביחידתך קצינים שלא פעלו כראוי בגלל פחד ?

1. לא היו.
2. היו בודדים בלבד.
3. היה מספר ניכר של קצינים כאלה.
4. רוב הקצינים היו כאלה.

באיזו מידה הדאיגו אותך בשעת הקרבות הנושאים הבאים ?

		במידה רבה מאד	במידה רבה	במידה מועטה	בכלל לא
(66)	הבית	1	2	3	4
(67)	המצב בחזית כולה	1	2	3	4
(68)	גורל יחידתך	1	2	3	4
(69)	חשש פן תפגע	1	2	3	4
(70)	המצב המדיני	1	2	3	4

0039

(71-73) מבין האמצעים שבידי האויב מה הפחיד אותך במיוחד?

פרט:

1. _____
2. _____
3. _____

(74) האם אתה שונא ערבים?

1. במידה רבה מאד.
2. במידה רבה.
3. במידה מועטה.
4. כלל לא.

האם היו ביחידתך בזמן הקרבות

		היו מקרים רבים	היו מקרים מעטים	לא היו כלל
(75)	סרובי פקודה	1	2	3
(76)	בריחות	1	2	3
(77)	השתמטויות	1	2	3
(78)	"סיבונים"	1	2	3

לשימוש משרדי

				2
1	2	3	4	5

אם היו בעיות כאלה ביחידתך, כיצד הגיב המפקד

		העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל
(6)	סרובי פקודה	1	2	3	4	5
(7)	בריחות	1	2	3	4	5
(8)	השתמטויות	1	2	3	4	5
(9)	"סיבונים"	1	2	3	4	5

(10) האם היו ביחידתך חיילים שפעלו תוך גילויי גבורה מיוחדים ?

1. היו חיילים רבים כאלה.
2. היו מספר חיילים כאלה.
3. היו חיילים מעטים כאלה.
4. לא היו ביחידתי חיילים כאלה.

דרג עכשיו את הפלוגות בגדוד שלך לפי רמת הביצוע שלהן במלחמה ?

(11) הפלוגה הטובה ביותר בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(12) הפלוגה השניה בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(13) הפלוגה השלישית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(14) הפלוגה הרביעית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(15) הפלוגה החמישית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(16) הפלוגה השישית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(17) מה התפקיד העיקרי שמלאת בקרבות ? _____

(18) באיזה קו נלחמת במלחמה הנוכחית ?

1. סיני
2. רמת הגולן
3. שניהם

(19) סוג שרות:-

1. חובה
2. מילואים
3. קבע

(20) מצב משפחתי:-

1. רווק
2. נשוי
3. נשוי + ילדים.

(21) גיל:-

1. 18 - 21
2. 22 - 25
3. 26 - 29
4. 30 - 33
5. 34 - 38
6. 39 +

0041
0039

(22) ☐ ארץ הלידה שלך _____

(23-24) כמה זמן אתה משרת בצבא _____

(25-26) כמה זמן חשבת שימשכו הקרבות ביום בו פרצה המלחמה _____

מה דעתך על רמתו הקרבית של :

		גבוהה מאד	גבוהה	בינונית	נמוכה	נמוכה מאד
(27)	החייל המצרי -	1	2	3	4	5
(28)	החייל הסורי -	1	2	3	4	5
(29)	החייל הירדני -	1	2	3	4	5
(30)	החייל הישראלי -	1	2	3	4	5

(31) מה היה מצב הרוח במחלקתך כשנודע לכם שפרצה מלחמה ?

1. טוב מאד.
2. טוב.
3. בינוני.
4. לא כל כך טוב.
5. גרוע.

(32) מתי לדעתך תפרוץ מלחמתנו הבאה עם הערבים ?

1. תמשך מלחמת ההתשה .
2. שנה - שנתיים.
3. חמש - עשר.
4. לא תהינה יותר מלחמות.

לחיילי מילואים בלבד

	יעילים ביותר	יעילים	לא כל כך יעילים	לא יעילים
33 האם סדרי הקריאה למילואים ביחידתך היו:	1	2	3	4
34 האם ההתארגנות וההצטידות ביחידתך היו:	1	2	3	4

תודה רבה על שיתוף הפעולה.

0043

אחרי הפיקוד האש

(יונה ב/3
לעצית של סולשיק

- א י ש י -

מסכ"ל אכ"א מחלקת בקרת
היחידה לפסיכולוגיה צבאית

שאלון למשתתפים בקרבות

צה"ל מעוניין לדעת מה חושבים ומרגישים חיילים שהשתתפו בקרבות לגבי נושאים שונים.
לפניך מספר שאלות, לכל שאלה מצורפות מספר תשובות. קרא את השאלה ואת התשובות המצורפות בעיון וסמן עיגול סביב למספר שמציין את התשובה המתאימה ביותר לדעתך. גם אם אינך בטוח בתשובתך, בחר את התשובה הנראת לך כקרובה ביותר לדעתך. אל תדלג על אף שאלה.

השאלות מתייחסות ליחידה ולמפקדים שלך בעת סיום הקרבות.

זכור! זו אינה בחינה, אין תשובות נכונות או בלתי נכונות. התשובות הנכונות הן אלה המשקפות את דעותיך האמיתיות.

ענה על השאלות בכנות.

זמנך אינו מוגבל.

| סודיות תשובותיך מובטחת, איננו מעוניינים לדעת את שמך |

דוגמא:

בזמן הקרבות היתה חלוקת האוכל לחיילים ביחידתך:-

1. טובה.
2. בינונית.
3. גרועה.

אם היתה חלוקת האוכל טובה, סמן עיגול סביב המספר 1.
אם היתה חלוקת האוכל בינונית, סמן עיגול סביב מספר 2.
אם היתה חלוקת האוכל גרועה, סמן עיגול סביב מספר 3.

0044
0044

לשימוש משרדי

				1
1	2	3	4	5

	לשימוש משרדי	
חטיבה _____	(7 - 6)	
גדוד _____	(9 - 8)	
פלוגה _____	(10)	
ארץ לידה שלך _____	(11)	
ארץ לידת האב _____	(12)	
כמה חודשים אתה משרת בצבא (רק לסדיר)? _____	(14-13)	
מספר שנות לימוד:-	(15)	
.1 עד 7 שנות לימוד.		
.2 8 שנות לימוד.		
.3 9 - 11 שנות לימוד.		
.4 השכלה תיכונית מלאה.		
.5 השכלה אקדמאית (חלקית או מלאה).		
דרגה צבאית:-	(16)	
.1 טוראי / טר"ש		
.2 רב"ט		
.3 סמל		
.4 סמ"ר, רס"ל, רס"ר.		
.5 סג"מ		
.6 סגן		
.7 סרן		
סוג שירות:-	(17)	
.1 חובה		
.2 מילואים		
.3 קבע		

(18) מצב משפחתי:-
.1 רווק
.2 נשוי
.3 נשוי + ילד(ים).

(19-20) גיל: _____

(21) מה התפקיד העיקרי שמילאת בקרבות? _____

(22) באיזו חזית נלחמת במלחמה הנוכחית?
.1 בחזית סיני.
.2 בחזית הגולן.
.3 בשתיהן.

(23) האם היית תחת אש בזמן הקרבות?
.1 כן
.2 לא

האם היית במלחמה הנוכחית נתון במצבים הבאים? (הקף בעיגול את המספר של כל מצב בו היית נתון)

(24) .1 קרב חי"ר.
(25) .2 קרב שריון.
(26) .3 ירי טילי נ.ט.
(27) .4 הפגזה ארטילרית.
(28) .5 התקפת מטוסים.
(29) .6 לא נתקלתי במלחמה זו ישירות בחיילי אויב.

(30) האם אתה מרוצה מהתפקיד שמילאת בקרבות?
.1 מרוצה מאד.
.2 די מרוצה.
.3 לא כל כך מרוצה.
.4 לא מרוצה.

(31) מה המוראל של מחלקתך כיום?
.1 גבוה מאד.
.2 גבוה.
.3 בינוני.
.4 לא כל כך גבוה.
.5 נמוך.

0046
0044

(32) איך לחמו החיילים עמם נלחמת בעת הקרבות?

.1 כולם נלחמו היטב.
.2 רובם נלחמו היטב.
.3 בערך כמחציתם נלחמו היטב.
.4 מעטים נלחמו היטב.

(33) האם היו בקרבות שבהם השתתפת מקרים שחיילים לא עזרו זת לזת?

.1 לא היו.
.2 היו מעטים.
.3 היו די רבים.
.4 היו רבים.

(34) "לפי נסיוני בקרבות היה לחסכון בחיי אדם משקל מכריע בהחלטות מפקדי צה"ל":-

.1 מסכים מאד.
.2 מסכים.
.3 לא כל כך מסכים.
.4 לא מסכים.
.5 כלל לא מסכים.

(35) כמה נפגעים (הרוגים ופצועים) היו בפלוגתך בקרבות?

.1 לא היו לנו נפגעים.
.2 היו מעט נפגעים.
.3 כרבע מהאנשים נפגעו.
.4 כמחצית מהאנשים נפגעו.
.5 למעלה ממחצית מהאנשים נפגעו.

(36-37) כמה מפקדים (קצינים ו-מש"קים) מפלוגתך נפגעו בקרבות? _____

(38) עם כמה מחייליי מחלקתך כיום היית מוכן לצאת לקרב?

.1 עם כולם.
.2 עם רובם.
.3 עם מחציתם.
.4 עם חלק קטן מהם.
.5 עם אף אחד מהם.

(39) האם היה מקרה במלחמה הנוכחית שלא הצלחתם לבצע את המשימה שהוטלה על יחידתכם?

.1 אף פעם לא.
.2 פעם אחת.
.3 יותר מפעם אחת.

(40) פרט _____

(41-45) מה היו, לפי הרגשתך, הסיבות שהביאו לאי - הצלחה בביצוע משימות ו/או לריבוי נפגעים?

(46-50) מה היו המשימות המבצעיות העיקריות במלחמה הנוכחית שיחידתכם בצעה בהצלחה?

(51-55) מה היו הסיבות העיקריות להצלחה בביצוע משימות אלה?

האם היה לך בזמן הקרבות אמון בגורמים הבאים:-

		1	2	3	4	5
(56)	אמצעי הלחימה וכלי הנשק שבידיך	אמון רב מאד	אמון רב	אמון בינוני	אמון מועט	אמון מועט מאד
(57)	הפיקוד הישיר בשדה	אמון רב מאד	אמון רב	אמון בינוני	אמון מועט	אמון מועט מאד
(58)	הפיקוד הגבוה	אמון רב מאד	אמון רב	אמון בינוני	אמון מועט	אמון מועט מאד

(59) לפי הרגשתך מי היה מפקדך בקרבות?

.1 מ"כ, טמל מחלקה.

.2 מט"ק.

.3 מ"מ / ק"ס.

.4 סמ"פ / קע"ת..

.5 מ"פ / מסו"ל.

.6 סמג"ד.

.7 מג"ד.

.8 סמח"ט.

.9 מח"ט.

.0 אף אחד מהם.

(60) האם אתה גאה בחיל שלך?

.1 גאה מאד.

.2 גאה.

.3 לא כל כך גאה.

.4 לא גאה כלל.

(61) האם אתה גאה בגדוד שלך?

.1 גאה מאד.

.2 גאה.

.3 לא כל כך גאה.

.4 לא גאה כלל.

(62) האם לפי נסיונך בקרבות נעשו כל המאמצים לחילוץ נפגעים?

.1 בכל מקרה.

.2 בכל מקרה בו ניתן היה לבצע ללא אבידות כבדות.

.3 בכל מקרה בו ניתן היה לבצע תוך סיכון סביר.

.4 רק במקרים שאפשר היה לבצע זאת ללא סיכון.

(63) האם כמשרת הגנתני לחני המלחמה התגיס ליציאה למלחמה?

.1 במידה רבה מאד.

.2 במידה רבה.

.3 במידה מועטה.

.4 כלל לא.

(64) **היחסים בין החיילים לבין הקצינים ביחידתך הנוכחית הנם:-**

1. טובים מאד.
2. טובים.
3. לא כל כך טובים.
4. מאד לא טובים.

(65) **מה היה המוראל של מחלקתך בזמן המלחמה?**

1. גבוה מאד.
2. גבוה.
3. בינוני.
4. לא כל כך גבוה.
5. נמוך.

(66) **האם לדעתך תקרב המלחמה הנוכחית את השלום?**

1. במידה רבה מאד.
2. במידה רבה.
3. במידה מועטה.
4. כלל לא.

(67) המג"ד שלי הוא-*

1	2	3	4	5
מפקד טוב מאד	מפקד טוב	מפקד בינוני	מפקד פחות מבינוני	מפקד גרוע

(68) המ"פ שלי הוא-*

1	2	3	4	5
מפקד טוב מאד	מפקד טוב	מפקד בינוני	מפקד פחות מבינוני	מפקד גרוע

(69) המ"מ (ק"ט) שלי הוא

1	2	3	4	5
מפקד טוב מאד	מפקד טוב	מפקד בינוני	מפקד פחות מבינוני	מפקד גרוע

(70) המ"כ (מט"ק) שלי הוא

1	2	3	4	5
מפקד טוב מאד	מפקד טוב	מפקד בינוני	מפקד פחות מבינוני	מפקד גרוע

(71) **האם אתה חושב שהאימונים והתרגולות שקיבלת התאימו למצבים בהם נתקלת בקרבות?**

1. במידה רבה.
2. במידה בינונית.
3. במידה מעטה.
4. כמעט כלא.

* בחת"מ - התייחס לסמג"ד במקום מג"ד ול-קע"ת במקום מ"מ.

(72) כמה קציגים ביחידתך מוכנים לעשות בעצמם כל מה שהם דורשים מחייליהם?

1. כולם.
2. רובם.
3. חלק קטן מהם.
4. כמעט אף אחד לא.

מהם הנושאים שמדאיגים או מטרידים אותך כעת?

_____

_____

_____

_____

עם מי ממפקדיך הנוכחיים אתה מוכן לצאת שוב לקרב?

(73) המ"כ (מס"ק)

1	2	3
מוכן	אינני בטוח	לא מוכן

(74) המ"מ (ק"מ)

1	2	3
מוכן	אינני בטוח	לא מוכן

(75) המ"מ *

1	2	3
מוכן	אינני בטוח	לא מוכן

(76) המג"ד*

1	2	3
מוכן	אינני בטוח	לא מוכן

(77) המח"ט

1	2	3
מוכן	אינני בטוח	לא מוכן

* בחת"מ - התייחס לסמג"ד במקום מג"ד ול-קע"ת במקום מ"מ.

לשימוש משרדי

1	2	3	4	5
				2

מבין האמצעים הבאים של האו"ם מה המחיד אותך במיוחד? (דרג את האמצעים כאשר 1 - הכי הפחיד 2 - השני שהפחיד, וכן הלאה. דרג את כל חמשת האמצעים).

(6) טילי נ.ט.- _____

(7) מטוסים. - _____

(8) ארטילריה - _____

(9) התקפת חי"ר - _____

(10) טנקי אוייב - _____

(11) האם אתה שונא ערבים?

1. במידה רבה מאד.
2. במידה רבה.
3. במידה מועטה.
4. כלל לא.

(12) מתי לדעתך תפרוץ מלחמתנו הבאה עם הערבים?

1. תימשך מלחמת התשה.
2. שנה - שנתיים.
3. חמש - עשר.
4. לא תהיינה יותר מלחמות.

באיזו מידה רוצים הערבים בשלום עם ישראל?

(13) מצרים

1	2	3	4
במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	כלל לא

(14) סוריה

1	2	3	4
במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	כלל לא

(15) ירדן

1	2	3	4
במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	כלל לא

(16) פלשתינאים

1	2	3	4
במידה רבה	במידה בינונית	במידה מועטה	כלל לא

(17) **האם עברת בזמן הקרבות מיחידה ליחידה?**

.1 לא

.2 פעם אחת.

.3 יותר מפעם אחת.

אם עברת ליחידה חדשה - כמה ימים עברו מאז שעזבת את יחידתך עד שהוצבת אל היחידה החדשה?

(18) .1 ☐ _____

.2 לא עברתי.

(19) **איך היתה לפי הרגשתך הקליטה שלך ביחידה החדשה בזמן הקרבות?**

.1 טובה מאד.

.2 טובה.

.3 לא כל כך טובה.

.4 לא טובה.

(20) **התארגנות היחידה אחרי הקרבות היתה:-**

.1 מאד מסודרת.

.2 מסודרת.

.3 לא כל כך מסודרת.

.4 לא מסודרת.

האם היו ביחידתך בזמן המלחמה:-

(21)	סרובי פקודה	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(22)	בריחות	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(23)	השתמטויות	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(24)	פציעה עצמית	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(25)	פגיעה מכוונת בכלים	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(26)	התחלפות	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל
(27)	התפנות בשל פציעות קלות	1 היו מקרים רבים	2 היו מקרים מעטים	3 לא היו כלל

אם היו בעיות כאלו ביחידתך, כיצד הגיב המפקד?

(28) מרובי מקודה

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(29) בריחות

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(30) השתמטויות

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(31) מציעה עצמית

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המחלמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(32) מגיעה מכוונת בכלים

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(33) התחלפת

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(34) התפנות בשל מציעות קלות

1	2	3	4	5
העניש בפועל	הבטיח עונש לאחר המלחמה	נזף	ניסה לשכנע להמשיך בתפקיד	לא הגיב כלל

(35) האם אתה שונא את החייל הערבי?

1. במידה רבה מאד.
2. במידה רבה.
3. במידה מועטת.
4. כלל לא.

הרבה מהפעילויות שעשיתי במלחמה נראו לי במיותרות וחסרות משמעות-

(36)

1	2	3	4	5
מסכים מאד	מסכים	מסכים במקצת	לא מסכים	מאד לא מסכים

מתוך נסיונך האישי בקרבות, איך היית מתאר את חיילי השריון המצרי/הסורי* בהם לחמת? (* מחק את המיותר). (סמן עיגול סביב המספר המתאים לדעתך).

(37) בעלי יכולת מקצועית

1	2	3	4	5
גבוהה מאד	גבוהה	בינונית	נמוכה	נמוכה מאד

(38) בעלי אומץ לב

1	2	3	4	5
רב מאד	רב	בינוני	מועט	מועט מאד

(39) בעלי יכולת להתמודד עם מצבים בלתי צפויים.

1	2	3	4	5
רבה מאד	רבה	בינונית	מועטת	מועטת מאד

מתוך נסיונך האישי בקרבות, איך היית מתאר את חיילי הח"י המצרי/הסורי* בהם לחמת? (* מחק את המיותר)

(40) בעלי יכולת מקצועית

1	2	3	4	5
גבוהה מאד	גבוהה	בינונית	נמוכה	נמוכה מאד

(41) בעלי אומץ לב

1	2	3	4	5
רב מאד	רב	בינוני	מועט	מועט מאד

(42) בעלי יכולת להתמודד עם מצבים בלתי צפויים.

1	2	3	4	5
רבה מאד	רבה	בינונית	מועטת	מועטת מאד

מתוך נסיונך האישי בקרבות, איך היית מתאר את חיילי יחידתך בתחומים הבאים?

(43) בעלי יכולת מקצועית

1	2	3	4	5
גבוהה מאד	גבוהה	בינונית	נמוכה	נמוכה מאד

(44) בעלי אומץ לב

1	2	3	4	5
רב מאד	רב	בינוני	מועט	מועט מאד

(45) בעלי יכולת להתמודד עם מצבים בלתי צפויים.

1	2	3	4	5
רבה מאד	רבה	בינונית	מועטת	מועטת מאד

(46) באיזו מידה היו לך ידיעות על מצב העניינים בגזרת בת חייתי?

1. במידה רבה.
2. במידה בינונית.
3. במידה מועטה.
4. במידה מועטה מאד.
5. לא היו כלל ידיעות.

(47) האינפורמציה שהיתה לי לפני קרב, לגבי הקרב בו עמדתי להשתתף, היתה לפי דעתי:-

1. מספיקה בהחלט.
2. די מספיקה.
3. לא כל כך מספיקה.
4. בלתי מספיקה בהחלט.

(48) לאחר קרב, האם נערך סיכום ביצוע היחידה עם החיילים שהשתתפו בקרב?

1. בכל המקרים.
2. במקרים רבים.
3. במקרים מעטים.
4. כמעט אף פעם לא.

(49) האם ניתן לחיילים ביחידתך לאחר קרב דיונות מפורט על הנפגעים ביחידה?

1. לא היו נפגעים.
2. המפקד אסף את האנשים ומסר את שמות הנפגעים.
3. האינפורמציה לא נמסרה לכל האנשים במרוכז, אבל היא לא חוסתרה מאלו שביקשו אותה.
4. לא נמסרה כל אינפורמציה לאנשים.

דרג את הפלוגות בגדוד שלך לפי רמת הביצוע שלהן במלחמה:-

(50) ☐ הפלוגה הטובה ביותר בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(51) ☐ הפלוגה השנייה בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(52) ☐ הפלוגה השלישית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(53) ☐ הפלוגה הרביעית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(54) ☐ הפלוגה החמישית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

(55) ☐ הפלוגה הששית בגדוד הנה לדעתי פלוגה _____

0056

(56) ציין אלו פריטים נוספים חיית מציע להלול במגות הקרב?

(57) ציין אלו פריטים ממגות - הקרב חיית מציע להוציא מהן?

(58) איזה דברים לא היו בסדר ביחידתך במשך המלחמה ואיזה שינויים אתה מציע להכניס?

עדות מס' 4
תא"ל זלמן ורדי

ישיבה מס' 4 -
תאריך 15.2.74

בפני אל"מ (מיל) תמיר משה הופיע ק/35026 ת"אל ורדי זלמן ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני ואמר כי מסכים לתת עדות.

ש"ת. אני משמש בתפקידי כקצין משטרה צבאית ראשי מספטמבר 1971.

ש"ת. פקודת הכוננות ג', קבלתי ביום ו' סמוך לצהרים. לאחר חזרתי מראש אכ"א הועברה הודעה ליחידות.

ישנן יחיד' פיקודיות ומתקני כליאה.

לגבי הראשונות הכפיפות לי היא מקצועית, לגבי מתקני כליאה - גם פקודית.

הוראת הכוננות הועברה לכל יחידות המשטרה הצבאית.

ש"ת. לא היו כלתקלות בגיוס החייל.

ש"ת. חשיבות עליונה ראיתי בהוצאת ניידות לכבישים. הסתדרנו עם כלי רכב שקבלנו אף כי חלקם לא היו מתאימים.

ש"ת. אם כשגרה מבצע החיל 5-6000 שעות סיור הרי באוקטובר 1973 עשינו כ-60.000 שעות. גם מספר הניידות הגדלושם משך הזמן.

2 נושאים עיקריים שהחייל יכול לסיווע בו בשלב גיוס.

א. פקוח על צירי תנועה והשלטת סדר.

ב. הסעת חיילים מתחנות הסעדה לנקודות רכוז.

בשני הנושאים תוגברו היחידות ועבדו 24 שעות ביממה.

בגלל יום הכפורים הנחשב יום ללא תנועה ובגלל עמס התנועה של

מזעיקים קשרים וכו' ש"טסו" בכבישים ובגלל שהרמזורים לא פעלו וזאת בהתאם להוראות קיימות נגרמו תאונות בעיקר הצמתים העירוניים.

ש"ת: להלן טבלה שמקפת תאונות דרכים שבהם היו נפגעים שנגרמו בין התאריכים 6-15/10 כולל, בפירוט כדלהלן:

	מס' התאונות	מס' הרוגים		מס' פצועים	
		חיילים/אזרחים		חיילים/אזרחים	
6.10	9	1	-	15	2
7.10	11	5	1	17	7
8.10	5	1	-	6	1
9.10	5	1	-	10	1
10.10	3	-	-	2	3
11.10	11	-	-	9	4
12.10	7	3	-	14	9
13.10	11	3	-	15	6
14.10	6	2	-	7	3
15.10	3	-	-	5	-

לאלה יש להוסיף 2 חיילים הרוגים ו-9 פצועים מתאונות אזרחיות.

ש"ת. הטבלה דלעיל משקפת תאונות בדרכים בראשית בלבד.

ש"ת: בחדש ספטמבר 1973 היו 10 תאונות קטלניות. בחדש אוקטובר כלו 25 תאונות קטלניות הכוללות את הנ"ל.

ש"ת: להערכתי לא היתה הדרדרות במצב התאונות למרות הגיוס החפוז, רבוי כלי הרכב, התנועה המהירה, האוירה ששררה וכו'.

ש"ת: לאחר שהסתבר שמרבית התאונות נגרמות בצמתים העירוניים עקב השבתת הרמזורים, תאמנו עם משרד התחבורה, משטרת ישראל וראש הג"א את חדוש הרמזורים, שהחל לפעול מחדש במרבית הצמתים.כבר ביום הראשון הסתבר לנו שהעזר רמזורים הנו גורם מכריע לתאונות בצמתים עירוניים.

ש"ת. פרסנו את תחנות ההסעה וסייענו לחיילים להגיע לנקודות הרכוז.

ש"ת. הוקמו מחסומים לסגירת אזור הלחימה ברמת הגולן ובסיני שתפקידם היה לחסום את הכניסה לאזור הלחימה לבלתי מורשים ולמנוע הוצאת שלל מהשטח.

ש"ת: עד שלב הבלימה כמעט לא נתקלנו בנושא ביזה/שלל (היו 3 מקרים בין 13-15/6, הוצאת קלשניקוב ותרמילי פגזים). מאז שלב הבלימה ועד סוף ינואר 1974 פתחה משטרה צבאית 482 תיקים בעבירות שלל וביזה.

ש"ת. מאז שלב הבלימה לא היו דיווחים מהיחידות בנושאי נפקדים ועריקים.

ש"ת: בספט 1972 נפתחו 12 תיקי חקירה נגד קצינים.

בספט 1973 נפתחו 13 תיקי חקירה נגד קצינים.

ש"ת. תיקים נפתחים או ביזמת השלטונות או כתוצאה מתלונה של חייל או אזרח.

ש"ת. הריני מצרף סכום פעולות חמ"צ 1972/3 שיש בו השואה לסכום שנת 1971/2.

מתוך התיק ניתן ללמוד עלפעולות המשטרה הצבאית בנושאי המשמעת השונים בפירוט לפי יחידות, עברות דרגות וכו'.

נתקבל כנספח 4/1.

עדותי זאת הוקראה בפני ואשרתיה בחתימת ידי.

(-) ק/35026 תא"ל ורדי זלמן.

נספח לזיכרון מ"מ 4
קמצ"ר

ע מ ו ר

מקדון מ צ " ח
טל. 02-2764
חק 11352-74/211(8)63
0060 מרץ 74

מטכ"ל/לשכת ראש אכ"א /עבור אל"מ חניר משה
קמצ"ר

הנדון: הפקחת מסמכים - מפח"ט 14

1. מצ"ב עותק דו"ח מטכם לתיק הבדיקה בנדון שהועבר להוות דעת הפרקליט.

אפרתי עמוס , רס"ן
קציין מקוח מצ"ח
בשטא מפקד מצ"ח

מש/פצ

ש מ ו ר

0061

ערר – עבירה

הדרית מבית רפידים
74/211 (ב)63

הנדון: הפקדת המשקיע – סעיף 34

דני – הטענות

בהמשך 22.2.74 התקבל בחדליתגר מכתב מנסקידה מע"מ במדרך ירמן ארדעים של חס' 14 אשר בחמה בגרבקר והשיבה בחסה אי לכך מתחגר מנסקידה ולהלן הרצאתיה:

בימים מימדר יצאה חס' 14 לקרב והשאירה בגרבקר הנע"ל בחסה חס יחסה מפקדת הנשיבה. חדמר מודיעיבי רב. והדמר הדמר בחקרם לא מסאה ולשלבדת אלא מסאה מחאדירים הילבאה לקרב.

בחדחר מדמר קע"ן חס' 14 בי לירמן האירדעים לחדיבים 23-30.9.74 אין כל חשיבדת מודיעיבית מחדר והחדמר הכלול גר חדא שמדר ולא סודי. כמר כן מביל הירמן דרדחים מחאמירדת בקר.

בחדקחם מדמרים ע. קע"ן הדגרם 252 דע. קע"ן מקדר דרדחסת כי לחדמר אשר נחסה בגרבקר בחדקחם מדמרים 14 אין שרר מודיעיבי. כמר כן מדמר ע. קע"ן מקדר דרדם כי אין מקרם להשאיר ילם לדין בגין הפקדת מסמבים בבאיים מחדר והדבר אירע כחדצאה מפעדלה מלחמדית.

ס ק ב ר ה:

ידם כמדר יצאה חס' 14 לקרב בהשאירה בגרבקר הנע"ל חדמר מודיעיבי.

ומי ידם אין כל חשיבדת מודיעיבית מחדר והדא מביל דרדחי הנפילדת.

גם לחסבת ע. קע"ן הדגרת 252 דע. קע"ן מקדר דרדם אין מקרם להשאיר לדין אף אלם ן הפקדת מסמבים מחדר והדבר ארע כחדצאה מפעדלה מלחמדית.

הנשרן דני • נמל
הדיר מבית רפידים

עדות מס' 5

ישיבה מס' 5 - תאריך 17.2.74 אל"מ משה נחיב

בפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/159738
אל"מ משה נחיב ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו
סבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני,
ואמר כי הסכים לתת עדות.

ש.ת. אני משרת בתפקידי כעוזר ראש אכ"א מחודש דצמבר 1973.

ש.ת. בתקופת הלחימה שרתתי כעוזר לקצין סריון ראשי (בתפקיד סגן).

ש.ת. לפני המלחמה הייתי ראש מחלקת תכנון כ"א באכ"א.

תקופה של כשנתיים וצי עד 1.9.73.

ש.ת. בתוקף תפקידי כעוזר ראש אכ"א ולפי בקשתי הכנתי חומר הנוגע לנושאי אכ"א במלחמת יום הכפורים.

לבקשתך הריני מצרף בזאת הנספחים הבאים:

א. קצב הגיוס של האוגדות, נספח 5/1.

ב. מצב הגיוס של אנשי צוות טנק במילואים בימים 8-6 אוקטובר, נספח 5/2.

ג. דוח החזרת אנשי צוות מחו"ל בפרוט סוגי צוות, נספח 5/3.

ד. טנקיסטים שהוחזרו ליחידותיהם לאחר החלמתם מפגיעות מלחמה, נספח 5/4.

ה. חיילים שהוחזרו ליחידותיהם לאחר החלמתם מפגיעות מלחמה (דוח רכוז), נספח 5/5.

ו. הגדרת נעדרלפי פק' משכ"ל, נספח 5/6.

ז. דוח סטטיסטי קצר קבלת הודעות על נעדרים בשל"ר מול מועד העדרות, נספח 5/7. (2 דוחות)

ח. אוכלוסיה שהואשמה ע"י מצח בשנים 71/2 ומחצית 1973; נספח 5/8.

ט. כלואים במתקני חמ"צ , נספח 5/9.

י. חבושים כלואים במתקני חמ"צ 71/2 ומחצית 1973, נספח 5/10.

י"א. היקף חקירות מצ"ח לפי סוגי עבירות. קצינים, חוגרים (2 דוחות), נספח 5/11.

דוחות אלה יש לקרוא בתוספת ל"חיק נתונים" מלחמת יום הכיפורים
וכן כתוספת לעדויות שנגבו מהקמצ"ר, השליש הראשי, רמ"ח בקרה
וראש המרכז לאיתור נעדרים.

ש.ח. אין לי מה להוסיף מעל לאמור בדוחות עצמם.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום

(-) ק/159738 אל"מ נחיב משה

קצב הגיס של האוגדות

(פקודת הגיס ניתנה ב-6.10.73, שעה 10:00)

מס' סל		תקן 6/10/73			מ.צבה 6/10/73			היו בשמירים (24 שעה)			עד 8/10 הוויתור %	עד 8/10 גוייסו % מהתקן
		סה"כ	סדיר	(מלואים)	סה"כ	(סדיר)	(מלואים)	6/10	7/10	8/10	מהמצבה	
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב
1	אוגדה 36 (2 העיטות סדירות)	12674	7046	9597	12737	2728	9655	6638	8972	9042	97.7	94.3
2	אוגדה 210	10896	626	10270	11777	881	10896	7997	9532	9631	88.4	93.7
3	אוגדה 146	11762	1026	10736	12002	977	11069	10029	10417	10497	95.2	100.1
4	אוגדה 143	12114	676	11438	13793	588	13205	11374	12120	12185	92.7	100.6
5	אוגדה 252 (2 הטייעות סדירות)	11510	5410	6100	12129	4012	8117	6042	7297	7332	91.4	121
6	אוגדה 162 (הטייעת סדירה אחת)	12729	3117	9612	13650	3222	10428	9071	9297	9334	87.5	96.1

הוכן ע"י: אכ"א בקיה

0064

סודי

קצב הגיוס של אנשי צוות טנק במלואים

בימים 6 עד 8 אוקטובר

סוג הטנק	מצבה נטו ב - 5/10	שמ"פ 6/10	שמ"פ 7/10	שמ"פ 8/10	%שמ"פ מתוך מצבה
שוט	3025	2262	2484	2549	84.3
מגח	1760	1203	1378	1437	80.9
שרמן	1137	812	931	937	81.5
טירן	538	454	466	472	87.4
סה"כ	6460	4731	5259	5395	82.8

שורטט ע"י:

אב"א — בקרה — עצוה"ד

ביום _____

המזמין _____

מס' סד' _____

0065

סודי

5/3 מס' (Le MESO)

סודי

ידוח החדרת אכשי צוות מחו"ל בפרוץ סוגי צוות

0060

(חתך העטברות שבועי)

מס' סד'	סוג הטנק / פרוץ שבועי	עד 8 אוק'	עד 15 אוק'	עד 22 אוק'	עד 28 אוק'
	א	ב	ג	ד	ה
1	שוט	16	152	169	177
2	מגח	8	107	112	113
3	שרמן	5	45	51	53
4	טירן	1	17	18	18
5	סה"כ	30	321	350	361

כן עלי - אכ"א - תכנון

סודי

שורטט ע"י:

אב"א — בקרת — ענוח"ד ביום _____ המזמין _____

מס' סד' _____

טנקיסטים שהוחזרו ליחידותיהם לאחר החלמתם מפגיעות מלחמה

מס' סד'	סוג הטנק	הוחזרו מבתי חולים והבראה ליחידות: עד 17/10	18-19/10	20-21/10	22-23/10	24-25/10	סה"כ עד 25/10
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז
1	מג"ח	22	3	11	27	6	69
2	שוט	32	17	41	31	26	147
3	שרמן	8	3	10	5	10	36
4	טידן	62	24	65	68	44	267
5	סה"כ	124	47	127	131	86	515

מוכן ע"י:- אכ"א בקרה

הוכן על פי דוחות אכ"א/תכנון

0003

S/4 נספח

חיילים שהוחזרו ליחידותיהם לאחר החלמתם מפגיעות מלחמה.

(דוח ריכוז)

	החלימו והוחזרו עד 17/10			החלימו והוחזרו עד 25/10 (מיצטבר)		
	סדיר	מילואים	סה"כ	סדיר	מילואים	סה"כ
צוותי טנקים כולל קצינים	43	81	124	133	382	515
קצינים אחרים	31	15	41	49	53	102
חוגרים אחרים	66	151	222	158	442	600
סה"כ	140	247	387	340	877	1217

הוכן ע"י: אכא/בקרה
על פי דוח מחשב 750/84

שורטט ע"י:
אכ"א — בקרה — ענוח"ד

ביום _____

המזמין _____

מס' סד' _____

0056

הגדרת נעדר לפי פ"מ וחובת הודעה למשפחה

פ"מ 38.0107 סעיף א' מגדירה כנעדר "חייל אשר נעדר ויש יסוד להניח שנהרג או מת בנסיבות כלשהן או, נשבה על-ידי כוחות אויב".

פ"מ 30.0107 סעיף ו' 2 קובעת לגבי הודעה לקרובי משפחה:

א. ההודעה לקרוב בנוגע לחלל נעדר, תושהה ע"י השלישות הראשית - מדור נפגעים למשך 10 ימים, אלא אם כתבה הוראה אחרת ע"י אכ"א - פרט.

ב. הודעה לקרוב בנוגע לנעדר או שבוי, תושהה ע"י השלישות הראשית - מדור נפגעים למשך 14 ימים, אלא אם ניתנה הוראה אחרת על ידי אכ"א - פרט.

שרטט ע"י:
אב"א — בקרת — ענוח"ד

ביום _____

המזמין _____

מס' סד' _____

0000

דוח סטטיסטי - קצב קבלת הודעות על נעדרים בשל"ד מול מועד העדרות

בתקופת המלחמה

מועד דווח / מועד העדרות	6.10	7.10	8.10	9.10	10.10	11.10	12.10	13.10	14.10	15.10	16.10	17.10	18.10	19.10	20.10	21.10	22.10	23.10	24.10	סה"כ עד 24.10
6.10		4	1				2	5	25	3	3	2	16	3	31	1		3		99
7.10		3		1					7	3	15		11		34	6	4	4	2	90
8.10			2	1	1	1		1	1	2		1	7	5	10	5	1	8	2	48
9.10					1				4	1				7			6	3	1	23
10.10					1		6		3	3	1		6	1	4	1	1	3	2	32
11.10						1						2	1		1					5
12.10							1		1	2		1	1		3	1		4		14
13.10								1	1	1			1		1			2		7
14.10										2		2		1	2			1		8
15.10										1	1		1	1	4	3	3	1	1	16
16.10													6		1			4		11
17.10												9	1	1	2	1		2		16
18.10															4	1	1	1	1	8
19.10														4		1		5	1	11
20.10															1		1	6		8
21.10																5	1	5	2	13
22.10																		2	3	5
23.10																		1	1	2
24.10																			1	1
סה"כ		7	3	2	3	2	9	7	42	18	20	17	51	23	98	24	19	55	17	417

0070

דו"ח סטטיסטי - נקצב קבלת הודעות על נעדרים בשלל מול מועד העדרות מהמר המלחמה עד - 27.11.73

מס' סד'	מועד דווח לשליד / מועד העדרות	6.10	7.10	8.10	9.10	10.10	11.10	12.10	13.10	14.10	15.10	16.10	17.10	18.10	19.10	20.10	21.10	22.10	23.10	24.10	25.10	26.10	27.10	28.10	29.10	סה"כ
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג	יד	טו	טז	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו
1	עד - 24.10	99	90	48	23	32	5	14	7	8	16	11	16	8	11	8	13	5	2	1			1			417
2	25.10 - 31.10	26	56	27	24	16	5	7	6	11	39	18	4	7	4	15	26	19	8	16	3	5			1	344
3	1.11 - 7.11	36	31	42	9	8	1	2	1	1	15	5	4	4	12	4	5	4	2	28					3	217
4	8.11 - 14.11	10	11	13	10	3		1	3		6	5	1	10	3	3	2		2	4		1			1	89
5	15.11 - 21.11	1	3	5			1		1					2			1			1					1	16
6	22.11 - 27.11			1													1									2
7	סה"כ	172	191	136	66	59	12	24	18	20	76	39	25	31	30	30	48	28	14	50	3	6	1		6	1085

שורטט ע"י:

אב"א — בקרת — ענוה"ר

ביום _____

המזמין _____

מס' סד' _____

0072

אוכלוסיה שהואשרה ע"י צ"ח בשנים 71 - 72 ונמצאת בדיר

מס' סל	השנה	שירות קבע	שירות חובה	מילואים	א.ע.צ.	אזרחים	שוחר/ צוער	סה"כ
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח
1	1971	553	2,550	228	64	49	30	3,474
2	1972	614	2,662	189	75	13	49	3,602
3	מה 1/4/73 - עד ה 1/10/73	259	1,245	102	23	36	5	1,670

0072

כלאים במתקני חב"ל

* מספר הקליטות חתוך הסה"כ

סה"כ כלואים
חבושים
15000
14000
13000
12000
11000
10000
9000
8000
7000
6000
5000
4000
3000
2000
1000
0
91%
81%
6656
7550
+149
13,649
14,598
+76
67%
4200
4657
127%
7192
7345
תחילת תקופה
73
72
71
סה"כ כלואים
חבושים

היקף חקירות מצ"ח לפי סוגי עבירות

ודרגות - קצינים

מה - 1.4.73 עד - 1.10.73

סוג העבירה	דרגה / פחט	אלמ'	סא"ל	רס"ן	סרן	סגן	סגמ'	סה"כ קצינים	סה"כ תוגרים	סה"כ כללי *
א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא
עבירות חמורות כלפי גוף	1. גרימת מוות					2		2	5	7
	2. פגיעות אלימות			2	1	4	4	11	190	201
	3. נסיון אבוד לדעת							—	38	38
עבירות כלפי רכוש, זיוף ומרמה.	1. גניבה רגילה		1			1	1	3	78	81
	2. גניבת רכוש צבאי		2	3	8	9	3	25	288	313
	3. התפרצות				1			1	34	35
	4. זיוף				2	3		5	65	70
	5. הונאה ומרמה			1		1	1	3	26	29
	6. נזק				1	2	2	5	31	36
עבירות נגד המוסר	1. אונס							—	4	4
	2. מעשים מגונים				2	1		3	21	24
חריגה מסמכות	1. חריגה מסמכות	1	1	3	2	1		8	6	14
עבירות משטר ומשמעת	1. התנהגות משמעת התחזות		1	4	5	11	6	27	183	210
	2. שמש בסמים משכרים							—	29	29
	3. איום הוראה דורב פקודה		1	2	4	16	11	34	118	152
	4. עריקה							—	14	14
	5. שבות והתעולמות			1	5	4	5	15	26	41
	6. פגיעה ברפס"ד					1		1	39	40
התרשלות	1. בתפקיד			1	7	7	4	19	52	71
	2. כלפי רכוש		2	1	2	12	10	27	215	242
עבירות מל"ח המדינה								—	9	9
סה"כ		1	8	18	40	75	47	189	1481	1670

* סה"כ קצינים וחוגרים

0076

הסף תקירות מצ"ח לפי סוגי עבירות ודרגות -

חוגרים מה - 1.4.73 עד ה - 1.10.73

מס' סעיף	סוג העבירה	דרגה / פרוט	רס"ר	רס"ל	סמ"ר	סמל	רב"ט	טו"ש	טו"ר	אע"צ	צו"ר	שו"ח מדרגה	סה"כ חוגרים
	א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י	יא	יב	יג
א.	עבירות מורות כלפי הגוף	1. גרימת מוות					2		3				5
		2. פציעת אלימות	-	4	4	17	41	13	108	1	1	1	190
		3. נסיון התאבדות					3	7	28				38
ב.	עבירות כלפי רכוש, זיוף ומרמה.	1. גניבה רגילה	1	1		4	29	4	39				78
		2. גניבת רכוש צבאי	17	4	17	24	63	10	120	12		21	288
		3. התפרצות	1			2	7		23			1	34
		4. זיוף	6	1	4	7	17	2	22	2		4	65
		5. הונאה ומרמה			1		6	1	10			8	26
		6. בדק	1			1	5	2	22				31
ג.	עבירות נגד המוסר	1. אונס		1		1	1	1					4
		2. מעשים מגונים		1	2	2	9	1	6				21
ד.	חריגה מסמכות	חריגה מסמכות	1	1		4							6
ה.	עבירות משטר ומשמעת	1. התנהגות, משמעת התחזות	5	5	8	20	35	16	102	1		1	183
		2. שמוש בסמים משכרים			1	1	2		25				29
		3. אי קיום הוראה וסרוב פקודה	2		4	15	28	10	58	1			118
		4. עריקה							14				14
		5. שכרות והתעוללות	2	2	4	5	6	2	5				26
		6. פגיעה במפקד			1	2	9	4	22				39
	התרשלות	1. בתפקיד	6	1	1	9	12	2	18	2	1		52
		2. כלפי רכוש	8	6	9	38	51	22	74	4	3		215
	עבירות על חוקי המדינה						2	1	6				9
	סה"כ		50	28	56	152	328	98	705	23	5	36	1481

עדות מס' 6

ישיבה מס' 6 - תאריך 18.2.74 סא"ל שאולוב אלברט

בפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/343076
סא"ל שאולוב אלברט ולאחר שהוסבר לו כי אם
יש לו סבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת
עדות בפני ואמר כי הסכים לתת עדות

ש.ת. קצין שלישות אוגדה 146 מאז 1.7.73.

ש.ת. אוגדה זו כללה ערב המלחמה חט' 205, 217, 670, אגד תחזוקה 850, גד' חה"ן 751.

ש.ת. לכל 3 החט'. מטה סדיר משלהן, כולל קצין שלישות בקבע פרט לאגד תחזוקה 850 גד' חה"ן וגד' הקשר שכל הטפול באנשי מילואים מוטל על מ"פ אוגדה. ק' כ"א של האוגדה משמש ק' שליטות שלהם.

ש.ת. באחריות פיזית של מפ' האוגדה לגייס ולטפל ישנם כ-3000 חייל (אינו כולל החטיבות הנ"ל).

ש.ת. בחרשים ינואר - ספטמבר 1973 התקימו במרבית יח' האוגדה תרגילי גיוס ברמות שונות (להוציא יח' אג"ד תחזוקה שהיה מיועד לתרגיל דומה באוקטובר - תרגיל שכמובן לא בוצע).

ש.ת. התרגילים פעלו היטב וכל בעלי התפקידים לבדו את המוטל עליהם הוצאו לקהים תוקנו תקלות שנתגלו.
לכן נראה לי כי ערב המלחמה היו יח' האוגדה מוכנות לגיוס מהבחינה השלישותית.

ש.ת. ביום ו' 5.10 בשעה 11 בערך קבלתי הוראה מק' אג"ם של האוגדה להקפיא יציאת סגל סדיר. סגל סדיר לא יצא לחופשה. שבחינתנו התאמצנו לקראת גיוס. קיימנו תירגולים לפקידים לשם הכנת צורי גיוס הדרוש וקריאות טלפוניות למפעילים - וחיכינו. באותו יום נתנו הנחיות -

התראות, לקשל"פים וסגל השלישות של היחידות הכפופות.

ש.ת. ב-6.10 בשעה 7.00 נתקבלה הוראה להורות טלפונית לחלוץ ולפעילי הגיוס להשאר בבתים - מה שבוצע מיד. כל יח' האוגדה .

ש.ת. בשעה 10.00 נתקבלה הוראה לגייס את כל האוגדה. הגיוס הופעל. מגבלות יחידות - העדר מוניות. אך מאחר שכל פעילי הגיוס באו ברכבם - השתמשו בו לשם הפצת הצווים כך שמאוסף המוניות בעצם לא הורגש. אוטובוסים הגיעו בהתאם לפקודות. לקראת שעה 23.00, 2/3 מאות ויותר מהחייליה של כל יח' האוגדה היו מגוייסים.

ש.ת. מגוייסים התיצבו בימת"ים וחויילו.
כולם התבקשו לחתום על טפסי 429, ולהערכתי היה זמן לעדכן פרטים ולחתום.

ש.ת. לנושא הדיסקיות. ע"פ ההוראות צריך חיל מילואים להגיע עם פנקס מילואים ובתוכו צמודות הדיסקיות והשרשרת. עקב המצב - אנשים רבים הגיעו ללא פנקסי מילואים ובמילא ללא דיסקיות (הצעותינו לשנוי בנושא היא שהדיסקיות תהיינה צמודות לטופס הקליטה ביחידה ואז יהיה הנושא מאורגן מראש).

ש.ת. בשלב הראשון של הלחימה יצאו אנשים לקרב כפי שהגיעו, פירושו במקרים רבים ללא דיסקיות. הנושא טופל רק בגמר הקרבות.

ש.ת. מה שנכון לגבי דיסקיות - נכון גם לגבי "פנקס שבוי".
(הנושא התגלה בעצם רק בעת הצורך להצביע לכנסת שאז שמש פנקס השבוי במקום תעודת זהות).

ש.ת. לאחר שהכח יצא ממחנות הקבע השארנו בהם כ-600 חייל שהיו או בלתי מתאימים או עודפים או שהגיעו באחור ולא נשלחו להצטרף ליחידותיהם. חיילים אלה שהו במחנות עד 22-23 לאוקטובר ללא ציוד ללא שמיכות ללא תעסוקה. למרות דרישותינו להפעילם או לשחררם ניתנה הוראה לשחררם רק בסביבות סוף אוקטובר.

ש.ת. לחיילים אלה ברובם אין מקצועות קרביים.

ש.ת. ביום א' 7 אוקטובר בבוקר זזנו צפונה . מפקד הדרג העורפי הודיע לפיקוד המרכז על קיומם של חיילים אלה ועל המצאותם במקום שנמצאו.

ש.ת. בימים הראשונים ללחימה לא עסקנו בהתאם להוראה של קשל"פ צפון לא לעסוק בנפקדי גיוס. בנושא זה עוסקים בימים אלה.

ש.ת. לפי הערכתי נושא טפסי 429 פעל כשורה להוציא מקרים בודדים. בד"כ הטפסים נמשכו ע"י חוליות של"ר ממחנות הקבע ומקומות הגיוס. במקרים בודדים שלחנו אנו באמצעים שלנו טפסים של מאחרים מחייצבים, תגבורות וכו'.

ש.ת. פני האוגדה שונו ממן כניסתה לקרב. ואז היו שייכות לאוגדה היחידות הבאות חט' 205, חט' 9, חט' 4, חט' 670, אגד תחזוקה 850, וגד' חה"ן 751. תמונה זו היתה נכונה רק בימים הראשון והשני ללחימה אחר שכן היו החלפות של כוחות אולם רק בדרג של חטיבות.

ש.ת. הדינמיות ל דיווחי הכוחות בדרג חטיבות היה מהיר ביותר וגרם לא פעם לכך שהמטה הכללי ולפעמים גם פיקוד הצפון/שלישות לא ידעו על השינויים בסמוך להתרחשותם.

דוגמא: ניתנו הוראות לשחרר בנים למשפחות שכולות למפקד' האוגדה עבור יחידות שעברו מפיקוד האוגדה.

ש.ת. בנושא דווח על פצועים וחללים.

הדווח צריך ע"פ הפקודות ללכת מלמטה למעלה. דהיינו ברגע שיש פצוע או חלל צריך ק. השלישות הממונה על אותה יחידה לדווח לדרגים המתאימים מאחר ובשטח ק. השלישות במקרים רבים הוא חסר אמצעי קשר ואפילו יש לו הרי שבזמן קרב להעמיס הרשתות עם פרטי נפגעים זה לא ניתן לכן לא ניתן לקבל דווחים שלישותיים מהמתרחש בשטח. היה שהנפגע הינו בעל תפקיד/ דרגה בכיר יותר כך מהירה יותר האינפורמציה לגביו. מאחר והדיווח בצורה שצריכה היתה להתבצע לא פעל הנהגתי דווח מלמעלה למטה.

א. קצינני קשור של האוגדה בכל בתי חולים בפיקוד צפון.

ב. עדכון יום יומי באמצעות אינפורמציה שנאספה ע"י הפיקוד.

ג. הזנה חוזרת למחרת לקצינני השלישות החטיבתיים שהיו מגיעים פעם ביום למפקדה עיקרית של האוגדה.

ד. במקרים רבים ע"י קבלת אינפורמציה מקצינני השלישות עצמם (חלק זה היה הקטן ביותר).

ש.ת. נושא חללים צריך לחלק לשנים.

א. חללים של היחידות של האוגדה שלנו.

ב. חללים של יחידות שכלמו את הסורים ונשארו בשטח שנכבש ע"י הסורים וטוהר על ידינו בימים 8-11 באוקטובר.

בחללים של יחידות האוגדה טופל כפי שמטפלים בפצועים.

הללו פונו לנקודות איסוף נפגעים ומשם לאחר קביעת המוות לבתי קברות. חללים שנמצאו בשטח היו שם לפחות יומיים-שלושה והיו במצב התנפחות והתפוררות. חיילים שלנו לא היו מוגלים לטפל בגוויות לכן כל הנושא טופל ע"י חוליות רבנות צבאית. בשלב ראשון ובשלב שני ע"י חוליה שהורכבה מחיילי נחל דתי. כיתת חה"ן של האוגדה בפיקודו של הרב האוגדתי. במקביל פעלה גם חוליית רבנות צבאית.

ש.ת. חוליה של האוגדה בפיקוד הרב האוגדה הוקמה ביוזמתו לאחר והוראות הרבנות הצבאית הראשית היו

א. לא לפנות חללים תחת אש אפילו אם האש היתה לא תכליתית.

ב. לא לפנות חללים בשבתות וחגים.

ג. מאחר וביומים הראשונים הרב של האוגדה פינה תחת אש לדעתי החרם ע"י הרבנות. ורב"צ לא רצה לתת לו סמכויות פינוי.

ש.ת. פרט למקרה בודד של רס"ן גבעוני רמי ז"ל שגופתו נשארה בתוך סנק והטנק נגרר ע"י הסורים לשטחם לא ידוע לי על מקרה של חלל מיחידות האוגדה שלא זוהה ולא הובא לקבורה.

ש.ח. לגבי חפצי חיילים וציוד אישי של פצועים עקב תנאי המלחמה לא היה לדעתי אפשרות לטפל בצורה מאורגנת בציוד של חללים ופצועים שנשאר בטנקים בכלי הרכב.

הרבה ציוד אישי נשלח על ידינו להנצחת החייל.

ש.ח. היו לנו 112 חללים וכ-900 פצועים.

לא שמעתי על תלונות מצד בני משפחה של חללים על גנבת ציוד.

לגבי פצועים: בסיורים שערכתי בבתי חולים התלונו פצועים על שחסר להם ציוד - בקשתי ממפקדי יחידותיהם להחזירלהם ציודם.

ש.ח. להערכתי נושא שלישות במלחמה ולאחריה לא התאים לתנאים בשטח. וזאת לאור אי תרגיל הנושא בשום מצב וכן פקודות שאינן מתאימות לנהול הקרב כגוגמא דורח אחד ליום דו"ח דמ"ח (דוח מצבת כ"א של היחידות - הרום) האמור כמובן פרט לנושא גיוס שתורגל כראוי.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום

(-) 343071/ק סא"ל שאולוב אלברט

עדות מס. 7

רסן ליטוביץ עמוס

ישיבה מס. 7

תאריך: 18.2.74

בפני אל"מ (מיל) משה תמירהופיע ק/482967 רסן ליטוביץ עמוס ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סבות אישיות לכך הוא רשאי לטרב לחת עדות בפני, אמר כי מסכים לחת עדות.

ש"ת: אני ק. שלישות חט' 205 מאז 1.10.72

ש"ת: בחודש אוג-יולי 1973, העברנו את מחנה הקבע מחנה פלוגות (ע"י קריה גת) למחנה עופר ליד רמאללה.

ש.ת. בעקבות ההעברה תוכננה רשת גיוס חדשה (וזאת גם מסיבות גריעת כל יחידות החטיבה כולל פל' הנדסה מח' מ"צ רפואה וכו' והצמדתם למפקדת האוגדה - סה"כ כ-500-600 איש. עקב הוספת גדוד סיור אוגדתי 288 לרשת הגיוס של החטיבה סה"כ כ-550 איש בגדוד זה.)

ש.ת. בליל 24/25 לחדש ספט 1973, ולאחר שתאריך זה שונה מספר פעמים, בצענו "סיור כתובות מבוקר" לרשת הקריאה כלה בלילה אחד.

התרגיל הזה בוצע לפי נהל גיוס חרום החטיבתי. התגלו מספר לקויים בעיקר כ-50-60 כתובות לא מעודכנות. מאחר והיה צפוי תרגיל גיוס פתע בנובמבר תיקנו בדחיפות את הליקויים שהתגלו בתרגיל הגיוס המבוקר.

ש.ת. הייתי מפקד תורן 5-6/10. בשעה 10.30 ביום 5/10 קבלתי פקודה לגייס את הסגל הסדיר בלבד. הפקודה התקבלה מהאוגדה 146.

ברצוני לציין כי חיילי החטיבה עזבו את המחנה 15 דקות קדם לכן כולל האוטובוס החטיבתי שיצא להטעה (יציאה לחופשת חג). נהגי רדף אחרי האוטובוס עד צמת לטרון והחזירו, כך שהיה תחת ידי גרעון סדיר, ובמקביל הפעלתי את הרשת הדעקת הסגל הסדיר המתוכננת המחולקת לשנים:

1) אנשי קבע בעלי רכב בעיקר קציני מטה האוספים אחרים הגרים בסביבתם.

2.) שאר הסדירים מתוכננים במכליות אסוף ללא רכב.

עד 14-15.00 היו כל הסגל בחטיבה כאשר המח"ט הרזעק לאלוף הפקוד.

במקביל אספתי סגל השלישות וחדרכתי אותם לעדכן כל הדרוש עדכון סופי לאפשרות גיוס. ובצענו הכנות גיוס כולל הכנת טכסה הצבת שולחנות שלוט וכו.

ש.ת. התראה לגיוס קבלתי בשבת 6/10 0920 מהמח"ט. ב-9.30 התחלנו לתת התראות לבעלי תפקידים חיוניים ע"פ נהל גיס חרום; ב-940 קבלתי הוראה מהמח"ט בדבר הגיוס.

ש.ת. החטיבה מתוכננת לגיוס מלואיה ב-2 מרכזים האחד במחנה הקבע (עופר) והשני מרכז גיוס מדלג בבית עירית בת-ים.

ש.ת. שלבי הגיוס, דהיינו חדרוך בעלי התפקידים שיגורם להפצה, מעקב אחרי מחלק ההפצה וקליטה, בוצעו כפי המתוכנן פרט לתקלות בכלי רכב להפצה ואסף. היה עיוכב בשתיים-שלש עקב פגור בהגעת אוטובוסים. לבת-ים לא קבלנו את 13 המוניות המוקצות לנו ע"ס פקודת קבע.

ש.ת. ברשת החטיבה כ-2500 חייל.

עד 6.00 ב-7/10 התייצבו כ-2200 חייל.

בגלב זה נסגרו נקודות הקליטה מאחר והשלישים היו צריכים להצטרף לכוחות - בתכונה להזוזה.

חטיבתנו מתוכננת "לגיוס מהיר" = ק + 18.

למעשה היינו מוכנים רק ב-ק+20 עם 90% מהחטיבה. וזאת כתוצאה מאחור בהגעת כלי הרכב. וכן היו בעיות נוטפות שהן מחוץ למסגרת שלישותית כמו הצטיידות העדר תחמושת וכו'. מאוחר יותר התייצבו עוד חיילים כדשמספרם הגיע עד אחרי צהרי 7/10, ל-95-97%.

ש.ת. הקליטה בוצעה על-פי כלהנהלים. השתמשנו בכל כולל טפסי 429/1 (אדום, ומנוקב מראש) 429 (צהוב ולבחי מנוקב) טפסי 530. 421 שבוץ קרבי, אספנו פנקסי מלואים וכו'.

ש.ת. גם נושא דיסקיות וגם נושא "פנקסי שבוי" לא נבדק בעת קליטת החיילים באופן יסודי לאחר מספר ימים הלמנו דיסקיות זהוי ע"פ רשימות שהועברו מן הגדודים (רק בקו"ש מיצר את הדיסקיות).

ש.ת. טפסי 429 נמשכו על-ידי השל"ר ששלחה חוליה לחטיבה. רק במחנה עופר היתה קליטה שלישותית.

ש.ת. מזניחי ק. קשור להיות אחראי למשחרים תועים וכו' במחנה הקבע - מפקד דרג ב'. בהתחלה היו תחת ידו כ-200 איש. חלקם כ-100 בלתי מתאימים, וחלקם מיותרים בקשת בעלי תפקידים שונים. הלי תפקידים הללו, לפחות בחלקם, נוצל בקמצועם כמו נהגים לצרכי פיק. מרכז וגייס. אולם למעלה מ-100 איש נשארו במחנה הקבע ללא כל תעסוקה. למרות הפצרותי למפקדת האוגדה לא עשו בהם דבר וב-23 לחדש אוקטובר שוחררו.

ש.ת. היתה פקודה מפורשת לא לאסוף נפקדי גיוס.

ש.ת. החל מיום 7/10 בצהרים נסעתי לכורן צמח בידיעה שזהו ששח הכנוס. לא קבלתי שום תדריך מאחר שהמח"י היה עסוק בנושאי אג"ם. ואני הייתי עסוק בנושא הגיוס.

ש.ת. לדעתי אין לק. שלישות אפשרות לדעת מה נעשה בשדה הקרב מאחר ואין לו מכשיר קשר לפחות בהאזנה.

אין גם מה שנקרא קבוצת פקודות שלישות. ק. שלישות אינו חבר בקבוצת פקודות.

המלחמה ק. השלישות אינו מעורב מס.יק במתרחש בשדה הקרב ואם אינו יודע דברים בתחום סכולו כגון מעקב ורשות אחר נפגעים, הזרמת עתונים, דאר, חבילות אזי אין משהו נוסף שעליו לבצע.

ש. איך נודע לך על נפגעים בחטיבה וכיצד נוהל המעקב;

ש.ח. הצבתי נציג בנקודות פנוי בצמח. אישית עברתי בנקודות פנוי של הג'דפ האוגדתי, ע"י פגישותי עם המלישים ופגישות כמעט מדי יום עם ק. שלישות האוגדתי (שהציב נציגים בבתי חולים) בדרכים אלו ידעתי על הנפגעים של החטיבה.

ש.ח. דווחתי דווח יומי - צמ"ח לפי דרישה.

ש.ח. היו לכל 30 חללים וכ-180 פצועים. כיום אין לנו לפי מיטב ידיעתי נעדרים. לא היו לנו שבויים.

ש.ח. בנושא נפגעים היתה לנו שליטה על נפגעי החטיבה כולל חליים ופצועים ובנוסף לכך הקימונו חוליות על מנת שיבקרו אותם בבתי חולים ערפיים. בנוסף לחוליות לבקורים שהוקמו על-ידי הגדודים.

ש.ח. לגבי אסוף חללים: לא קבלתי תדריך. לא עסקתי בנושא שטופל על-ידי הרופא החטיבתי. לא ידעתי מהם נקודות הפנוי.

ש.ח. רק במקרים בודדים לא נאספו חללים שלנו מיד וזאת עקב קשיים פיזיים של הפגזות, חללים בטנקים, וכו'.

ש.ח. אישית, לא נתקלתי בחללים שלנו שאינם ממסגרת החטיבה. (מדובר בחללי יחידות שהיו בסמוך קדם להגעתנו).

ש.ח. אסוף חפצי החללים/פצועים נעשה באחריות גדודית. הנושא לא מושלם. הגדודים נסחבו עם הציוד זמן ממושך, חלק הלך לאבוד. אין לי הבטחון לומר שציודו של כל חלל הגיע דרך הנצחת החייל למשפחתו בשלמות.

ש.ח. דרשתי תגבורת, אך ורק אנשי צוות וקצינים.

ב-7/10 קבלתי תגבורת קצינים מהגייס דרך האוגדה. במלחמה עצמה קבלנו מספר קצינים שלנו שהיו בחעסוקה בסיני, אנשי צוות בודדים קבלנו במפקדת האוגדה 210 אליה צורפנו. קבלתי תגבורת במטפרים קטנים וחיילים סדירים.

ש.ח. נרא ההלל-/נערים-חלליט לא היה פוטדר. לקח הרבה זמן. הגיעו אלינו פתחות לידה לברר גורל בניהם.

זאת עדותי כפי שהוקרה לי ולראיה באתי על החתום.

ק/482967 רס"ן ליטוביץ עמוס(-)

ישיבה מס' 8

תאריך 18.2.74

עדות מס' 8

סגן גדליה נחן

בפני אל"מ (מיל.) משה תמיר הופיע מ/2039213 סגן גדליה נחן ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך היה רשאי לסרב לתת עדות בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש"ת: אני שליש בגדודו 125 חט' 205 מאז שנתיים וחצי שוחררתי משרות בצה"ל בספט' 1971. בצה"ל הייתי מדריך בקורס קצינים שלישים.

ש"ת: בשנת 1973 עד אוקטובר שרתי 54 ימים.
אמון חטיבתי + גדודי שלדי 14 ימים, תעסוקה מבצעית בבקעה 30 יום ואמון גדודי על גבי טנקים עוד 8 - 7 ימים והיתר התיצבויות, כנסים וכו'.

ש"ת: הגדוד במסגרת החטיבה תורגל בתרגיל גיוס מבוקר לאחר אמון ההקמה האוגדתי.

ש"ת: במסגרת רשת הקריאה אני נכלל ברשת החלוץ. חשוב שהשליש יהיה בין ראשוני המתגייסים מכיוון שכך תוכל להיות לו שליטה ~~אאא~~ טובה יותר ואורך זמן מספיק על תהליך בקרת הגיוס וההתיצבות של היחידה.

ש"ת: הגיוס של גדוד 125 נעשה במסגרת החטיבה ובתוך הרשת החטיבתית.

ש"ת: ביום שבת 6/10 בשעה 0800 קיבלתי קריאה טלפונית להיות בבית, כעבור 15 דקות קבלתי קריאה נוספת לבוא מיד ליחידה. הגעתי למחנה עופר ברכב שלי בסביבות 1100 - 1030. הכל היה מוכן לקליטת הגדוד כולל כל העזרים אבל הפקידים הפלוגתיים טרם הגיעו (וזאת נקודת חולשה).

ש"ת: מרבית הגדוד הגיע בין השעות 1600 ואילך.

ש"ת: הייתי עסוק בגיוס לא קיבלתי תדר ך מאיש מה קורה ואת כל הפרטים שידעתי שמעתי מהרדיו.

ש"ת: תהליך הקליטה החל. תחילה הגיעו בודדים ואני צפיתי שבשעות אלו יגיעו יותר וזאת כי האוטובוסים והמוניות הגיעו באחור.

ש"ת: מיד עם הגיעי יצרתי קשר עם קצין הקישור שהוא איש סדיר והיה במקום לפני. לרוע מזלי כמעט ולא הבין את הנושא בגלל שהיה בתפקיד זמן מועט (מספר שמועות בלבד).

ש"ת: בגדוד כ-500 חייל.

ש"ת: ניתן היה למלא בצורה מסודרת את טפסי 429 ויחר הטפסים. והדבר גם בוצע. היתה חוליה של של"ר שהגיעה בשבת לנה במקום ולמחרת רכזה את טפסי 429 לשלישות.

ש"ת: במשך הלילה הוכן ע"י המ"פים ובקשר עימי השיבוץ הקרבי שהתבסס על המחיצבים. שבוץ זה שונה עם הגיע מחיצבים נוספים.

ש"ת: למחרת בבוקר הגישו דו"חות דמ"ת ודו"ח התיצבות למג"ד. רוכזו טפסי 429 והועברו כאמור לשל"ר. אז סגרתי את תחנת הקליטה. מאותו זמן ואילך לא היתה פעילות שהיתה קשורה בשליש ישרות.

ש"מ: ראוי לציין שהיחידה נסעה על זחלים לרמה ובמשך נסיעה זו נשרו כלים רבים ויחד איתם הצוותים וזאת כתוצאה מתקלות טכניות.
חוץ מזה נשארו הרבה אנשים במחנה עופר מחוסר כלים להעלות אותם. חלקם אנשי מפקדה וחלקם אניש חרמ"ש. יש לציין שפל' החרמ"ש כמעט על רוב אנשיה התגיסה לתעסוקה מבצעית בין התאריכים 1-2/10 למשימות בטחון שוטף בסיני. לכן היתה בגדוד פל' חרמ"ש מצומצמת.

ש"ת: כתוצאה מגיוס פל' החרמ"ש נוצר מצב שנשארו כ-150 איש כולל אנשי מפקדה המחנה עופר וברור שאנשים אלה נלקחו למקומות אחרים ולא היתה לי שליטה על נושא זה.

ש"ת: הגדוד מונה כ-500 איש ויותר.
לגיוס התגיסו כ-75 איש פחות שהם למעשה פל' החרמ"ש שהיתה בתעסוקה באותו הזמן והגדוד עזב את מחנה הקבע כ-100 איש פחות, כלומר יצא לרמה עם כ-350 איש והגיע

לרמה בהרכב של בערך 16 טנקים מתוך 36.

ש"ת: לגבי צוותי כ-20 טנקים שנשארו בדרך הרי חלק הועלה על זחלים והצטרף לכח מאוחר יותר וחלק אחר נמצא ביחידות אחרות של החטיבה, חלקם נלחם במסגרת יחידות אחרות וכוחות מאולתרים ורק מאוחר יותר נודע גורלם.

ש"ת: כל שארית הטנקים; ולאחר מסע ליל על שרשראות נכנס ללחימה מיד (ב-8/10). לא היתה שום אפשרות לערוך מפקד ממשי.

ש"ת: במשך הלחימה בחזית הצפון בין התאריכים 8-11/10 היו לגדוד האבדות כלהלן:-
8/10 - 3 נפגעים/פצועים לפני תל אל סאקי אחד מהם נודע שהרוג.
9/10 - ואילך עד 11/10 היו רוב האבדות.
לגבי פצועים היה ידוע מי פחות או יותר נפצע ובתנאי ששרתו במסגרת הגדוד.
לגבי חללים המעקב היה הרבה יותר קשה ולעיתים לא היה אפשרי.

ש"ת: במשך ימי הלחימה לא התבטא נושא דווח כלל. ותפקידי כשליש הצטמצם בהכנת שיבוצים קרביים מדי יום ומעקב אחרי הפצועים ואם אפשר אחרי החללים. אבל למעשה מעקב זה יה מיותר מכיון שאף אחד אחרי כן לא טרח (הכוונה לגוממים מטכ"לים) לעשות איתי השוואה על מי שנפגע במסגרת הגדוד כי יתכן שאנשים שנספחו ליחידה נפגעו במסגרתנו ולכאורה מצבם לא היה ידוע לפני כן.

ש"ת: בימי הלחימה נפגש הגדוד בצוותי טנקים (אנשים בלבד) ובטנקים פגועים שניתן היה לשפצם, עם צוותיהם וכן טנקים טועים כתוצאה מכך נוצר מצב שהללו "סופחו" ליחידתנו ונלחמו אתה במשך כל זמן הלחימה.
ראוי לציין כי על גבי השיבוץ הקרבי מדי יום היה מצויין ע"י השם של החייל באם הוא לא היה שייך לנו - שם יחידתו. אינפורמציה זו לא נדרשה ממני וגם לא הועברה הלאה עד למפקד הרשמי.

ש"ת: באותה מידה היו חיילים שלנו שטעו בימי הקרב והצטרפו ליחידות אחרות מבלי שאדע את מעמדם.

ש"ת: פגשנו בחללים של צה"ל שנפלו טרם בואנו לשטח דווחנו על כך ליחידת הרבנות הפיקודית שאספה אותם.

ש"ת: יצויין כי לא היתה התנהגות חריגה מצד החיילים או מצד הקצינים והיחס ~~אאאא~~ הדדית היה טוב.

<u>לסיכום:</u>

לדעתי בחירת סוג האנשים והתאמתם מבחינת כישוריהם לתפקיד שליש לקויה בחסר ואפילו גרועה אולי אפילו אפשר לאבד איזה שהן דרישות יסוד מבעל תפקיד כג"ל שיעבור מסדקים מתאימים.

כמן כן האימון וההכשרה שניתנת לשלישים ע"י המוסדות הצה"לים לא מתאימה לתפקידים אשר הם עשויים לבצע אלא לתפקידי פקיד ראשי.

חשוב לכלול ברשת החלוף גם את הפקידים כי הם למעשה ממונים על שולחנות הקליטה הפלוגתיים ובמציאות הם הגיעו יחסית מאוחר מאוד.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

מ/2039213 סגן גדליה נתן (-)

עדות מס' 9

סגן שירי יוסף

ישיבה מס' 9

תאירך 18/2/74

בפני אל"מ (מיל.) משה תמיר הופיע 2126330 סגן שירי יוסף ולאחר שהסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות הוא רשאי לסר לתת עדות בפני אמר כי מסכים לתת עדות.

ש"ת: נכנסתי לתפקיד כקצין קישור גדוד 125 ביום 1.10.73 כלומר מספר ימים טרם פרוץ המלחמה.

ש"ת: ע"פ החומר הרי שהגדוד היה מוכן לקריאה . ואמנם משנקראה לא היו תקלות בגיוס.

ש"ת: ביום 5/10 הייתי בבסיס ולא יצאתי לחופשה.

ש"ת: ק' שלישות אסף את סגל השלישות ביום ו' בבוקר ובמקביל התחלנו לארגן את עצמנו לקראת גיוס. ובהתאם להוראות הקבע - היה לנו זמן להתארגן.

ש"ת: הגיוס נעשה במסגרת חטיבתית. לכל ק' קישור יש תפקיד. תפקידי היה קליטה מבחינה שלישותית הקציתי מקום לכל גדוד, שלוט מתאים וכו'. ספסלים ועזרים.

ש"ת: לאחר שהגדוד גלד נשארתי במחנה אאאא הערפי לשם קליטת מאחרים. הללו קבלו פרס ולמעשה ישבו בעופר וללא מעשה. פרט לבעלי מקצועות שריון שנשלחו לגיס.
מי שהגיע לגיס ידעתי עליו שהגיע לשם יחד עם צו תנועה. שלחנו לגיס בודדים.
כל היתר נשארו במקום. חלקם הועסק בהתאם לדרישת הפיקוד, מי שהועבר לפיקוד הועסק במחנות ערפיים.
אני סופחתי לפיקוד ומשם לא קיבלתי דווח על גורלם.

ש"ת: מי שסיים תפקיד חזר ליחידה. ישנם גם כאלה שלא הוחזרו בינתיים ליחידה.

ש"ת: טפסי 429 מולאו לכל המחיצבים, מאידך חלק שוחרר שלא באמצעותינו.

ש"ת: לא היה לי קשר עם נפגעים, פצועים נעדרים.

ש"ת: כיום אני בשחנה עופר עוסק בעדכון פרטי החיילים.

ש"ת: תוך ימי המלחמה לא היה לי קשר עם הגדוד ולכן גם לא הייתי יכול לענות לפניות שהיו.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

2126330 סגן שירי יוסף (-)

10

0093

עדות מס' 10

סל שקד יצחק

ישיבה מס. 10

תאריך 19.2.74

בפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/227820 סל שקד יצחק.

ולאחר שהוסבר לו כי אסיש לו סבותאישיותהיו * רשאי לסרב לתת עדות

בפני אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני משמש כקצין שלישותאוגדה 143 מאוגוסט 1973.

ש.ת. האוגדה כוללת חט 600 חט 421 אגד ארטילרי חט' 875 גד' סיור 87,

גד' הנדסה, גד' קשר אגד תחזוקה כולל גד' רפואה אספקה מ"צ ומפקדת אוגדה.

כל האוגדה - אנשי מלואים.

ש.ת. החטיבות מתגיסות ברשת חטיבתית כל השאר ברשותאוגדתית.

ש.ת. במאי 73 היה סיור כתובות השתתפתי כמשקיף כי ידעתי שאני עומד לקבל

תפקיד כק. שלישות של האוגדה.

ש.ת. בחדשים אוג. ספט. עברתי מיחידה ליחידה הפקנו לקחי "סיור כתובות". בדקתי

רשתות הגיוס וכו' ועסקתי בפעילות שלישותית שוטפת.

ש.ת. כבר ב-4/10 היתה מפקדת האוגדה בכוננות. ב/5/10 היה מצב כוננות ג'.

מאותו תאריך השלמנו לעדכן כל הקשור ברשתות.

ש.ת. 4/10 - ... עדכון והשארות צוותי הקשור במשרדיהם.

5/10 - פרט למפקד האוגדה לא קיימנו עדיין קשר עם אנשי מלואים.

6/10 - 8.00 התחלנו לטלפן לבעלי תפקידים מסוימים מהשלמת סדיר ובעלי

תפקידים מסוימים ברשת.

9.30 קבלנו פק' הגיוס שירדה לחטיבות ולכל שאר יח' האוגדה.

ש.ת. ההפצה התנהלה בצורה הטובה ביותר. מה שלא פעל היטב היה רכב - למפיצים

ורכב - אוטובוסים לאסוף מנקודות האסוף. נוכח המצב הגיעו הרבה מאד אנשים

ברכבם הפרטי. בהמשך התגברנו גם על נושא הסעת האנשים למקומות ההתארגנות.

ש.ת. עד אחר הצהרים נגמרה ההפצה ולקראת הערב התחילו להתארגן נקודות

קליטה בנהולם של קציני הקשור.

ש.ת. הרשום נעשה בחפזון. כללית פעולות הרשום כולל מלוי טפסי 429 בוצע על פי ההוראות. מספרים מצומצים שלחיילים מלאו הטפסים מאוחר יותר.

ש.ת. חוליות של של"ר אספו את הטפסים.

ש.ת. ההתייצבות היתה כ-95%. והמאסף גם הוא נשלח אלינו משדה תימן לאום מחצה - לשטח הכנוס.

ש.ת. לא אספו נפקדים על סמך הוראה.

ש.ת. חלק מזערי של חייליגו הצטרפו ליחידות אחרים ובאותה מדה הצטרפו בודדים אלינו.

ש.ת. באום מחצה ב-7/10 נגרעה מאתנו חט' 875 וקבלנו תפ'. את חט' 14 (סדירה) לאחר מכן התארגנו ליד טסה.

ש.ת. קשה לומר שאנשי השלישות בחטיבות שלטו במערך כ"א בימים הראשונים של הקרב.

ש.ת. 7/10 - 8/10 התחלתי לארגן נציגויות בבתי חולים למעשה - למרות שזה לא היה ממוסד רצנו והתעדכנו בעצמנו. בבתי חולים לאחר מכן הוריתי על קשליח"ים לעשות כן.

ש.ת. ב-8/10 הקימונו מחנה מעבר בטסה. עבור אנשים שלנו שהגיעו מהעורף וגם מחנדבים נספחים מנותקים וכו' מיחידות אחרות.

הפעילות השלישותית רשומית נעשתה בטסה. חיילים שהועברו ממחנה המעבר ליחידות - בצרוף רשומות שמיות.

ש.ת. לא היה סגל מוכן מראש ליחידה כזאת. הכל ארלתר במקום. יחידה כזאת אינה מופיעה בתקני האוגדה.

ש.ת. פעילות כזאת גרמה לחסר דוח לגורמי שלך על חיילים. אלנו היו רשומים להיכן הועברו.

טפסי 429 מולאו ביד ונשלחו בדאר.

ש.ת. משהחלה האוגדה בקרב החלה חנועת יחידות מדרג של מספר טנקים ועם חטיבות שלמות בקצב כזה שלא היתה אפשרותשליטה כלשהי באותם ימים.

ש.ת. חשוב לציין כי קיים נתק בין סגל השלישות לבין מפקדי הכוחות בשלב הראשוני של הלחימה.

אפילו במקרים שלקצין השלישות היה מכשיר קשר לא יכול היה לדעת את המתרחש בדיוק.

הרבה מפקדים ראו בסגל השלישות מטרד במפקדה הקדמית.

ש.ת. לדוגמא: בשלב מסוים של הלחימה, הרי שבמקום אוגדה שמנתה 3 חטיבות, כללה אוגדתנו 6 חטיבות. לעומת תקן של כ-11 אלף חייל היו תחת פקודנו כ-18 אלף חייל.

ש.ת. בגלל תנאי הקרב הזה לא התנהלו דרגי השלישות בהתאם לנהלים ידועים מראש. ניתן לומר כי הכל היה מאולתר. שום דבר לא פעל בצורה מוסדית (בשלב הראשוני).

חשוב לציין כי הפעולות המאולתרות הללו היו בהרבה מקרים מעלומעבר למה שהיה ידוע למשל מחנה המעבר שהקימונו פעל ללא הפוגה.

ש.ת. תגבורת קבלנו מהגייס - בצורה מסודרת במכונית ועם קצין לווי.

ש.ת. תמונה של חללים פצועים ~~ו~~ ובמיוחד נעדרים נתגלתה במלואה רק לאחר הלחימה.

ביום הש. היו לאוגדה פצועים 1189. חללים 392 ונעדרים 239.

ש.ת. שרותי שלישות: שק"ם, ה תחלנו להגיע ניידים כבר החל מ-7/10. בתחילה ~~נפגע~~ נעו בצירים (אזור טסה) ואחר מכן הוצמדו ליחידות.

ש.ת. ארגנו פעולות הספקה ומזון.היו ימים שלא היהמספיק לאכול. וטופל בזאת ע"י גופי מתנדבים ובעזרת סגל שלישות וחנוך.

ש.ת. היו הרבה אנשים שבחטיבה לא הזדקקה להם ואפילו העיקו עליה. בסה"כ נשארו בשדה תימן כ-1000 איש. הללו היו דרגי יחידות כלם בעלי כשר בריאות גבוה.

מדניתי מפקד רס"ן שיהיה ממונה על יחידה זו.

במחנה זה היתה מהומה רבה.דרשנו לשחרם (אפילו מחסר תנאים ומזון) הפקוד (פקוד הדרום) סרב.

לפחות שבוע - 10 ימים. חלק מאנשים אלה משכנו כתגבורת. חלק משכו ע"י הפקוד לצרכיו.

כחצי שוחרר אחרי כ-10 ימים (לאחר מכן נקרא חלק מהם כתגבורת לאוגדה).

ש.ת. טפול בפצועים וחללים ובציודם שונה מיחידה ליחידה.

כשליחידה היו מספר נפגעים קטן והיא לא היתה בתנאי קרב ממושכים היה הטפול נאות.

היו מקומות שהחיים נצלו בקשי, לא ניתן היהלטפל בציוד בחללים. באחם ימים.

ש.ת. היתה הוראה תוך המלחמה לשחרר מסבותשונות למשל בני משפחות שכולות.

הוראה יצאה מאתנו ולפעמים לא נמצא החייל כי הועבר מספר פעמים.

ש.ת. היו הוראות לשחרר מסבות סוציאליות. לדעתי רשות מרכזית לא צריכה לעסוק בכך. אינני מדבר על סבות הנובעות מאסון.

ש.ת. סה"כ קבלנו כ-100 בקשות שונות לשחרור מתוך 15 אלף חייל. זה העיק עלינו מאד.

היו לנו מאות מקרים של בעיותסוציאליות שבקשו ממפקדיהם להשתחרר אולקבל חפשה ובעיות דומות ולפרקים פחות חמורות הגיעו כהוראות משל"ר.

ש.ת. בנושא מורל והתנהגות קצינים: לאהיו מקרים שלקצינים שהתנהגו בצורה בלתי הולמת ביחידותהאוגדה. היו גלויי פחד אולם גם זה - לא בדרג הקצונה.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום

(-) ק/227820 סמל יצחק שקד. 19.2.74.

0097

עדות מס' 11

סרן ישראל פינקל

ישיבה מס' 11

תאריך 19.2.74

בפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע מ/2034283
סרן פינקל ישראל ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו
סיבות אישיות הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני,
ואמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני משמש כרגע כקצין במפק' חט' 600/שלישות.
בימי מלחמת יום הכפורים שמשתי כשליש גדוד 410 חט' 600
תפקיד אותו קבלתי עם הקמת החטיבה לפני כשנתיים וחצי.

ש.ת. אנחנו משובצים ברשת קריאה של כל החטיבה.

ש.ת. סא"ל מרתון המג"ד קיים קשרים אישיים עם ק' הקשר של הגדוד.
קיימנו השתלמות ביוזמת המג"ד בנושאי עבודת קציני מטה עשינו זאת
גם על חשבון זמננו החפשי.

ש.ת. המלחמה תפסה אותי בשבת ב-9.00. רס"ל הזעיק אותי. התיצבתי מיד
ביפו במרכז הגיוס. לפני המלחמה ובעקבות לקחים של גיוס קבלתי תפקיד לעזור
בשעות ראשונות של הגיוס. תפקידי היה לתדרך ראשי אזורים.
שבועיים לפני המלחמה ביוזמת המח"ט נערך תרגיל שלדי בנושא רשת הגיוס
החטיבתית למקרה מלחמה. גם פעולה זו נעשתה שלא במסגרת ימי מילואים.

ש.ת. רשת הקריאה היתה מתורגלת. ולדעתי אפילו ביסודיות.

ש.ת. התעכבנו כי הרכב הגיע באחור (בערך שעתיים).

ש.ת. הייתי ביפו עד 22.00 וירדתי לב"ש והתיצבתי בנקודת הרכוז של מפ'
החטיבה.

ש.ת. בגלל לחץ הזמן קבל המח"ט פקודה להוריד לסיני על שרשראות פלוגה מכל גדוד.

מבחינת שכון זו היתה עבודה תפלוגה השלמה באנשים שהגיעו
מפלוגות אחרות. נשבר המבנה האורגני של הסנקים. תלונה זו ירדה עם המג"ד.

ש.ת. אצלי היה רשום א דיווח של כל מי שיצא. ממפרי שנקים ואנשים.

ש.ת. ב-40% מאנשי הגדוד שגויסו נשארו בשדה תימן באחריותם של ק' הקשור (מס"ר) שחיתה חדשה יחסית. ידעתי שק' שלישות של החטיבה נשאר לעשות שם סדר. עיקרם היה אנשי מקצוע מנחלת. ומכל אנשי חרמ"ש שעבורם לא היו מספיק זחל"ים. עד 15-16 לאוקטובר לא היתלי קשר איתם.

ש.ת. כשבאתי לשדה תימן היה נושא ההתיצבות מאורגן ע"י קצינת הקשור. הייליים שהגיעו לפני הקידים כבר ישבו ורשמו את המתייצבים, מלאו טפסי 429 וכל הגיירה הדרושה. נראה לי כי כל מי שנקלש מלא הטפסים, המתאימים.

ש.ת. בלחץ המת"ס כאו קציני מטה כל 30 דקות לסדור את המתייצבים מה שייצר קשי בעבודה.

ש.ח. הפלוגה הראשונה ירדה בערך ב-3.00 בבוקר ביום 7.10.
אנחנו קציני המטה והמס"גר (שהגיע באותו יום להחליף את המס"ר שנהרג המתאת באותו יום בהאונת דרכים). המשכנו לאבנן את הגדוד וירדנו מב"ש ב-7.00 לכיוון שבטה/ניצנה/כיר בעבטה, של שרשראות. בידי היה שיבוץ קרבי של כל הגדוד. שכלל מס' כלי ארכב והאנשים עליו.

ש.ת. אני נעתי כזחל. מס' מפקדה ועליו היו גם ק. המוש מס' מפקדה (שהיה מפקד השיירה). באור אחרון הגענו לכיר בעבטה. שם הסתבר שחלק מהכלים התקלקל.

ש.ת. לקחתי אתי ק. קשור שבמר תפקידו ולא היה משובץ ועוד פקיד.

ש.ת. ק. המוש ואנוכי נסענו לתקן סנקים וזחל"מים. ק. הקשור נסע אלאה עם מס' המפקדה.

ש.ת. ב-8.10 הצטרפתי לגדוד מחדש במקום הנקרא "מכשיר" הגדוד היה מאורגן כך:
בחלוקה: טנקים - בפיקוד המג"ד. קדימה.
מפקדה עיקרית, שנוסדה אליה פל' חרמ"ש
ומאחור 5,6 ק"מ הדרגים בפיקוד סמ"פ מפקדה.
עוד ב-8 לחודש היו לנו נפגעים 2 פצועים קשה (שאחד נפטר בביח"ו)
באותו יום נפצע המג"ד ופונה ו-4 טנקים נעלמו.
לפני ההתקפה ב-9.10 הצטרף אלינו טנק שלא שלנו לכן בפועל ידעתי על
3 טנקים גם המ"פ החליף טנק ולא דווח.
ידעתי את השבוץ המקורי של חיילי 3 הטנקים (אנשים החליפו כלים ללא
דווח במשך כל המלחמה).
כל 12 החיילים ב-3 הטנקים ועוד 4 אנשים של צוות הטנק הרביעי מבי"ס
לשריון היו נעדרים עד סוף המלחמה לגבי.

ש.ת. לא ידעתי על הטנק הרביעי ולא ידעתי על אנשי צוותו כי אף אחד לא דווח
לי וגם לא דווח לאף אחד בגדוד או בחטיבה בקשר.
בשלב הזה ארגן הרופא הגדודי תחת פקודתו של הרופא החטיבתי את הפינוי.

ש.ת. למרות ששליש הוא המתאם של הרופא הרי בפועל הוכח כי הרופא תואם ע"י
קמב"ץ או מג"ד. לי לא רק שלא היתה שליטה עליו אלא הייתי רץ אחריו
כדי לקבל רשימות הפצועים והחולים שפונו.
פצועים שלנו לא תמיד פונו ע"י רופא שלנו אותו דבר קרה שהרופא שלנו
פינה חיילי יחידות אחרות.
לכן לא ידעתי מה עלה בגורלם של פצועים אלה.

ש.ת. בכל חניון ביום ובלילה כשהטנקים באו להזדווד רשמתי מספר טנק ואנשי
הצוות. זו היתה השיטה היחידה שפעלה. למרות זאת החליפו מפקדים
אנשים תוך כדי הלחימה.
גילינו גם טנקים שלא שלנו. עפ"ר כיוונו אותם.

ש.ת. צורפו כוחות אלינו ונלקחו כוחות מאתנו. אחרי 3-4 ימי לחימה הקימה החטיבה מאגר כ"א מאחור והתחילו קיזוזים בין גדודים. לקראת 15/10 איבדנו 5 טנקים שעלו על מוקשים אולם את הצוותים חילצנו והם הועברו למאג"ר. יותר מאוחר התארגן הסמח"ט ושלט על המצב.

ש.ת. בסביבות 11-12/10 התארגנו על ציר והתארגנו שלישותית ונחנו, קבלנו תגבורות כ"א שהגיעו מו"ל בעיקר קצינים. קבלתי אותם ודווחתי לחטיבה.

ש.ת. בגלל שהיתי עם הכוחות הקדמיים, קדימה היתה לי שליטה על מה שקורה, ויכולתי לדווח על נפגעים.
דו"ח יומי הועבר לחטיבה. גם מספרי טנקים הייתי מוסר היינו כל הזמן בתנועה על זחלם. הכיסים היו המשרד.
לא היה לי ציוד משרדי כל זמן הלחימה. ולא רכב שלישות תקני.

ש.ת. היו בידי רשימות נעדרים, נפגעים והרוגים בכתב יד.
עד סוף המלחמה לא ידעתי ובחלקו איני יודע מה עלה בגורל נעדרים.

ש.ת. שרותי שלישות ממפקדת החטיבה:
קבלתי עתונות בצורה מסודרת. בחבילות. היה בלגן עצום.
נושא הגלויות היה מאורגן יפה, הכרחנו אנשים לכתוב.
עד שלב הבלימה לא היה בדור.

ש.ת. הציוד האישי של פצוע או חלל נאסף. ע"ג הקיטבג או החבילה שמנו פתק והעברנו למפק' החטיבה. מטנקים שנשארו בשטח לא הוצא ציוד.
מבקורים שערכתי אצל המשפחות הסתבר לי שרובן קבלו הציוד במדה וניתן היה לחלצו.

ש.ת. נתקלתי בחוליות רבנות צבאית רק ב-23.10.

ש.ח. חיילי הגדוד הסתכנו כדי לפנות אנשים ופינו נפגעים לאחור.

ש.ח. לא היה לי שום קשר עם של"ר בזמן המלחמה.

ש.ח. אצלי נהרג חייל שאחיו נהרג בגדוד אחר של החטיבה לי לא הודיעו שלחייל יש אח שנהרג.

ש.ח. ציפיתי שיהיו אנשי שלישות בשטח כמו שהיו אנשי חימוש קשר ורפואה. לא ראיתי איש שלישות במשך כל זמן המלחמה למעט קציני שלשות של החטיבה (למעט ק. השלישות של החטיבה שהודח תוך כדי הלחימה). ציפיתי שישאלו במה הם יכולים לסייע אבל איש לא בא.

ש.ח. המח"ט והמג"ד פעלו בהקשר זה הרבה. כלנו ידענו את תמונת הקרב מתוך שיחות גדודיות.

ש.ח. שמענו ברשתות הקשר ויכוחים והוראות של מפקדים בכירים , מה שלא העלה את המורל.

ש.ח. לא היו מקרי התנהגות בלתי הולמת של קצינים או קצינים שברחו מהמערכה.

<u>שאלות סיכום</u>

ש.ח. ק. קשור של הגדוד שלי עמד עמי בקשר ודווח לי ועדכן אותי לפחות פעם בחודש על הנעשה בגדוד.

ש.ח. יצאתי למלחמה ללא ארגז ציוד משרדי כלשהו.

ש.ח. שליש הינו ע"פ חקן מפקד מפקדה עיקרית במקרה שלנו מ"פ מפקדה היה אחראי לנושא. אני סבור שזה היה חלוף טוב.

ש.ח. הרבה מג"דים מתייחסים בזלזול לנושא כ"א בכללותו. אני חושב שבגדוד צריכים להיות 2 סמג"דים מהם אחד מנהלי.

ש.ח. מציע שבכל טנק תהיה תיבה אטומה לאש בה יהיו רשומים הציוותים ואולי גם דברים אחרים (קופסא שחורה)

ש.ת. צריך למצוא עוד עדרי זיהוי.

ש.ת. צריכים לתגבר את הגדוד בקצין נוסף שכפוף לשליש ושהיה קצין סעד, נפגעים ואחרי מלחמה קשר עם משפחות.

ש.ת. נושא קציני הערים היה לקוי וגבל בשערוריה להלן מספר מקרים:
קצין העיר בא להודיע לאחת האמהות שבאה לברר מדוע בנה אינו כותב כי "הגדוד השמד" (עדות של אב שבנו נעדר עד היום - ליקרמן).
קצין העיר חיפה או נציגו הודיעו לאלמנה על נפילתו של בעלה (לאחר שלא מצאו אותה בבית) בעזרת פתק מוצמד לדלת "בעלך נפל... נא להתקשר בטלפון...." כשהיא טלפנה הסתבר שזהו טלפון של רופאה שיעצה לה "לקחת ולילום" (שם החלל סגן פייביש מנדי מקרית חיים ואני מסתמך על עדות שמיעה של אשת החלל ואמה).
הנושא הועבר לטיפול של סמל רוטשטיין מאכא פרט ע"י אל"מ תמיר נציג ועדת אגרנט).

ש.ת. הקשר בין הכשרתי לתפקידי כשליש בצה"ל ובפרט שליש ביחידה לוחמת הוא מקרי בהחלט.
כמעט ולא השתמשתי בכל מה שלמדתי בקורס שלישים בבה"ד 11.
חשוב להקים בצה"ל קורס לקציני מטה זוטרים.

ש.ת. ראוי שמי שעוסק בנושא שלישות שרירון יהיה איש שרירון או שילמד את הנושא באופן מסודר.

זוהי עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום
(-) מ/2034283 סרן ישראל פינקל

0103

מ ו ג ב ל

א ב א / פ ר ט
ענף נפגעים וגימלאות
טל' 2372
בא-71(3)- 2599
ב' אדר תשל"ד
24 פבר' 74

אל"מ משה תמיר
ראש אבא/פרט

הנדון:- עדותו של סרן ישראל פיקל -
הודעה למשפחת החלל - סגן פייביש מנדי , ז"ל

1. סרן ישראל פיקל - שליש גדוד 410, העיד בפניך בתאריך 19 פבר' 74, על אופן מסירת ההודעה למשפחת החלל סרן פייביש מנדי, ז"ל - כדלקמן:-

א. קצין העיר חיפה או בציגו, הודיעו לאלמנה על נפילת בעלה, בעזרת פתק מוצמד לדלת ובו היה כתוב:-

"בעלך נפל. בא להתקשר לטלפון .....";

ב. כשהאלמנה טילפנה, הסתבר שזה טלפון של רופאה שיעצה לה לקחת "ולירום".

2. ברורבו עם קצין העיר חיפה, העלה כדלקמן:-

א. את ההודעות למשפחה, מסר סרן נחמיה אהרן (בציג קצין העיר חיפה) בתאריך 11 רצמ' 73;

ב. בשעה 1200, ביקר בבית האלמנה, היא לא במצאה בביתה;

ג. בשעה 12,45 , מסר את ההודעה לאמו של החלל - הגב' צילה פייביש מקרית חיים'

ד. בשעה 17,30 הוא הודיע לאם האלמנה - גב' רוזנגרט, בנוכחות אחותו של החלל. האם מסרה כי האלמנה גרה עתה בביתה, היא לא במצאה אותה שעה בבית. היא אמרה שהיא אחראית למסור את הידיעה לבת וביקשה לא לבוא פעם נוספת לשם הודעה לבת.

ה. ~~מצבר~~ (3), כי סרן פייביש ז"ל, הוכרז כ"בעדר" ועוד ב-8 נוב' 73 הודיעו למשפחה על כך.
ההודעה על חלל לא היתה הידיעה הראשונה על האסון והאלמנה כבר היתה מודעת לעובדה זו.

3. בשיחה שקיימנו בתאריך 23 פבר' 73 עם האלמנה עצמה, היא מוסרת:-

א. לא מדובר על פתק שהוצמד כביכול לדלת;

ב. החוליה שהודיעה לאימה על בעלה שהוא "חלל" השאירה הודעה מנוסחת בכתב על נפילת הבעל.

ג. בהודעה שהושארה בבית צוין גם מס' טלפון של הרופאה שהצטרפה לחולית המודיעים;

ד. כאשר האלמנה התקשרה לרופאה, סיפרה לה הרופאה שהיא ביקרה בביתה היא השאירה במכוון את מס' הטלפון שלה, הואיל והיא מוכנה לסייע לה בכל עת צורך אם היא זקוקה לסיוע ולעזרה כלשהי.

ה. האלמנה - הגב' פייביש מדסיפה כי היא מקבלת את כל הטיפול מטעם אגף השיקום והיא עומדת בקשר קבוע עם העובדת של לשכת השיקום בחיפה.

2 /...

010

4. מצאתי לנכון להביא לידיעתכם את תוצאות בדיקתי, משום שקיים הבדל רב בין העדות שנמסרה ע"י סרן ישראל פיקל לבין העובדות עצמן.

חיים רוזנשטיין , סא"ל
ראש ענף בפגעים וביטלאות

מ ו ג ב ל

ישיבה מס' 12

תאריך 11/2/74

עדות מס' 12

אל"מ יעקב הראל

בפני אל"מ (מיל.) משה תמיר הופיע ק/80751 אל"מ הראל יעקב ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי לסר לתת עדות בפני; אמר כי מסכים לתת עדות.

ש. מתי הוקם המרכז.

ת. המרכז הוקם ב-28/10/73 ונקרא בשעת הקמתו מרכז חקירה ומעקב אחר נעדרים ובלתי מזוהים. מסמך הקמה ראשון נתקבל ביום 24/10/73 ומצורף כנספח /1.

ש"ת: לפני מלחמת יום הכיפורים לא היתה ידועה בעיית נעדרים בהיקף ובתנאים שנוצרו במלחמה זו. על פי הפקודות הקיימות; מחובת מפקד היחידה לברר ולדווח* על גורלו של נעדר מיחידתו תוך כדי קרב.

היציאה למלחמת יום הכיפורים יצרה תנאים שלא היו מוכרים בצה"ל בעבר. ארגון הכח היה חפוז לא בוצעו הרישומים הנדרשים לגבי ציוותי הכחות. במהלך ימי הלחימה הראשונים ותוך כדי התנועה לקרב בוצעו חילופי צוותים רבים עקב קלקול והפגעות כלים והעברת כוחות ע"פ הנתונים המבצעיים. התנאים הללו שנוצרו בלחץ הנסיבות הביאו לחוסר ידע לגבי ציוותי הכוחות במיוחד בשריון. למצב זה יש להוסיף את העובדה שחלקים משטח הלחימה נשארו בידי האויב ובהם כלי רכב ורק"מ רבים כשבתוכם חיילים שהמידע אודותם היה מראש מוגבל ביותר.

ש"ת: פקודות המטה הכללי הדנות בחובת מפקד יחידה לגבי הטפול בנפגעים לרבות נעדרים לא בוצעו.

ועם היוודע היקף הנעדרים מיחידותיהם החלט לתת פתרון מרכזי לבעית הנעדרים ע"י הקמת גוף מיוחד שיעסוק בתחום זה. הגוף ישאר במסגרת סדר הכוחות של צה"ל.

ש"ח: התפקידים העיקריים שהוטלו על המרכז עם הקמתו היו כדלקמן:-

א. טיפול באיתור נעדרים ובלתי מזוהים.

ב. נהול חקירות אחרי נעדרים ובלתי מזוהים.

ג. ניהול ומעקבים אחרי מעדרים ובלתי מזוהים.

ד. הסקת מסקנות והפקת לקחים לעתיד.

ש"ח: תוך מספר ימים יוכן מסמך שיצורף כנספח ושיתאר את מבנה תפקידים ופעולות המרכז כפי שבוצעו מיום הקמתו ועד היום הזה.

לאחר שעדותי הוקראה בפני הריני לאשרה בחתימת ידי.

ק/80751 אל"מ הראל יעקב (-)

נספח מס' 1 / 12
לחוברת של אל"מ
יצחק הרצל

המרכז לאיתור נעדרים

1. הוקם בסוף אוק' 73 עם הקמתו עמדו בפניו הקשיים הבאים:-

א. חוסר ידע ונסיון באיתור נעדרים.

ב. לחץ גדול ובלתי פוסק לקבלת מידע מידי ממשפחות הנעדרים ולעומת זאת חוסר מידע בסיסי וערבוביה רשומית ביחידות.

ג. לימוד הנושא, פיתוח אמצעים ודרכי פעולה תחת לחץ בלתי פוסק.

ד. חוסר יכולת לחזות מראש כל שלבי ההתפתחות בנושא.

2. המרכז התפתח והתאים עצמו למשימות המשתנות תוך לימוד עצמי, פיתוח אמצעים ודרכי פעולה ניתן להבחין במספר שלבים:-

א. איתור גורלם של הנעדרים ע"י צוותות קצינים שפעלו ביחידות השונות וניסו להשיג מידע על גורלם של הנעדרים, ללא הדרכה מכוונת - שלב זה מתאפיין ע"י איסוף חומר "מן היד אל הפה".

ב. הכנסת מצ"ח - חוקרים מנוסים אם כי בהיקף ותחומים שונים.
התחלת שלב העבודה המתוכננת תוך מאמץ לאתר גורלו של הפרט בתוך המסגרת בה פעל. בשלב זה התחלנו לשחזר ארועים ואף מהלכי קרב של יחידות שלמות.

ג. מיצוי החומר, גיבושו ע"י הפעלת "תחנות פעולה" ובקורת המידע כדלקמן:-

1) חקירת מח' החקירות מיצוי וסיכום.

2) בקורת משפטנים של המרכז.

3) סיכום וחוות דעת שופט מחוזי.

4) חוות דעת רב המרכז.

5) סיכום הרב הראשי ל-צה"ל.

ד. מיצוי החומר לשם העלאתו על גבי מפות, תיקון בעזרת תצ"א ועדים שעדויותיהם נגבו במיוחד למטרה זו.
חומר העומד לרשות הסורקים בשטח:-

1) מפות מסומנות לכל האירועים.

2) תצ"א מקביל.

3) מלל - תמצית הידע לגבי הנעדרים.

לרשות יח' הזיהוי

כל החומר המצוי במרכז לרבות הדרכת החוקרים והמשפטנים.

ה. לשם איתור הנעדרים בשטחי הלחימה ולאור החשש שהמידע שהתקבל מהמקורות השונים אינו מדוייק די צרכו הופעלו במרכז צוותי סיירים מעולים שפעלו עד לאותה שעה באיתור צוותי אויר בשטחי הלחימה, צוותים אלה בחנו המידע כולו תוך שימת דגש לסימון האירועים ע"ג המפות. סיירים אלה במרבית האירועים בשטח מובילים את צוותי הסריקה ליעדם.

3. ארגון המרכז לאיתור נעדרים השתנה תוך התאמה ללחץ העבודה והדרישות המשתנות שנבעו בעיקרן מהתפתחות החשיבה, יצירת כלים ודפוסי עבודה - בתרשים מצורף מפורט באופן סכמטי תהליך זרימת המידע במרכז בשלבים הראשונים לפעולתו.

4. נעשה שימוש נרחב במחשב לריכוז ומידור אינפורמציה שהתקבלה מפצועים, חיקי חללים ותחקיר שבויים חוזרים - הנפקו קבצים שאפשרו שימוש מיידי במידע ממקורות אלה.

המרכז לאיתור נעדרים .

זרימת מידע

עדות מס' 13

סא"ל שושני שלמה

ישיבה מס' 13

תאריך 19/2

בפני אל"מ (מיל.) תמיר משה הופיע ק/305774 סא"ל שלמה שושני ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש"ת: מאז דצמבר 1972 אני משמש בתפקיד ראש ענף בקרת באכ"א מחלקת בקרה, ענף חדש, שהוקם באותו זמן ואשר אני הינו ראש ענף ראשון שלו.

ש"ת: במשך שנת 1973 ועד חודש אוקטובר 1973 עסק הענף בבקורות שנושאי אכ"א ביחידות צה"ל.

ש"ת: נושא הבקורת העיקריים: נוהל גיוס חרום, רשימות ודווח, משטר ומשמעת, חנוך דת חן ועוד.

ש"ת: הענף פעל במסגרת של 3 צוותים אשר יעודם היה לבקר ביחידות במטרה לחשוף ליקויים תוך הדרכה והנחית העוסקים, בתקונם. הבקורות התחלקו ל-3 סוגים: רגילה, פתע ומרחבת. סה"כ מספר בקרת בחודש נע בין 30 ל-40 בקורות.

ש"ת: מלכתחילה נקבע כי יחידות מילואים בשמ"פ לא יבוקרו ע"י הענף אלא ע"י מדור מיוחד הקיים למטרה זו במחלקת תכנון כ"א.

ש"ת: בעקבות כל בקורת פורסם דו"ח בתפוצה גדולה כולל ראש אכ"א ועל היחידה המבוקרת היה לאשר תיקון ליקויים תוך 21 יום מיום הביקורת. היו מקרים שבעלי תפקידים שלא השלימו תיקון הליקויים למרות שאשרו זאת. הועמדו לדין בהתאם להוראת ראש אכ"א.

ש"ת: בעקבות עבודה של קרוב לשנה עד למלחמה אני סבור כי בעקבות הבקורות והלחצים על היחידות לתקן ליקויים חל שפור בכל הנושאים אשר נבדקו על ידנו.

ש"ת: ביום 6/10/73 נקראתי ע"י רמ"ח בקרה אשר הורני לרדת לפיק' דרום ולשמש קצין קשור אכ"א בפקוד זה. ירדתי בשלב ראשון לבד כאשר מאוחר יותר נשלח אלי אחד מהקצינים הזוטרים של הענף לעזרה. בתוקף תפקיד זה הייתי צמוד לק' שלישות של פקוד דרום במפקדתו אשר בבאר שבע ושמשתי כמקשר דו סטרי. לפי מיטב ידיעתי לא היו נציגים קבועים של אכ"א ברמות נמוכות יותר בפקוד דרום.

ש"ת: ביום 6/10/73 בשעות העבר יצאתי לשדה תימן במטרה לעמוד מקרוב על גיוס היחידות שבמחנה זה. במקום נפגשתי עם קצין שלישות אוגדה 143, מח"ט 600 וסמח"ט 421, מכל המפקדים אתם נפגשתי למדתי כי ההתיצבות במקומות המפגש מתנהלת כסדרה אולם לא כן לגבי העברת המתיצבים לשטחי ההתארגנות וזאת עקב העובדה כי חסרים אמצעי תובלה למטרה זו.

ש"ת: דווחתי על תקלה זו לרמ"ח בקרה.

ש"ת: תוך כדי סיורי במחנה זה בקשתי לראות את קליטת המתיצבים ביחידות ואכן ראיתי את מהלך הקליטה.
הרגש כי הקולטים מודעים לחשיבות טפסי 429 אם כי עבדו בתנאי קליטה קשים בעיקר בכל הקשור לתאורה.

ש"ת: בתחילת דצמבר בקשני רמ"ח בקרה לעלות לפיק' צפון להפגש בכל חטיבה/אוגדה עם אנשי השלישות מרמת פקיד ראשי ומעלה, במטרה לאסוף לקחים ראשונים בע"פ, ולהביאם למטה הכללי. שהיתי שם כשבועיים בפקוד הצפון ובקרתי בכל חטיבות, אוגדות ובמפקדת הפיקוד לדרך ביצוע משימה זו. להלן נקודות עיקריות שהועלו במרבית שיחותי עם הקצינים.

א. נפגעים -

היו בעיות רבות בכל הקשור לפנוי נפגעים, זיהוים, איסוף חפציהם והשליטה עליהם מבחינת ערכונן של היחידות.

להערכתי הבעיות נבעו מאופי הלחימה ומשכה.

ב. שליטה על כח אדם -

השליטה על כח אדם נפגמה כתוצאה מהעובדות הבאות:

1) יחידות קלטו חיילים שלא השתייכו אליהן.

2) הוקמו יחידות ומסגרות חדשות תוך כדי הלחימה מבלי שתמיד השלישות תתעדכן בשינויים אלה.

3) אנשי צוותים עלו על כלים ללא פקוח ובקרה וכתוצאה מכך השבוץ הקרבי לא היה נכון.

4) מחוסר שליטה על נפגעים.

ג. דיסציפלינה שבוי ותעודות שבוי -

לחיילים רבים חסרו המסמכים הנ"ל ולא תמיד הצליחו להשלים להם החסר בגלל הגיוס המהיר והתנועות הרבות של החיילים בשטח.

ד. שלישות בשדה -

חלק גדול מהקצינים עמם שוחחתי (בדרג השלישותי) קבלו על העדר מעמד מתאים ביחידה בשדה. עובדה הנובעת מחוסר יחס של מפקדים לחשיבות הנושא. העדר רכב מתאים וקשר.

לסיכום:-

כפי שהתרשמתי חלק גדול מהליקויים נבעו מחוסר משמעת, הינו בצוע שאינו תואם את הפקודות לדוגמא: פינוי חללים; איסוף חפצי חללים, דווח ועוד. יחד עם זאת לא מעט קשור הדבר באי ידיעת הנוהלים שבפרט שמדובר באנשי מילואים.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראייה באתי על החתום.

305774/ק סא"ל שלמה שושני (-)

0110

14

עדות מס' 14

תא"ל הרב מ. פירון

ישיבה מס' 14

תאריך 20.2.1974

בפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/129200 תא"ל הרב פירון ולאחר שהוסבר לו כי אסיש לו סבותאישיותלכך הוא רשאילסרב לתת עדות בפני אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. הנני משמש בתפקידי כרב ראשי לצה"ל מאז יוני 1971.

ש.ת. הרבנות הצבאית הראשיתבצעה בתקופה האחרונה לפני המלחמה כמה פעולות משמעותיות מאד, כהכנה לקראת מלחמה אפשרית, ופעולות אלה אפשרו לרבנות לעמוד במצבים הקשים והחמורים שנוצרו בנושאי החללים עקב "מלחמת יום הכפורים", ואפשרו להתגבר על הבעיות ולמנוע שואה נוראה לדורות.

ש.ת. להלן אפרט הפעולות המשמעותיות שהן חלק מפעולות רבות אחרות.

א. <u>קורסים</u>. ככלל, ניתנות שעות מספר בכל הקורסים שמקימת הרב"צ (מ-6-8 שעות) בהן נלמדת תורת איסוף חללים דרכי זהוי, וקבורה.

נוסף על אלה קימנו בין התאריכים 4.6.73- 16.6.73 השתלמויות תלת יומיות ליחידות הקבורה הפקודיות וכן לחיילי פלוגה ט' מבר"צ 779 שהינה העתודה המטכלית. בהתשלמויות האלה נלמדו השמוש ב"תיקי חלל" חדשים ולמוד הפעלת מצלמות פולרויד לצרך צלום החללים וזהוים. ב.. קוימו קורסים ממושכים ליחידות הקבורה הפקודיות. ההשתלמויות התקיימו לפיק' דרום וכן לפלוגה המטכלית בין 4/8-22/8/73.

ואילו ליקפ' צפון ומרכז לא הספקנו לבצע האימון המתוכנן עקב פריצת המלחמה.

ב. <u>תקני כ"א ליחידות קבורה</u>

עד למלחמה היתה בנויה יחידתקבורה פיקודית על תקן של 66 חייל וזאת מאז מבצע קדש. החלט להגישתקנים חדשים. הרבנותהגישה אותם בנובמבר 72 אך אלה לא אושרו. החלט לדון בהם רק בשנת עבודה 1974. הגישו תקנים מתוקנים חדשים ב-19,2.73 והם אושרו בדצמבר 1973 היינו אחרי המלחמה ולאור לקחיה.

פירושו של דבר שנכנסו למלחמה עם תקנים בחי מציאותיים להקף המלחמה ועצמתה.

ש.ת. התקן ליחידת קבורה פקודית כפי שאושר בדצמבר 1973 בתקף רטרואקטיבי מאוקטובר 1973 מונה מעל 200 חייל.

ג. רכישת ציוד יעודי

עד לחדש יולי 1972 כלל ציוד ארונותהקבורה סה"כ לפי התקן, 600 ארונות בכל צה"ל.

תקן זה לא נראה לי מתאים לחללי מלחמה מודרנית אפשרית והגשתי בקשה לתקן חדשה שאושר ביולי 1972 וכלל 1800 ארונות קבורה סה"כ.

לאחר אשור התקן דרשנו לרכוש מיד מלאי הציודהחיוני, אולם אג"א לא הסכימה בהתחשב בסכום הגדול של ההוצאה הנדרשת.

לא קבלנו דעה זו ולאחר מאמצים רבים ואמצעי שכנוע קבלנו אשור לרכישת 1000 ארונות סה"כ, לשעת מלחמה. ארונות אלה נרכשו וחולקו ליקפ"ח ובר"צ 779. כמו כן נרכשו כמה אלפי תיקי חלל שהם בחזקת חדוש מהפכני. כמו כן נרכשו כמה מצלמות פולארויד לשם צילום חללים וזהוים.

ש.ת. הייתי קובע כי פעולות האימונים וכן הציוד היעודי החדש שתוכנן וארגן על ידינו כגון תיקי החלל והמצלמות המשוכללות עמדו במבחן המלחמה והם שאפשרו את בצוע העבודה הקשה באופן מירבי.

הפעולות עם פרוץ המלחמה

ש.ת. מיד במוצאי יום הכפורים ניתנה הוראתי לגייס את כל יחידות הקבורה הפיקודיות וכן את העתודה המטכלית שבבר"צ 779.

ההתיצבותהיתה כמעט מלאה. מעל למספר המשוער, היתה התארגנותוהצטיידות מירית וציפו להוראות.

לפק' דרום נתנה הוראה להפעיל מיד את מתקן החללים ברפידיסוכן לשכר כח לאסוף חללים בבלוזה.

במקביל תוגבר פיק' דרום במחלקה של פלוגה ט' מבר"צ שהפעילה את בית הקברות הארעי ב"משמר הנגב".

פיק' צפון קבל פקודה ממני להפעיל אתביתהקברותהארעי בעפולה.

אאאא אאאא אאא אאאאאת אאא

פיק' מרכז הפעיל את המחקן בתה"ש ופתח בית קברות ארעי בקרית שאול.

ש.ת. ב-8/10 נפתח המדור לחקירות וזהויים של הרב"צ והחל להתארגן במהירותומיד החלו לזרום תיקי החללים החדשים שהוכנו, מכל בתי הקברותהארעיים למדור הזה לצורך בדיקה. זיהוי סופי ושחרור הודעותעל חללים לשל"ר.

ש.ת. ב-9/10 החלט בתאום עסשל"ר על נהל דרוח על חללים באמצעותטפס 244 ע"י הרבנות הצבאית בלבד. מאחר שהתברר כי אין להסתמך בשום פנים על הידיעותבדבר מקרי חללים שבאו מן היחידותוהתברר שאין גורם אחרי שניתן להסתמקבוודאות על הודעותיו אלא על הרבנות הצבאית הראשיתבלבד. ואמנם התברר שאמינותהרבנות הצבאית היתה מחלטת מתחילת המלחמה ועד סופה.

ש.ת. ביום העשירי למלחמה החלט לשתף את מז"פ (מדור לזהוי פלילי של משטרת ישראל) בעבודת הזוהי ואת חר"פ (רופאי שיניים ופטלוגים) בעבודותזהוי של הגופות.

ש.ת. לאור התקנים הקטנים שלכ"א. בית'הקבורה הפיקודיותולאור המצב המיוחד שיחידות לא פינו חללים משטחי הקרבות הוריתי למפקד בר"צ לתגבר את פק' הצפון ופק' דרום בתוספת כ"א.

פיק' צפון אף תגבר את יחידת היק"פ שלו בתוספת כ"א בלתי קמצועי ששמש ככתפים ועבודות עזר בבתי קברות.

ש.ת. מפרוץ המלחמה ועד לסיומה נפתחו 7 בתי קברות ארעיים:

1. פק' צפון א. עפולה
   ב. נהריה
   ג. מודדי הגיטאות
2. פיק' דרום א. משמר הנגב
   ב. באר שבע
   ג. באר שבע

פתיחת בתי הקברות רשומה גם בסדר פתיחתם בפקודים.

3. פיק' מרכז א. קרית שאול ארעי

מיד כשהתמלא בית קברות הפקוד מסויים נפתח בית קברותאחר בהתאם לסדר הנ"ל.
עלי לציין כי פעמיים בכל יום יצא דוות חללים שוטף.

ש.ת. יחידותהקבורה הפיקודיותהיו כאמור מוכנות להפעלה מידית החל מ-7.10.73
ברם תוך־ימיים עם שלשה התברר לנו עובדה ששנתה את כל מהות פעולתנו מהקצה על הקצה
ודרשה התארגנות מידית מהפכנית.

להלן פירוט העובדה:

בהתאם לפק' מטכל 38.01.05, מצורף כנספח 14/8) אחראי כלמפקד ביחידתו לאיסוף
גופות החללים שבגזרתו, להבאתן בהקדם האפשרי לתחנת איסוף חללים. ומתחנה זו
להבאתן לביתהקברות הארעי בו מופעלת הרב"צ בקבורה כאשר גם הזיהוי מוטל על מפקד
היחידה או כל מפקד אחר בשטח.

עלי לקבוע בקביעה מוחלטת שלהדהמנו לא בוצעה בכלל ההוראה הזאת על-ידי צה"ל כלו
(פרט ליוצאים מן הכלל מועטים). יחידות צה"ל לא ספו את חלליהן.

במירב המקרים ועלאחתה כמה וכמה שבמירב המקרים לא דאגו לזיהוי אלא שגם קלקלו
את אפשרותהזהוי ברשלנות נפשעת על-ידי שהוציא את אמצעי הזיהוי מכיסי החללים.

עובדה מהותית זאת שינתה כאמור את התמונה כולה ואלצה את הרבנות בהתארגנות
מידית לקראת פעולה אותה לא תכננו לא חזו מראש ולא התאמנו לקראתה.

ש.ת. בעקבות מצב זה הוריתי לחולית הרב"צ בפיק' צפון ודרום לצאת לשטח בעצמן
ולאסוף החללים. יש לזכור כי כמ"א של החברה הקדישא (אנשי היקפ"ים) מהווים כ"א
מקצועי מעולה אך אינם חיילים קרביים, דבר שנתן אותותיו בעת היציאה לשטח תחת
ההפגזות ההפצצות התקפות אויב, ובשדותמוקשים.

לכך יש להוסיף שיחידות רבות מאד אפילו לא הטריחו עצמן להודיע על חלליהן
והמתינו לבואם של אנשי יק"פ וגם כאשר יחידותהודיעו על חללים לא נתנו נ.צ.
ברור, לא כוונו את חיילי יחידותיק"פ וקרו מקרים רבים שבבת אחת הגיעו קריאות
לגבי אותו חלל מגורמים שונים ולכן נשלחו חוליות לשטח אחרי שכבר פונה החלל.

כמוכן לא היו בידי אנשי הרק"פ האמצעים הדרושים לפעולה בחזית, כמו מכשיר קשר, נשק אישי, נגמשים כובעי פלדה מפות וכו'.

ש.ת. בגלל הלחימה הקשה הממושכת ותנועות ההתקדמות והנסיגה תוך כדי אבדן שטחים נתנו נצ"ים בלתי נכונים ואילו הטנקים הפגועים שהתפוצצו ובערו לעתים קרובות הקשו על כניסת היק"פ לתוכם לשם פינוי החללים.

ש.ת. תמונה כללית זאת המאומתת ע"י מאות ארועים ודוגמאותהעמידה את היק"פ במצב קשה ביותר ואילו המצב הכללי הצבאי הקשה בשתי החזיתות בימים הראשונים הפכה את היק"פ טבעית ל"גלגל חמישי" כאשר דעתם של המפקדים היתה נתונה למלחמה הקשה ולחיים ולא יכלו גם להתפנות אל המתים. ברצוני לקבוע אף תוך נסיון, החלטית, כי הסתמנה מעין פסיכוזה המונית של פחד לנגוע במתים, הן בגלל מצבם הזוועתי בגלל הפגיעה והן בגלל תופעת אמונה טפלה שמהווה לדעתי נושא למחקר פסיכולוגי.

ש.ת. כמו כן עלי לקבוע כי במירב המקרים פעלו חוליות היק"פ אף תחת אש וסכנו עצמם במדה רבה ביותר. למרות שלא היו להם הכלים לפנוי תחת אש כמו נגמשים וזחלמים וגם לא היו מאומנים לתפיסת מחסה והתמצאות בשטח, ובקרבת האויב.

בהתחשב בערבדות אלה לא הרשו מפקדים רבים בחזיתלאנשי יק"פ להתקדם שלא לצרך וגם הרב"צ השתדלה עד כמה שאפשר למנוע מאנשי היק"פ סכון ~~מיותר~~ מיותר שלא לחועלת.

ש.ת. בעיה הלכתית קשה שהועמדה בפנינו היא בעית פינוי החללים בשבת ומועדי ישראל.

ההלכה אוסרת החלטית פנוי חללים במועדים אלה. ואין כל היתר איזה שהוא בנושא זה על פי ההלכה. ואמנם לא בוצע פינוי חללים בשבת הראשונה שלהמערכה אלא ע"י מתנדבים מאנשי היק"פ בלבד. ברם כאשר ~~התקבבו~~ מימדי החללים מבחינה מספרית והקף השטחים החלטתי בנגוד לדעת רבנים חשובים במדינה להתיר פינוי חללים בשבת וזאת בהתחשב בבעיות המוריליות לגבי החיים.

ואמנם בשבתות ובחגים שאחרי כן בוצע פנוי חללים בהתאם לקריאותולנ"צ, שניתנו ע"י היחידות והיינו אישית בשטח ע"מ להבטיח פעולה זו. יש להתחשב בעבדה לגבי האמור לעיל כי אנשי היק"פ הם אנשים דתיים מאד הפועלים מתוך מוטיבציה דתית טהורה של גמילות חסד של אמת והיה קשה מאד לשכנעם ולהסביר להם לחלל את השבת וזאתבנגוד למקובלות ולמוסכמות.

והיו מקרים חריגים ביותר בהם שרבו אנשים אלה לעבוד בשבת מטעמים דתיים טהורים. למרות שאנשים אלה פעלו במסירותנפש עילאית במשך יתר הימים במלאכה שאיש מלבדם לא היה מוכן לבצעה וחיילים ואפילו רופאים "ברחו" מעבודה זו.

ש.ת. אשר לזיהוי, ברצוני לקבוע שבתוך התהו ובהו שהשתרר בימים הראשונים למלחמה כאשר הגיס היה בלתי מסודר ובלתי מאורגן, כאשר חיילים קפצו מטנק אל טנק כמה פעמים לאחר שנפגעו, כאשר נסוגו והתקדמו לסורגין כאשר ערפל הקרב ותחושת הגיהינום אפפה את הכל אי אפשר היה בשום פנים להסתמך על דיווחי יחידות או אפילו על דווחי חיילים באשר לחבריהם שנהרגו, ולכן הוריתי לנקיטת אמצעים מירביים של תחקירים, של גביית עדויות של יציאה לשטח עלמנת לקבוע **אאא אאאאא** זהות ודאית של הנופל ואמנם הצלחנו במשימת הזיהוי באמינות מוחלטת בוודאותובדייקנות וכיום יש 27 חללים בלתי מזוהים לעומת 326 ב-15.10.73 הישג שבל ייאמן. והוא פרי של עבודה דייקנית, עם מירב האמצעים המושכללים ביותר.

ש.ת. עלי לציין שבמשך זמן רב היו דיווחי היחידותבענין חללים בלתי אמינים לחלוטין ולו היינו מסתמכים עליהם היינו יוצרים קטסטרופה בתוך קטסטרופה. מאידך עלי לציין שכעבור מספר ימים חלה התארגנות בחזיתות ותוך התערבותישירה של אלופי הפיקודים נוצר תיאום בין היקפ"ים לבין מפקדותיהם, החלו לזרום אמצעים מכל הסוגים. ניתנה אף תוספת של כ"א בלתי מאומן אמנם לפעולות עזר והרגשה חשומת הלב הגוברת במפקדות בהתחשבותובהיענות ליק"פ.

ש.ת. הריני מצרף בזאת לעדותי הנספחים הבאים:

נספח מס 14/1 - תיק אמון יחידת קבורה פקודית - תשלג.

נספח מס 14/2 - התכתבות בענין תקני כ"א של הרב"צ.

נספח מס 14/3 - תיק חלל עלנספחיו.

נספח מס. 14/4 - התכתבות בנושא ארונות קבורה £0.6.73.

נספח מס. 14/5 - גיוס אנשי רב"צ לנושאי יק"פ

נספח מס. 14/6 - דוח חללים עד יום 15.10.73 2400.

נספח מס. 14/7 - דו"ח זרימה - מדור חקירותוזהויים.

נספח מס. 14/8 - פק' מטכל בנושא חללים ומתים בשעתחרום נהל.

נספח מס' 14/9 - דו"ח פעולות רב צבאי פיק. דרום

נספח מס. 14/11 - דוח חללים ליום 19.2.74.

נספחים אלהיש לקרוא בהקשר לפרקים הרלוונטיים שבעדות דלעיל.

לסיכום

עלי לציין החלטית כי אנשי החברה הקדישא הצבאית רשמו במלחמת יום הכפורים דף מזהיר של מסירותנפש, של גבורה נפשית עילאית ושל אהבה מופלאה למתי ישראל. אנשים אלה בצער מלאכתם הקשה ביש בה משום קשי וסבל פיזי ונפשי בל יתוארו במסירותוביעילות בתחושת קיום של מצווה והודותלהם, ורק להם, הובאו חללי ישראל לקבורה, זהו וניתן להם כל הטיפול ההולם לקדושים.

אני רוצה לצרף את דוח החללים כפי שהוא נכון ליום 19.2.74, הנותן תמונה ברורה על היקף פעולותיהם שלהיקפ"ים בימי המלחמה והשגיהם העצומים (נתקבל כנספח מס. 14/11).

והלאואי שלא נדע יותר צער ומכאובים.

זאת עדותו כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום

ק/129200 ח"אל מרדכי פירון (-)

15

ש.ב.

011

עדות מס' 15

אל"מ בהט ברוך

ישיבה מס' 15

תאריך: 21.2

בפני אל"מ(מיל) תמיר משה הרפיע ק/167437 אל"מ בהט ברוך

ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי

לסרב לתת עדות בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני מכהן בתפקיד ראש מחלקת תכנון כ"א באג"א מיום 1.9.73. לפני

כן שרתתי בתפקיד עוזר ר. מחלקת שלישות במפקדת א"א.

ש.ת. <u>תפקידי המחלקה</u> - כמפורט בה.פ. עליון.

משמעות תכנון כ"א היא פעולה בתהליך של אינטר-אקציה בין אגף כ"א

לבין אגף המטה הכללי, כאשר מצד אחד לאור ההתמצאות המקצועית

ואחראי המטה למקורות כ"א, מציג האגף את נתוני היסוד לאג"מ, בוחן ומנתח

את המשמעויות של האלטרנטיבות השונות הנשקלות ע"י אגף המטה הכללי ומגבש עמדה.

אולם, בסופו של דבר, פועל אגף כ"א לפי תכניות עבודה שהן במושגי כ"א

של תכנית סדר הכוחות שנקבעת ע"י אגף המטה הכללי ומאושרת ע"י הרמטכ"ל.

אין ספק שמתוך שנתי ורב-שנתי מגובשים ומסוכמים מביאים לידי

ביטוי ממוזג את צרכי הסד"כ כפי שהותוו ע"י אג"מ וכפי שעוצבו לכלל סיכום

לאור תרומת האפשרויות והעמדות שנקט אכ"א.

במקביל לפרסום מתווה שנתי או רב-שנתי נוצרת מדי סוף שנת עבודה

תכנית עבודה של אכ"א מתואמת עם כל סמכויות כ"א של צה"ל, שהיא הבסיס לפעילות

הרצופה של מערכות תנועת אכ"א בצה"ל, סדיר ומילואים.

ש.ת. <u>תאור רקע ואוירה של ערב המלחמה</u>

כאשר נכנסתי לתפקידי היה המטה הכללי אחר סיום מבצע כחול-לבן

ועסק בשתי פעולות בתחום שהייתי מופקד עליו:

האחת: ביצוע שוטף ורצוף של תוכנית העבודה לשנת 1973 בסדיר ומילואים; והשניה: ניתוח האלטרנטיבות השונות שנשקלו במסגרת תכנית רב-שנתית "אופק" לבניית סד"כ וכתוצאה מכך, ניתוח משמעויות לגבי מתווה ארגוני סדיר לשנת 1974, כאשר לזה מצטרף מימד קצור השירות שהיה על המטכ"ל לבצע החל מ-1.4.74.

ש.ת. מערך הסדיר משפע משני תהליכי יסוד: אחד, מהו מינימום סד"כ סדיר החייב להתקיים במערכת/זרוע מסוימת כדי לעמוד במשימות הבטחון השוטף, בלי קשר לרציפות הנמשכת של שירות המילואים; והשני, מהו מינימום הסד"כ הסדיר החייב להתקיים כדי לבנות את סד"כ מילואים ע"י הזרמת כ"א מאומן בהתאם לצרכי המתווה הרב שנתי.

מנקודת ראות של שמוש בכ"א, שני התהליכים האלה אינם מאוזנים בהכרח ובהחלט יתכן מצב שגודל נתון של סד"כ סדיר לצרכי בטחון שוטף יוצר עודפי כ"א במערך המילואים. -לדוגמה, מערך החי"ר, המערך המקצועי של ח"א וחיל ים - ויצא איפוא שיש במערך המילואים מצאי של כ"א שכדי שיתפקד במשימות לחימה, על אף שכישוריו הבסיסיים נאותים מבחינת פרופיל ונתוני אישיות, צריך לבצע לגביו פעולות הסבה מקצועית. היקף פעילות כזאת של הסבה והמרה הוא כבר תוצאתי לסד"כ שרוצים לבנות במערך המילואים ולעודף או הגרעון בכ"א מאומן העומד לרשות אכ"א כתוצאה מפליטת המערך הסדיר השוטף.

ש.ת. כאשר נכנסתי לתפקידי, בנוסף למשימת ביצוע המחצית השניה של תוכנית העבודה לשנת 1973, טיפלתי בעדיפות ראשונה בגיבוש תוכנית עבודה שנתית ורב-שנתית, פעילות מקבילה לפעילות אג"מ.

במישור הסדיר: היו לאכ"א השגות שונות מהשגות אגף המסה הכללי במשמעויות המתחייבות לסד"כ סדיר לאור קיצור השירות החזוי. עובדה תוכנית בהנחיית ראש אכ"א שניסתה להוכיח כי ניתן יהיה, למרות קיצור השירות, להימנע מהדממת חט' שריון סדירה אחת, מצמצום היקף החרמ"ש והחי"ר, וזאת ע"י ניצול אינטנסיבי יותר של מקורות כ"א אשר עמדו לרשות צה"ל בסדיר, למרות קיצור השירות. לדוגמה, ניצול יעיל יותר של שירות הנח"ל ואוכלוסיית שלב ב' (המורכבת מעולים חדשים, שלגבי אורך שירותם יש הנחיות) ואוכלוסיה שנדחתה משירות סדיר עקב בעיות סוציאליות ואחרות ואשר עקב גילה הגבוה היא חייבת בשירות סדיר מקוצר, ובדומה לכך תלמידי ישיבות לאחר גמר לימודיהם.

עבודת המסה באכ"א על תוכנית זאת הסתיימה בשבוע הראשון של אוקטובר ועמדה להיות מוצגת ע"י ראש אכ"א ועל ידי ב-5.10.73. עם כל זאת, אני חייב לציין שהאווירה הכללית בנושאי כ"א סדיר היה בה מרכיב מסויים של ליבראליזציה, לדעתי האישית, שהסימפטומים לכך היו התחשבות יתר באוכלוסיה מגוייסת בעלת תשלומי משפחה גבוהים, הקלות והתחשבות בתהליך הגיוס, נכונות להיכנס להסדרים ציבוריים של דחיית שירות,כגון דחיה ללומדי מגמות טכנאות והנדסאות, והעדר לחץ אינטנסיבי וממוסד על מקור כ"א המחרכז בנח"ל.

במישור המילואים היתה הפעילותהעיקרית בניתוח הצרכים למקורות לבנית סד"כצ "אופק" הקצר וההיקף שהותרוה ע"י אג"מ/תכנון.

היחס בין מקורות לצרכים, כפי שאובחן על ידנו, יצר עודפי כ"א, למעט בתחום צר מאד של פיקוד מנוני וקשונה במערך חיל תותחנים, שעבורו

חיפשנו פתרונות מיוחדים, כולל כ"א מסדיר. לדוגמה: כבר ב-1973 הוחזק מערך זה בעודף קצינים בסדיר ובדומה לכך חיל הנדסה, וזאת כדי ליצור עתודת פיקוד לסדר מילואים.

בסך הכל, התחזית היתה של עדפים ביחס לצרכי הסד"כ ופרט לפתרון צוואר בקבוק פה ושם, שקלנו משמעויות של הצערת מערך המילואים והקלת נטל השירות של משתחררים חדשים.

מאידך, נקט אכ"א בעמדה של העדפת החזקת מסגרות נוספות במערך השדה עד כמה שאפשר, ולא לפלוט מחוץ למערך כ"א כשיר ללחימה. לדוגמה: כאשר נשקל המעבר למיבנה ארגוני משולש של החי"ר, עדיין דרשנו שעודף כ"א הנובע מצמצום מספר הפלוגות בגדוד חי"ר ירוכז בגדודים נוספים ולא יפוזר.

לאור העודפים הללו שהיו חזויים, ננקטה גם מדיניות תכנונית של איוש המערכות במילואים, ביחס של 110% ביחס לתקנים, כדי להבטיח אפשרות גיוס יחידה בהיקף 100% ביחס לתקניה. מדברי מתחייב שעובדתית, בכל המערכים היועודפי כ"א בדרך כלל ביחס לתקני אג"מ. היה רכז גדול של כ"א ביחידות המעבר החיליות והמטכ"ליות, שהיה מיועד בחלקו להקמת סדר נוסף בחלקו לתחלופת כ"א, שהיה צריך להיפלט ממערכים קיימים עקב הזדקנות ואי התאמה, ובחלקו בלתי מיועד.

חלק נוסף מכ"א שהיה במצבת יחידות המעבר היה משוחררי מאי ואוגוסט 1973, שעל פי תקנות הקיימות בעת רגיעה אין לקראו לשירות מילואים אלא לאחר 6 חודשים מיום שחרורו משירות סדיר, ולכן לא היה שביץ עדיין ליחידות בהקמה ובאימונים.

ש.ת מישור הכנות קבע באכ"א לקראת האפשרויות של מלחמה

הכנות הקבע שבתחום האחריות של מח' תכנון מרכבות א) מקיום רשתות כוננות של כ"א לתגבור ראשוני של מערכים, לדוגמה: נהגים, מכ"ים, חובשים, קצינים.

ב. שליטה במאגר כ"א הנמצא בתהליך הדרכה מחוץ למסגרת היחידות, המהווה עתודה מטכ"לית לכוח אדם סדיר.

ג. רשת מחנות מעבר ארצית אשר מפעלת באמצעות בסיס קליטה ומיון ומיועדת לקלוט, לגייס ולשגר לפי הוראות המטה הכללי כ"א שמאחר בגיוס, שמסיבות כלשהן לא הגיע ליחידתו, בעיקר עקב תזוזת היחידות, וכל אפשרות אחרת של תנועת כ"א. וזאת, בנוסף לפעולה השוטפת של איוש יחידות והזרמת כ"א בהתאם לתכנית העבודה השנתית שבתוכה גלומים יעדי הכוננות והכשירות שקובע אג"מ.

עם כניסתי לתפקיד, וזאת עקב כניסתי כחדש לתפקיד, עברתי על כל הפק"לים ובדקתי את משמעויותיהם עם ראש הענפים שלי ומצאתי שליטה מלאה בתמונת מצאי כ"א במערך ההדרכה ואיוש מלא של רשתות הכוננות בסדיר ומילואים.

מערכת מחנות המעבר הארציים נבחנה ותורגלה ביוזמת ראש אכ"א לפני כניסתי לתפקיד (בסוף 1972, ואינני זוכר התאריך המדוייק) ולא ראיתי צורך לתרגלה מחדש.

כניסה למלחמה

ש.ת. הידיעה על הכרזת מצב כוננות ג' קיבלתי ביום 5.10 בעת דיון בפורום ספ"כ אכ"א בלשכת ראש אכ"א. הדיון הפסק. קראתי אלי מיד את ראשי הענפים, הורדתי להם ההתראה, הוריתי מיד לרענן את כל הפק"לים ותמונת מצב

של מצאי כ"א ונקבעו סידורי כוננות לאפשרות של גיוס מילואים ע"י תורנות מחלקתית והשארת ר. ענף מילואים בחורן בכיר במחלקה לליל ה-5.10. במקביל ניתנה התראה לרשתות הסדירות של התגבור להיכנס לכוננות, להימנע מיציאות לחופשה, כדי לתגבר את המערכים עפ"י דרישה ולהיות נכון לבאות.

כבר ביום 5.10 ניתנו תגבורים לשלושת הפיקודים המרחביים ולמערך החח"ם, בעיקר השלמות בנהגים, חובשים ומכ"ים, לצורך הזזת כוחות סדירים וכניסה לכוננות.

כמו כן, הוחל בעיבוד תוכנית לפיזור מערך ההדרכה, החזרת בעלי מקצוע חיוניים ואנשי משפחה ליחידותיהם. לדוגמה, צוותות טנקים לחי"ש, בעלי מקצוע ח"א וח"י ליחידותיהם ויתרת כ"א כעתודת אכ"א.

בנוסף לכך, נתתי הנחייה כללית לראשי הענפים להיענות ברצון ובסבר פנים יפות לכל פניה של דרג פיקודי ודרג לוחם לתגבור, מבלי לעשות חשבונות יתר, וזאת שבכל שניתן בידנו, לא יהווה מחסור בכ"א מגבלה לכניסת יחידות למצב כשירות ללחימה.

מדיניות זו היתה בתקפה במח' תכנון עד להפסקת האש.

ביום 6 10 אחר "קדם מבצעים" (חדרוך ע"י אג"מ מבצעים של נציגי אגפי המטה) וכאשר כבר היה ברור שמדובר על מלחמה בפועל, ביקשתי מראש אכ"א להפעיל מיידית מערכת מחנות המעבר הארציים וקיבלתי אישור לכך.

בהתאם לכך, ניתנה הוראה למפקד בסיס קליטה הממונה על הביצוע להפעיל המערכת הזאת, הכוללת הקמת מחנה מעבר ארצי בבסיס גד"נע צריפין, לשם קליטת

מאחרים, טועים, ויחידת מאגר בק"מ קיבלה התראה לגייס חובשים ונהגים לתגבור המערך.

המחלקה נכנסה למשטר מצב כוננות ג'. נקבעו סדרי תוכנית ועבודה למצב מלחמה. נציג המחלקה הורד בקביעות לאג"מ מבצעים לשם קבלת דיווח שוטף על מהלך הגיוס ומשימות שהתעוררו. אני אישית השתתפתי בכל התדרוכים של אג"מ מבצעים וראש אכ"א. בדקנו את מחנות הטיורנים בדרי לראות אפשרות ניצול טירונים שעמדו על סף סיום טירונות לצורך תגבור החילות המקצועיים, בעיקר ח-א וח-י, חי"ק וחי"ח, ע"י בוגרים מקצועיים שהיו בטירונות, וחה"ן, ע"י מפעילי ציוד מכני הנדסי.

הוריתי למפקדת גיסות השריון להחיש את הפעלת והתארגנות יחידת המעבר של השריון לקראת כניסה למלחמה. תיאמנו עם מפקדת פה"ד את תהליך הורדת הפקודות לפיזור חניכים בקורסים וסגלי הדרכה.

בהתאם לקובץ פק' של אג"מ/מבצעים, תהליך כזה של פיזור חניכים ומדריכים מסגלי ההדרכה צריך להיעשות אחר דיון משותף באג"מ/מבצעים. כיוון שהיה ברור שאג"מ/מבצעים טרוד במלחמה בפועל ובגיוס המואץ, מצאנו לנכון, ולפי החלטתי, לדלג על השלב הזה ולהנחות ישירות את מערכת ההדרכה בשיגור תגבורות. היו בנושא זה מספר ויכוחים פעוטים עם מפקדת פה"ד שחוסלו אחר תיאום טלפוני עם אג"מ/מבצעים.

כל כ"א שהוצא לתגבור מרשתות הכוננות ומבסיסי ההדרכה שוגר בתהליכי סיפוח כ"א ולא בהצבה, דבר שלעתיד לבוא שיבש את תמונת השליטה

של כ"א. לדוגמה: נהגים שניתנו לפיקוד מרכז ומשם פוזרו כתגבורת לחטיבות הפיקוד, לא היתה לנו בהמשך הדברים תמונת מצב רישומית לגביהם. יחד עם זאת, זהו הנוהל לפי הוראות הקבע, ובדיעבד אינני סבור שניתן להפעיל נוהל טוב מזה.

בהתאם למיבנה מלחמה בחירום, קיים בתקן א' ענף מ"מ משקי שמתפקידו לעסוק בקשור בין האגף לבין ועדת מל"ח עליונה ולתאם פעולות דרושות לשחרור כ"א חיוני להמשך פעילות תקינה של מערכות מל"ח אזרחיות, לרבות יצור עבור מערכת הבטחון.

בראש הענף עמד קצין שבשירותו הסדיר עסק בנושא זה ובמכלול נושא המילואים היה בקי בפרטי פרטים. נפגשתי אתו לעדכון הדדי כשבוע לפני המלחמה (במקרה).

ב-6.10, עם כניסתנו למלחמה, נקרא הקצין להיכנס לתפקידו.

<u>שלב הלחימה</u>

ש.ת. <u>נושא שליטה בב"א</u> - תמונת כ"א בשטח היתה מעורפלת מאד, וזאת בגלל העדר דיווח, בגלל זרימה לא נאותה של טפסי 429, כפי הנראה לאור הגיוס החפוז.

שליטה ברמת ודאות גבוהה היתה בידנו לגבי כ"א שלא גויים והיה במאגר במח' המעבר ובקורסים בבסיסי ההדרכה.

כיוון שהכוחות, ובמיוחד בשריון, הוזרמו לשטח לא במערכים חטיבתיים מסודרים ולא במערכים גדודיים מסודרים אלא בקצב ההתגייסות וההצטיידות,

ומי שהגיע לחזית הצטרף לכוחות ומסגרות לוחמות שהיו בשטח - ידענו שהכוחות בשטח אינסזהים לתמונת המצב האורגנית של המחשב שהציגה תמונת גיוס, אבל לא תמונה מורפולוגית של כ"א בשטח.

כיוון שבנוסף להצטברות הכוחות ע"י ההגעה לקו החזית/או לשטחי ההיערכות נעשו בשטח ציוותי כוחות כהכרח המלחמה, אנחנו ידענו, מתוך תחושה והנחה, שתמונת המצב המצטברת של המחשב איננה משקפת את התמונה בשטח ולכן לא סמכנו על דו"ח המחשב.

מאידך, כיוון שידענו שהגיוס היה חפוז, מיד ב-7.10 הפנו את מדור בקרת מילואים במחלקה לצוות בקרת נייד שיצא אל הימ"חים, בדק ודיווח לנו מה כמויות כ"א שנותרו מאחור, מה כמויות צוותי הטנקים שטרם פונו לקו החזית ולחצנו על דחיפת כ"א זה ליעודו.

ש.ת. לצוותי טנקים נתנו טיפול מיוחד עליו אפרט להלן.

ש.ת. לי היה ברור שכיוון/שהגיוס היה טוטאלי וההתארגנות חפוזה ביותר, יתכן בהחלט מצב שבו גוייס גם כ"א שאיננו חיוני, ולכן כבר ביום הרביעי למלחמה אר בסמוך לו, ובמקביל להזרמת תגבורות חדשות ובנייה יחידות חדשות, סיכמתי עם עוזר ראש אג"מ וראש אכ"א על מדיניות של שחרור כ"א בלתי חיוני בכדי לחסוך במאמץ של שליטה, בקרה ולוגיסטיקה, ולאפשר למשק לפעול.

ש.ת. <u>צוותי טנקים</u>

כבר בתחילת המלחמה, לאור הידיעות שהגיעו אלינו ממקורות שונים, ובעיקר דרך קצין שריון ראשי, היה ברור לנו שהולך ומתהווה מחסור לאיוש

טנקים שהוצאו מתהליך השיקום או שתוקנו בקו החזית, וכי על כך יש לתת את המאמץ העיקרי. לפיכך נעשו מספר הסדרים:

א. סריקה שלנו בכל מחסני החירום וריכוז צוותי הטנקים שנמצאו בהם בבי"ס לשריון, כמאגר בידי ק. שריון ראשי.

ב. סריקת אוכלוסיה ששרתה בשריון נמצאה בפרוץ המלחמה במחנות המעבר למיניהם, ולכן לא גוייסה, ולכן דאגנו לגיוסה המיידי.

ג. הוצאת אנשי שריון שנמצאו במסגרת ריתוק משק.

ד. סריקת אוכלוסיית הג"א והחזרת אנשי צוות לשריון, למרות מגבלות גיל ומצב בריאותי (כולל הפעלת מערכת בדיקה רפואית מיוחדת).

ה. הקמת מערכת סינון החוזרים מחו"ל בנמל תעופה לוד וריכוז כל אנשי השריון שבתוכם והבאתם במרוכז לשריון.

ו. הנחייה לכל נציגויותינו בחו"ל לדאוג לעדיפות ראשונה במתן במקומות להבאה ארצה של אנשי שריון, ובשלב שני - איתור כתובות של אנשי שריון הנמצאים בחו"ל באמצעות השל"ר והבאתם ארצה באמצעות נציגויותינו בחו"ל. בסה"כ הוחזרו מחו"ל בכל הדרכים הללו 361 אנשי צוות שריון שהיו נתח מסה"כ 475 צוותי טנקים שהוזרמו כתגבורת בתקופת המלחמה.

ש.ת. מאמץ נוסף לתגבור השריון נעשה ביוזמתנו ע"י ניתוח תנועת כ"א שנפגע - לעורף. כיוון שכל הפינוי התנהל למתקני אשפוז בתוך "הקו הירוק" וכיוון שמבדיקה שעשיתי עם מערכת ק. רפואה ראשי היה ברור שחלק מהמפונים

לאחור כשירים לחפקד בשדה הקרב תוך זמן קצר ביותר - הוקמה בשבוע הראשון למלחמה מערכת בקרה וריכוז מיוחדת לצוותי טנקים.

המערכת כללה 2 מרכיבים עיקריים: האחד, הנחיית בתי החולים להחזיר לבי"ס לשריון יוצאים מתהליך אישפוז שלא נזקקו להחלמה נוספת; השני, הקמת בתי הבראה מיוחדים לאנשי צוות טנק, שבהם פעלו צוותים משולבים של רופאים ופסיכולוגים, כדי למיין את המחלימים במהירות על בסיס יומי ולהחזיר את המחלימים לבי"ס לשריון שהווה מאגר ארצי.

על שתי המערכות הללו הוקמה רשת בקרה מיוחדת של קציני קישור ודו"חות מחשב, שנתנה לנו תמונה שוטפת וברורה למדי של תנועת כ"א ממערכת ההחלמה למאגר המרכזי.

כיוון שבי"ס לשריון שימש כמאגר מרכזי של כ"א לשריון, הוקמה רשת בקרה נוספת, גם היא בנויה על קציני קישור ומערכת מחשב, שנתנה שוטף, מדי יממה, תמונת מצב של הצטברות אנשי צוות מכל המקורות ושל הזרמת צוותים כתגבור לחזית.

על המערכת הזאת לא היתה מתוכננת ואולתרה בשבוע הראשון למלחמה על ידנו, הלכה והשתפרה לאורך הזמן. בסה"כ הוזרמו על ידנו בתהליכים אלה 475 צוותי טנקים, שמתוכם 281 צוותים עם טנקים, 194 בלי טנקים.

<u>נושא תגבור חי"ר</u>

ש.ת. כבר בשבוע הראשון של המלחמה התברר שצריך להעמיד לרשות אג"מ/מבצעים תוספת כ"א - א. לכיסוי הפער בכוחות באזור פיקוד מרכז, שהיה חשוף כולו, ומכיוון שמתוך התדריכים באג"מ/מבצעים ידענו שאין מספיק

שריון להגנת אזור פיקוד מרכז למקרה של תקיפה מירדן והפתרון האפשרי הוא במגננת נ.ט. של חי"ר וציידי טנקים - קבענו לעצמנו קו לאחר ולרכז מכסימום פוטנציאל של חי"ר מאומן בכדי להעמיד כוחות נוספים לרשות אג"מ/מבצעים. המקורות אותם ריכזנו היו:

א. כ"א נח"ל בשל"ח, שלא היה מאורגן במסגרות ושרובו גויים על ידנו לצורך זה, פרט לבודדים שישבו בישובי ספר טיפלו בתנועות הנוער בערים.

ב. גיוס של הנח"ל שנמצא במחנה נח"ל 908.

ג. מאגר כ"א יוצאי צנחנים בי"ח' מעבר של ק. צנחנים ראשי.

ד. מאגר כ"א של יוצאי חי"ר בי"ח' מעבר ארצית.

ה. מאגר הקצינים שגם הוא היה בשליטת בק"מ.

ו. עודפי כ"א ממקורות חי"ר שכבר היו מרוכזים בי"ח' מעבר של שריון שנועדו להסבת חרמ"ש וסיור שריון.

ז. בנוסף לק, הוקמו על ידנו, לאור ציוד שהגיע, יחידות להפעלת טילי נ.ט., מחלקות מרגמות דגם ג' ונגררות, צוותים להפעלת תותחי נ.ט. 90 מ"מ, שהיו במחסנים, נגררים ונייידים. בסה"כ אולתר והוקם מכל הכוחות הנ"ל סד"כ חי"ר של 4090 איש, שבחלקו אורגן בחטיבת חי"ר שלמה "חטיבת פרסבורגר" ובחלקו בגדודים למשימות שונות. כל הכוחות הללו הוקצו ע"י אג"מ/מבצעים בחלקם לפיקוד מרכז ובחלקם לפיקוד דרום.

גם בתום שלב הבלימה היו צריכים להקים יחידות מאולתרות וכל התהליך של ריכוז כ"א והקמת יחידות נמשך מעבר לשלב הבלימה. על כ"א זה היתה שליטה נאותה מבחינה רישומית.

כל הכוחות המאולתרים, גם בשריון וגם בחי"ר, הוקצו למפקדות בשטח ע"י אג"מ/מבצעים. אלה בחלקם שמשו לבניים לבניית כוחות משימה בשטח מהסוג של "כח סלע", "כח ששון", "כח איילון", שהם יותר פרי של התארגנות בשטח ע"י צירוף יחידות וחלקי יחידות למשימה מוגדרת ע"י המפקדה בשטח.

ש.ת. היתה לנו תמונה מהו גודל הכוחות המצורתים בשטח מבחינה מסגרתית, אולם לכוחות הללו לא היתה מערכת רישומית נפרדת בשטח וכתוצאה מכך לא היתה זהות בין הרכב הכוחות בשטח לבין תמונת מצב רישומית שהיתה במחשב.

<u>שיקום מערכת ההדרכה</u>

כבר בשבוע השני של הלחימה הגענו למסקנה שעל אף העובדה שהאש נמשכת וכדי לעמוד בהמשך הלחימה, חייבים מיד להתניע מחדש את מערכת ההדרכה, במיוחד של החילות הלוחמים, כדי לגמור אמון של לוחמים ולהכשיר תגבורת לשדה. הקבוצה העיקרית שהדאיגה אותנו היו מנות התגבורת של השריון מגיוסי מאי ואוגוסט, שטרם סיימו אימוניהם כאנשי צוות וטירוני מנחנים וגולני והתותחנים. בשתוף עם קציני חייל ראשיים, הוחל בשבוע השני של הלחימה בריכוז האנשים הללו, ברכוז מדריכים, מתוך מאגר מילואים ופצועים, שלא יכלו לחזור לקו החזית, והפעלת הקורסים מחדש.

כמו כן, עובדה תוכנית, בשבוע השלישי של הלחימה, שקבעה קיצור משכי השרה וצרכים מיידיים לשיקום השריון. במסגרת זאת סוכמה באכ"א, בתיאום עם ק. שריון ראשי ואגף הפסנאות, תוכנית מיידית להכשרת כ-1,200 צוותי טנקים, כך שניתן יהיה לכסות טנקים משיקום, רכש ושלל, והחל מיד אף, עוד בתקופת הלחימה, בהזרמת כ"א לשריון.

גיוס לשירות חובה

בשבוע הראשון ללחימה, לפי הנחיית ראש אכ"א, נעשתה בדיקה יסודית על היקף כ"א שניתן לגייס לשירות חובה מיידית, לצורך בניית כוחות נוספים בתחום הגילים שמ-17 וחצי ומעלה, והיתה בידינו, לאור הבדיקה, תוכנית בסיסית של גיוס והכשרה שתאפשר הזרמה מיידית של אלפי מגוייסים נוספים בשירות חובה בצה"ל.

תוכנית זו לא הגיעה לכלל מימוש לאור דעיכת המלחמה ולא היה צורך בגיוס חריג. הגיוס אמנם נעשה, אך לאחר שלב הבלימה.

הנוהל המקובל, שבתום גיוס יש פעילות חוזרת של נפקדי גיוס ונעלמי גיוס - לאורהגיוס החפוז ולאורהירידה המקוטעת של הכוחות לשטח ואי הבהירות של מצב כ"א בחזית; ומאידך, לאור העובדה שידענו על הצטברות כמות גדולה של נפגעים ונעדרים - הוחלט באכ"א לא לפעול בקטע הזה של הנוהל בכדי להימנע מעגמת נפש ושערוריות.

רק בשלב מאוחר יותר, כאשר נערך המפקד והתייצבה (התמונה?), הופעלו מהלכים של חיפוש והעמקת הגיוס לש.מ.פ.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראייה באתי על החתום,

(-)
בהט ברוך אל"מ
רמ"ת תכנון כ"א

עדות מס' 16

ישיבה 16 אל"מ שריד

בתאריך 21.2.74

בפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/159347
אל"מ שריד אליהו ולאחר שהוסבר לו כי אם יש
לו סבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות
בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני משמש בתפקידי ראש אכ"א פרט מאז יוני 1972.

ש.ת. מבנה המח' ותפקידיה מפורטים בה.פ.ע.
עיקר תפקידי המחלקה: דאגה לפרט, קביעת תנאי שרותם של חיילי קבע, חובה מילואים, ותעסוקת אזרחים עובדי צבא. קביעת נוהלי משטר ומשמעת בצה"ל, קביעת הנחיות בנושאי טפול בנפגעים וטפול בזכויות הגמלאות של שאיריהם של חיילים בשרות קבע, וכן טפול בכל הבעיות המתעוררות בהקשר לפרט ולמשפחתו.

ש.ת. כמו כל אכ"א גם מח' פרט עסקה ערב המלחמה במספר נושאי יסוד אותם צריך היה להגדיר, לנתח, להוציא מסקנותולקבוע דפוסים חדשים ומעודכנים. לדוגמא: ארגון הסעד בצבא, נושאי משטר ומשמעת וכדומה.
כמו כן עסקנו במספר מבצעים מיוחדים, כמו: כל נושא הוצאה לפועל של חק העיטורים, יצורם, קביעת טקסים להענקתם, הנחיות בהקשר למצעד צה"ל "25 שנה", טפול בארועי צה"ל בשנת הכ"ה בשיתוף עם מרכז ההסברה. חוקת התשלומים למשפחה (קביעת חוקה חדשה). נושא חבצלת (לוויה ממלכתית) נושא שהועבר אם הכנסי לתפקידי מאג"ם/מבצעים לאכ"א/פרט (בוצע הלכה למעשה בהלוויתו של מר דוד בן גוריון ז"ל).

ש.ת. בהקשר לנושא של חללים, הועדות למשפחות, טפול בחפצי חלל נערכו עוד לפני המלחמה פעולות מיוחדות והוצאו הנחיות לגבי טפול בחפצי חללים וכמו כן הוחל לפני המלחמה בהנהגת שיטה של הודעה למשפחה על חלל, לפי נוסחים אחידים וזאת בכדי למנוע שבושים בהודעה הראשונית ע"י קצין העיר.

ההוראות האלה מופעלות הלכה למעשה בימים אלה ומצויות בשלב הוצאה לאור פרסום מטכ"לי בפקודות הצבא.

ש.ת. באשר לפק' מטכ"ל הדנות בנושאי טפול בנפגעים ניתן למצותן בנושאים אלה: דווח על פצועים. פקודת מטכ"ל המסדירה נושא זה 380101.
על פי פקודה זו כל פצוע המגיע לדרג פינוי מדווחת לגביו ע"ג טופס 101 המועבר למקרפ"ר (מפקדת ק' רפואה ראשי). מקר"פר אחראי לדווח אל השלישות הראשית והאחרונה מרכזת רשום על הפצועים באמצעות המחשב.

הדווחים רוכזו בצורה הבאה: כל פצוע שהובא למתקן של ר"מ 2 (בי"חו) נרשם ודווח לשלישות הראשית. בכדי לייעל העברת הדווח מר"מ 2 לשל"ר ולהיות עדכניים בכמות הפצועים, ערכה השל"ר סבוב בין מתקני הרפואה מספר פעמים ביום ומשנה את האינפורמציה להזנת המחשב.

לגבי פצועים אנושים של"ר לפי הנחית אכ"א הודיעה למשפחה באמצעות קציני הערים שדאגו להביא המשפחה אל הפצוע. במקביל ענף נפגעים משך דווחים מספריים טלפונית מר"מ 2 והכינה דו"ח לפי בתי חולים ומתקני החלמה.
דו"ח זה הועבר מספר פעמים ביום ללשכת ראש אכ"א ולמצפ"ע.

לגבי חללים

בזמן מלחמה קיימת פק' מטכ"ל מס' 380105. כל יחידה חייבת לדווח לשל"ר על כל חלל ע"ג טופס 241 ע"פ דווח זה מכינה השל"ר את דו"ח החללים באמצעות מחשב.
בפועל ידוע לי שדוח"ות השל"ר השמי והמספרי, על היקף הנפגעים פיגר אחרי כמות הנפגעים שהיתה בפועל.
מאחר והמטה הכללי היה זקוק לנתונים מעודכנים על היקף הנפגעים (במקרה זה חללים) הרי אנחנו כאן אירגנו משיכת דווח טלפוני מהפיקודים. מספר פעמים ביום נאספו הנתונים המספריים מהפיקודים והזרועות וכן

נתוני הרב"צ על מספר החללים בבדחי קברות.

דו"ח זה הוגש מספר פעמים ביום לאכ"א מצפ"ע וללשכת ראש אכ"א.

ש.ח. בניגוד לימי רגיעה, שההודעה על נפילת חייל נמסרת מיד למשפחה, הרי, מסיבות מובנות, דבר זה לא ניתן לביצוע בזמן מלחמה וההחלטה על מועד תחילת ההודעות למשפחות נשקלת בדרגים הגבוהים ביותר, כולל בדרג המדיני.

מיד בתחילת המלחמה, מתוך ידע שנזדקק לפעולה בלתי שגרתית, כניסתי דיון עם הגורמים הנוגעים שיטלו חלק בהודעה למשפחה, כגון של"ר, קציני ערים, אגף השיקום, וב-9.10.73 יצאה התראה ראשונה במברק, בנושא. הוראה מפורטת יותר הוצאה ב-12.10.73 ובעקבות זאת התארגנה המערכת להודעות למשפחות.

במקביל הפעלנו והנחינו את ענף השיקום בקשר לביקורים וטיפול במשפחות נפגעים.

פקודות לגורמים הנוגעים הוצאו באופן שוטף החל מ-15.10.73.

<u>נעדרים</u>

ש.ח. פקודת מטכ"ל 380112 קובעת שהודעה על נעדר תישלח בדואר רשום ע"י מפקד היחידה ע"ג טופס 271 לשל"ר מדור נפגעים ומפקדות ממונות לא יאוחר מ-24 שעות ממועד האירוע. הפקודה גם מכתיבה סדר פעילויות בקשר לנעדרים שעל היחידה לבצע.

ש.ת. למעשה הפעולות בקשר לנעדרים, ומתוך הרגשה שלא מגיעים דיווחים לשל"ר, ומתוך הכרת המצב בחזיתות, כגון נפילת מוצב החרמון - הוחל בטיפול אינטנסיבי של המחלקה, ולמעשה בשיתוף רוב קציני המחלקה, לטיפול באיסוף נתונים על נעדרים.

סדר הפעולות שהקשר לכך מצורף בזה דו"ח מפורט לפי תאריכים.
הדו"ח נתקבל כנספח 16/1.

בעקבות פעילותו ריכזנו בתקופה מ-7.10 ועד 27.10, מועד הקמתו של המרכז לאיתור נעדרים, מידע על מאות נעדרים. שמות אלו הועברו באופן שוטף לשל"ר עם הנחיות ברורות כיצד ואיך להודיע למשפחות, לפי נוסחים קבועים שנקבעו מראש ע"י אכ"א פרט. כל נוסח היה מותאם לפי המקרה.

כמו כן, במקביל לאיתור שמות חיילים נעדרים, הועברו באופן שוטף השמות לצלב האדום במגמה להתריע בפני הצלב האדום על סבירות הימצאות החיילים בשבי האויב. עד 18.11 הועברו לצלב האדום, לגבי הזירה המצרית, 579 שמות, ולגבי הזירה הסורית - 124 שמות.

ש.ת. אין ספק שענף נפגעים לא היה ערוך ומוכן להיקף כזה של נפגעים ולכן הוצבו קציני מילואים למחלקה, וכן, כפי שציינתי לעיל, רוב קציני המחלקה, ובראשם ראש ענף תעסוקת אזרחים, עם כל הענף שלו, עסקו בנושא אחד ויחיד של איתור נעדרים - וזאת עד 28.10, מועד הקמת מרכז לאיתור נעדרים.

סוגי הפעילות סביב זה - ראה נספח 16.1.

בשלב מאוחר יותר (במחצית נובמבר) הוצאו הנחיות לכל המפקדות בדבר שיטת העברת חפצי נפגעים למשפחות, דרך המחלקה להנצחת החייל של משרד הבטחון.

לשם כך הוצב קצין מילואים בדרגת סגן-אלוף עם כעשרים חיילי מילואים לשם טיפול בנושא הזה.

נוהל זה תואם את פקודות המטכ"ל הקיימות, אם כי, עקב המלחמה, העיתוי של העברת החפצים מהיחידות התאחר (מן הראוי לציין שגם פק' מטכ"ל לזמן חירום אינן קובעות מועד מסויים לביצוע העברת חפצי החללים, כי צריך שזה יהיה תואם את הנסיבות).

ש.ב. גם בנושא ביקור מפקדים (ביקור תנחומים) במשפחות החללים קובעת פק' מטכ"ל הדנה בחללים בשעת חירום (380105) כי ביקור המפקדים ייערך אצל המשפחה בעתות רגיעה. אי לזאת, ומתוך דאגה שבסיום המלחמה יערכו ביקורי מפקדים אצל משפחות החללים, הורינו במסמך מפורט את כל היחידות לערוך ביקורים אצל משפחות הנפגעים (פצועים, חללים ונעדרים). למסמך זה, שהוצא ב-8.1.74, צורפו רשימות שמיות של נפגעי כל יחידה בציון הכתובת האזרחית.

<u>קציני ערים</u>

לפי הפקודות הקיימות כפופים קציני הערים פיקודית לפיקודים המרחביים, שהם למעשה האחראים להכנת קציני הערים, להפעלתם התקינה בימי רגיעה ובימי חירום.

מחלקת פרט מתאמת ומנחה את קציני הערים בנושאים הנוגעים לתחום הפרט.

אי לזאת, מיד עם הכרזת מצב כוננות, הוצאה על ידי הנחייה לכל קציני הערים, באמצעות הפיקודים המרחביים, להיערך ולהיות מופעלים 24 שעות ביממה כדי לענות לפניות חיילים בהקשר לקישור עם יחידות או פניות של משפחות של חיילים, במידת הצורך. לשם כך הועברו לקציני הערים ספרי איכון יחידות. קציני הערים שהיו להם סניפים מוכנים מראש, בעיקר באזור הצפון, פתחו גם הסניפים.

במקומות אחרים במשך המלחמה ולאחריה, בגבור פניות של משפחות המגוייסים, נפתחו, בהתאם להוראתי, סניפים נוספים של קציני הערים באזור המרכז ובאזור הדרום, שלא היו מתוכננים.

ש.ת. לשאלתך, ידוע לי בהחלט על תלונות רבות של הציבור על קציני הערים, ובפרט על כך שלא נתנו מידע בתחומים שונים כמו מידע על גורל יקיריהם, חוסר קשר עמו או עזרה בטיפול במשפחת המגוייס. זה נבע, בין היתר, מהציפיות שהציבור צפה לקבל מקצין העיר אשר בו ראו נציג הרשמי והמוסמך של צה"ל, בעוד שבתחומים רבים קצין העיר אינו בנוי לכך וגם אינו מסוגל להשיב לפניות אלה.

יחד עם זאת, השתדלנו בכל ימי הלחימה ואחריה לפעול כמיטב יכולתנו בכדי לתת בידי קציני הערים כלים מסויימים לפעולה, כגון הציב מענקים למשפחות נזקקות, קשר עם גורמים מתנדבים, ולאחר מכן עם השכות הסוציאליות של הרשויות המקומיות לטיפול במשפחות המגוייסים.

אבל עיקר הטענות ועיקר הבעיה היתה בפניות משפחות של נעדרים, ועד להקמת מרכז הקשר לקישור עם משפחות נעדרים קציני הערים למעשה היו

אובדי עצות ולא יכלו בשום פנים ואופן לספק את המשפחות הפונות. ברור לכן שההתמרמרות והתלונות הן בהחלט מוצדקות, אך קציין העיר בתחום זה לא יכול היה בשום פנים ואופן להושיע.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי, ולראייה באתי על החתום,

(-)
אל"מ א. שריד
ראש אכ"א פרט

0130

פעילות אכ"א פרט לאחור נעדרים

מס' סד'	אזור הפעולה	תאריך	הפעילות
1	מרצב החרמון	7/10	לאחר נפילת מרצב החרמון ומשם לגורל החיילים במרצב הוחל בפעולה לאיתור וריכוז המשרת מחיילות לגבי החיילים שצריכים היו להמצא במרצב. עד 10 אוק' רוכזו 66 שמות.
		9/10	סא"ל ברשי גבי שוגר לאזור הפעולה לשם בדיקת יסודית ומסכמת. סא"ל ברשי חקר בעמק רנגבע עם חיילים שהיו במרצב בעת הלחימה ונמסרום אותרו 44 נעדרים.
		11/10	שמות הנעדרים הועברו ל-של"ר.
		14/10	הוחלט על מסירת החודעות על הנעדרים למשפחות לפי גוסח מיוחד שנקבע והועבר לשל"ר.
2	מעוזים בהעלה	11/10	הוטל על סא"ל ארנון יעקב לחקור משפח, לאתר ולרכז שמות החיילים שהיו צריכים להמצא בין המעוזים בהעלה הפרט פרוץ המלחמה.
		12/10	החל מתאריך זה ועד ה- 17 אוק' אותרו והועברו לשל"ר שמות 173 נעדרים.
		15/10	הושל על מיק' מרכז במבתח מס-72(ב)-17 למנות קצין לטם קיום חקירת המרשת ואיתור חיילים שלחמו במעוזים. הרו"מ מונש ב- 19 אוק' אשר מנה 363 לוחמים פחם 101 נעדרים.
		20/10	הוגש דו"ח ע"י מסק' פיקוד הצפ"ל מעקבות דרישתנו לקרוא חקירת מדייקת לגבי חיילי הצפ"ל שהיו צריכים להמצא במעוזים. דו"ח זה שימש לאיסוף נוסף של המדיקות חקירתית.
		22/10	הוטל על סא"ל ברשי לערוך חקירה מדגמית לגבי גד' 63 וביחים 23-22 לאוק' עבר בין בלגרום הגדוד שהיו פרוסים באותם עת בבקעת-הירדן. נפגש עם חיילים שעבר במעוזים בעת הלחימה. דו"ח בנדון ב- 24 לאוק' מאמת ומוסיף מרשים לגבי נעדרי המעוזים.

3	סוללות חת"מ ברמת-הגולן	10/10	בהתבלו לפי דרישתנו 12 שמות בפמק' קחמ"ר כל חייל סוללת חת"מ מבח"ר 9 הנעדרים לאחר המגע עם המדיון המורי.
		14/10	הוסל על מפק' קחמ"ר במכתב כא-72(ח)- 11 לערוך חקירת מפורשת על נעדרי סוללות חת"מ מבח"ר 9 ובגד' 405 לשם השלמת הפרטים שהועברו קודם לכן.
		22/10	הוגש דו"ח לגבי הסוללות מבח"ר 9 ובגד' 405 שכללו 24 נעדרים - השמות הועברו לשל"ר.
4	חט' 188	17/10	לפי דרישתנו למיקודים והילות הוסל במיק' אמון על סא"ל שפן לערוך חקירה על נמצאי חט' 188. הוגש דו"ח בינייים שכלל 26 נעדרים, השמות הועברו לשל"ר
5	חוגדה 252	24/10	הוסל על רס"ג ישר' לרכז ולאחר נעדרים מחוגדה 252. הוחזרו 23 נעדרים. השמות הועברו לשל"ר. דו"ח מפורט יוחר ב-27 אוק' הועבר לטיפול המרכז לאיתור נעדרים.
6	בלתי א. אחוד נעדרים לפי פרסומי רדיו וטלויזיה.	10/10	אורגן מעקב אחר שידורי רדיו קטיר לקליטת שמות חיילים בשמי ומן קבלת אינפורמציה ממשפחות שזיהו את בניהם בטלויזיה לאחר אימות בתמידות על טבירות המערות הועברו השמות לשל"ר. בפעולה זאת הוחזרו והועברו לשל"ר שמות של 23 חיילים.
	ב. קשר עם משפחות נעדרים.	15/10	הוקם מדור לקיום קשר עם משפחות נעדרים. בקצין לקיום הקשר נתמנה סא"ל אורי רום. לאחר הפעלת חוליות הקשר עם המשפחות בקציני הערים נפגל סא"ל אורי רום מפגישות שהוזמנו בלבד.
	ג. זיהוי נעדרים.	21/10	אורגנו סידורים להצגת הסוגות והקרנת פרטים של שהוזיגו בסוריה ובמצרים לצורך זיהויים ע"י בני המשפחה. המתקן פעל עד 31 אוק' . המשפחות זיהו בתמונות ובפרטים ב- 90 חיילים נעדרים.
	ד. אזורי קשור עם משפחות.	27/10	רוכזו ומודרכו 24 קציני בכירים שהוקדמו לחוות חוליות קשר במשרדי 12 קציני הערים לתתן אינפורמציה למשפחות שהקשר עם בניהם נותק. חוליות אלה עברו מ"מ המרכז לאיתור נעדרים עם הקמתו.

7	העברת שמות נעדרים לצל"א	החל מ-11/10	במקביל לאיתור שמות חיילים נעדרים הועברו באופן שוטף השמות לצלב האדום במגמה להתריע בפני הצלב האדום על סבירות המצאם בשטחי האויב. עד כתיבת דו"ח זה נמסרו לצלב האדום :- 1) - בזירה המצרית - 579 שמות של חיילים. 2) בזירה הסורית - 124 שמות של חיילים.
8	סימום אתור נעדרים.	27/10-11/10	במקופה זו ולאור המעולות שמורטו לעיל אותרו והועברו לשל"ר 396 שמות של חיילים נעדרים (לא כולל קציני צוות אויר) לשם מסירת הודעות למשפחות. פרוט בנספח המצורף.

הודעות לשליח על נעדרים - יום ע"י אכ"א פרט

(סכום מצטבר)
(לא כולל ח"מ.)

מס' סד'	תאריך	רמת - הגולן	סיני	סה"כ
1	11/10/73	44	37	81
2	12/10/73	44	40	84
3	13/10/73	62	58	120
4	14/10/73 /	62	104	166
5	15/10/73	62	138	200
6	16/10/73	62	173	235
7	17/10/73	62	173	235
8	18/10/73	62	195	257
9	19/10/73	62	227	289
10	20/10/73	62	229	291
11	21/10/73	64	243	307
12	22/10/73	78	243	321
13	24/10/73	78	253	331
14	27/10/73	107	289	396

עדות מס' 17 אל"מ נגן

סגן ק. רפואה ראשי

תאריך: 28.2.74

בפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/475157 אל"מ ד"ר נגן לחיים ולאחר שהוסבר לו כי במדה ויש לו סבות אישיות הוא רשאי שלא למסור עדות אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני סגן קצין רפואה ראשי מאז אוקטובר 1972.

ש.ת. ~~עק~~ ערב המלחמה, מערך הרפואה היה בשבלי ארגון לגבי ההערכות במסגרות אוגדתית. הוקמו 5 גדודי רפואה מלאים גוף שלא היה ידוע קדם בצה"ל. ההקמה נערכה תוך 3 השנים האחרונות. בנוסף הוקם גד' רפואה מצומצם עבור אוג' 210.

ש.ת. מבחינת ציוד רפואי, היו במחסני החרום כמויות מספיקות. הפריטים הקריטים שחסרו מבחינת ציוד משקי היו רכב פינוי משורין אמבולנסים 4 × 9 ואלונקות. (פער של 20.000 מתוך התקן של כ-50.000).

בכל הדרגים הקדמיים, מבחינת ... היו כמויות ציוד רפואי גדולות. בדרג ג'רפ (גדוד רפואי) מספר מחסנים. למעשה כך אמנם היה. מבחינת ציוד יעודי לא היו בעיות כלל. המחסנים היו מלאים. היחידות לקחו עמן הציוד הדרוש רק לפרקים לא לקחו אתם מסבות של חוסר רכב ציוד משקי ולפרקים ציוד אב"כ.

ש.ת. מבחינת כ"א ברופאים המצב טוב כי בארץ מאגר רופאים רציני. מחסור קיים בחובשים. וכן במקצועות שרותיים. המערך הערפי (בתי החולים בערף) עורכים בשעת חרום ת"פ. חיל הרופאה ואלה תורגלו בימי שלום לצרכים אלה של קליטת נפגעים המונית וכו'.

ש.ת. שלב המלחמה.

ההודעה על הכוננות נתקבלה ביום 10.30-10.5 בבקר אך לא קבלנו עדיין אשור לגיס יחידתי.

במפקדה הזעקנו את הכח הסדיר והצרנו קשר עם מפקדי הרפואה הפיקודיים וקציני רפואה חילים ח"א וחיל-ים. במפקדה זו ישנן ביחידת מלואים אורגני ומצויים תחת שליטה, ~~ה~~ והן האחת 535 פלוגת אב"כ (לחימה אטומית ביולוגית כימית) והשניה יחידת אסוף (אמבולנסים) מטכל"ית המיועדת לתגבור.

בתוך "יחידת 1000" ורזרבות של אנשי מקצוע. לפי הוראותינו מוסתים סטונדטים לרפואה וסטז'רים.

ש.ת. גדודי הרפואה האוגדתיים ויחד' הרפואה האחרות הן בשליטת המפקדות, ומתגיסות וגם מתמקמות בהתאם להוראותיהן.

ש.ת. החייל מאייש צוותים (חרום)(חרום) למקומות מרוחקים כמו בלוזה וכו' באמצעות אנשי קבע הנשלפים מבתי חולים.

ש.ת. יח' 309 בי"ח מוצנח (השייך לפק' מרכז אך נשלח רק ע"פ הוראות מפקדת ק. רפואה ראשי. גד' זה מהווה רזרווה מטכלית.

ש.ת. היחידות שלנו גויסו ביום שבת ועד שבת בערב כל 535 היו כבר פה, ו-224 היו 60-70% והתחלנו הלוריד אמבולנסים לחזיתות.

הג'רפים הגיעו בהתאם לקריאת האוגדות. פה ושם סייענו בהתראות.

ש.ת. ביום הראשון ללחימה התחילו לזרום פצועים. ע"פ הערכתי הטפול בשטח עד דרג החובש לא היה טוב. החיילים לא טפלו בעצמם ו/או לא נטו לעזור ולטפל בחבריהם כפי שמלמדים אותם. זהו אספקט חמור כי ב"מלחמת 6 הימים" חלק גדול מהחיילים טפל בעצמו ועזר לחבריו. ולא כן במלחמה זו.

ש.ת. מבחינת הרשומת הרפואית ברקע. מצורף נספח הוראות דווח בשעת חרום במחלקת רפואים גדודיים הרשימה המסודרת מתחילה בדרג רפואי גדודי (החובש, כותב רק באם נתן מורפיום) וע"ג טפסי 101 המגדיר פרטיו האישיים של החייל, סוג הפציעה, הטפול שניתן שם הפציעה וכו'. הטפס נשלח עם החייל בשקית ניילון עשויה לדבר.

בבתי החולים שדה או ג'רפ במדה ונעשה בחייל טפול מיוחד נוספים טפסים נוספים. דוגמא: במדה ונעשה בו נתוח יש רשום מיוחד.

חייל שלא נעשה בו טפול מיוחד אלה חזקים, תוספת אינפוזיה וכו' נרשם הדבר ע"ג טפס הראשוני, 101.

ש.ת. הטפול, מדרג החובש ומעלה היה טוב. ונעשה תוך הקרבה אישית במסירות גדולה.

לחייל היו אבסולוטית מספר אבדות הרביעי אחרי מש"ן וחי"ר וחת"ם. ולפני כל חייל אחד במערך לוגיסטי כולל חה"ן. עד סוף המלחמה היו לחייל כ-500 נפגעים מזה כ-100 הרוגים (מתוכם 6 רופאים הרוגים ו-37 פצועים) ו-7 שבויים. גם בתי חולים שבתו את הצורה בה הגיעו הפצועים לערף מיח' הרפואה בשטח. בד"כ הגיעו פצועים אחרי טפול ראשוני ועם אינפוזיות.

הרשום בדרג הגדודי מסתבר - לא היה טוב. הרופאים עבדו בשדה הקרב ובלחץ ולא תמיד נתנו דעתם על הניירת.

פצועים הגיעו לעתים בלי רשומת מספיקה.

ככל שהדרג היה ערפי יותר כך השתפר הרשום.

גם בדרג בי"ח שדה לא תמיד השתמשו בטפסים המקובלים אלא על טפסים אחרים אולם רשומה זו הספיקה ברב המקרים.

ש.ת. בשטח היה מערך רפואי צפוף. בכל מקום היו חובשים והיו רופאים.

ש.ת. העתקי הרשומת היו צריכים ע"פ ההוראות להשאר גם בידי הרופא הגדודי ולשמש בסיס לדווח לדרג השלישות מה שבדרך כלל לא בוצע ובהרבה מקרים לא נדרש. חסר דרישה כזאת מצד דרגי השלישות נמשך לפעמים עד סוף ימי הלחימה.

נראה לכן שהשיטה של הרשומת היתה לקויה.

לאלה יש להוסיף כי הרופאים פעלו בשטח ועד קווי האש ממש ועבדו בתנאי

לחץ והרשומת בשיטתה הידועה לא היתה כנראה אפקטיבית מספיק.

ש.ת. זה המקום לציין טענת רב הרופאים עלמחסור חמור באמצעי פינוי משורינים. בהרבה מקרים פונו פצועים ע"י טנקים שהוצאו מהלחימה. טרנזיטים שקעו בחולות.

ש.ת. מבחינת הווסות הערפי היתה הצלחה לחייל בווסיות אופטימלי. כל בתי החולים במדינה קלטו נפגעים ופרט למקרה היוצא דפן של צפת שקבל פצועים בדומה לבי"ח ברפידים כבי"ח ממיין, נתקבלו הפצועים לבתי חולים בצורה מווסתת ומסודרת ע"פ כמות הפצועים וסוג הטפול שבי"ח מחמחה. דוגמא: טיים היה מקבל פקודה לצחות באזור. פקודה זו הסתמכה על סוג הפצועים ומספרם שהיו בין הנפגעים שהוטסו במטוס. בכל מטוס היה רופא מלווה. בתי החולים קבלו הודעות מראש איזה סוג פצועים עומדים להגיע אליהם.

עובדה ש-7000 נפגעים פוזרו בין בתי חולים בכל הארץ. הישג זה הביא לטפול יעיל, מהיר ומקצועי. החיל גאה בהשג זה.

ש.ת. בכל מקרה וכעקרון מרגע שחייל החל לקבל טפול ע"י חר"פ הוא לווה תמיד ע"י סגל רפואי לרוב רופא ולפעמים חובש.

ש.ת. מבחינת ציוד וכ"א לא היו בימי המלחמה בעיות.

חזרו הרבה מתנדבים מחו"ל. גויסו כל הסטג'רים כ-250 רופאים צעירים שגמרו סטג' והוצבו כתגבורת.

כל הסטודנטים לרפואה הוצבו כתגבורת חוששים.

מבחינת ציוד יעודי לא היו מחסורים (פרט למחסור באלונקות ורכב פנוי וניוד אותם הזכרתי לעיל).

החיל פעל על עקרון של דחיפה קדימה ובדרך כלל מבלי לשאול.

לא היה מקרה שלרופא יחסרו נוזלים תרופות תחבושותוכו'. והיו גדודי רפואה שטפלו באלפי נפגעים.

ש.ת. במלחמה זו פעל בי"ח רפידים כבי"ח קבע עם חדרי נתוח בהקף של 250 מטות, עם ... ברחבה. פעולתו - כבי"ח גדול הקיפה טפולים מקצועיים כמו בכל בי"ח ערפי רגיל והשהיית הפצועים. היו בבי"ח זה צוותים רפואיים מקצועיים. בבי"ח זה עברו כ-3700 פצועים והמתקן הוכיח עצמו.

בבי"ח עשו רביזיה של כלהטיפול הפשיטו הפצועים חזקו תחבושות הוסיפו אינפוזיות וכו' ב-70 מקרים עשו נתוחים גדולים כשהשקול היחידי היה הדחיפות, והצורך בהצלת חיים, ולא אמצעי הפינוי אחורה. הקשר האוירי משם לעורף פעל בצורה מסודרת.

בי"ח ברפידים הכין את הנפגעים להעברה לעורף בצורה יוצאת מן הכלל.

ש.ת. יתכן שהיו בעיות זהוי חללים בפרט אלה שנפטרו תוך כדי טפול. ואולם מאחר שאגדתם של הרופאים היתה להחיאת הפצועים יתכן שתוך כדי הפשטת הפצוע נעלמו אמצעי הזהוי.

החיל לא היה מודע במדה מספקת לבעית הזיהוי.

ש.ת. הרופא צריך להיות היחידי שקובע את פטירתו של חייל ועליו גם להוסיף בכתב פרטים רלוונטיים לסיבות מותו. עלינו גם ללמוד מסבות המוות. כי לגבי הצבא יש לענין זה השלכות חשובות. היו הרבה מקרים בהם מי שקבע את עובדת מותו של חייל היו אנשי הרבנות הצבאית.

במלחמה זו לא עברו מרבית החללים אינספקציה של אנשי הרפואה. וזוהי בעיה אליה לא נערכנו.

ש.ת. יש הרבה טענותבענין פינוי חללים.

זה כאב לחיילים מאד. טענות אלה חולקו בין המפקדים לאנשי הרבנות על שלא פנו בשבתות וחגים.

אי אורגניות של היחידות וחסר מוטיבציה לטפל בחיילים בלתי מוכרים גרם גם הוא לאי-טפול בחללים.

ש.ת. בענין דווח ברמות בתי חולים:

בבתי חולים יש יחידות ר"מ 2 המדווחות למפקדות, שלישות ראשית וכ"א.

מה שקרה הוא שהרבה יחידות שלחו נציגים לבתי חולים כדי ללמד על מצב נפגיעהן.

נציגים אלה שמפסרם היה רב הפריעון לעבודת ר"מ 2.

תוך כדי הלחימה אורגן נהל ע"פ עברו אנשי אכ"א בין בתי החולים מספר פעמים ביום ואספו הדווח.

ענין הדווח התפרק למעלה מלמטה - מדרג היחידה. דרגים גבוהים יותר לאידעו בהרבה מקרים למי להודיע עלנפגע.

אין ספק שבגלל הצורה הבלתי ממוסדת של דווח שפעלה בימי הלחימה הראשונים לפחות הדווח לא פעל כראוי.

זו עדותי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

(א- אל"מ ד"ר נגן לחיים

עדות מס' 18

תאריך: 28.11

עדות מס' 18

ת"א אלעזרי

ר. מנהל הסגל

לפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע תא"ל ק/81312 יעקב אלעזרי ולאחר שהוסבר לו כי באם יש לו סיבות אישיות הוא רשאי שלא לתת עדות, אמר כי מוכן לתת עדות.

ש.ת. אני משמש בתפקידי כראש מנהל הסגל החל מ-16.8.73.

ש.ת. מיד עם התחלת המלחמה ומשהתברר שזו מלחמה בלתי צפויה ויתכן לכן שתתנהל ע"פ כללים בלתי ברורים מראש, החלטנו לנהוג בשיטה של תגבור מראש של מפקדות ויחידות בקצינים ע"מ שהתגבורת תמצא במקום ולא נהיה תלויים במנגנון / מערכת הדרוח.
לימים הסתבר ששיטה זו סייעה מאד.

ש.ת. יש להבחין בין קצינים סדירים למלואים.
המלואים מאורגנים ביח' מעבר, והסדירים נמצאים בתפקידים המתבטלים עם פרוץ מלחמה (הדרכה) או בלימודים אקדמאים, פו"מ וכו'. בנוסף לכך ישנם קצינים סדירים שיש להם מנויי משנה לזמן חרום ואלה האחרונים מתיצבים מיד ליחידותיהם (ע"פ מנוי המשנה).

ש.ת. בימים הראשונים של המלחמה שיגר המנהל ביוזמתו קצינים לחיזוק מטות, גם במקרים שנגאה היה לפיקודים שטרם נוצר צורך בתגבורת קצינים.

ש.ת. על-ידי המטכ"ל הוקמו כוחות מאולתרים וגם אל הכוחות הללו שובצו קצינים ממאגרי מנהל הסגל - סדיר ומלואים.

ש.ת. חלק קטן של קצינים שהיו שייכים ליח"מ או קציני צבא קבע שלמדו "רצו" ליחידותיהם הקודמות וגם ליחידות אחרות בהתאם לבחירתם (המנהל עצמו הסכים בשלב מאוחר יותר עם מנויי חרום וזאת אך לאחר 16/10).
עד אותו יום נוהלה רשימה שמית של קצינים המציינת לאן נשלחו.

קצינים לא הוצבו ולא סופחו אלא נשלחו. הקצינים נשלחו לרמות
של עד חטיבה/כח ואף פעם לא לרמת הגדוד.
הרבה פעמים נשלחו קצינים ישר מהבחים.
הנושא לא החל להתמסד (הצבות וכו' מנויי חרום) אלא אחרי חדש
אוקטובר 1973.

ש.ת. לאחר שהקצינים הגיעו ליעודם הראשון שובצו ע"י קציני השלישות
המתאימים ובהרבה מקרים לא היתה ידועה היחידה בה פעלו למעשה.
גם בתוך המלחמה הוצבו קצינים אולם רק ליחידות רשום שהיו מוגדרות.

ש.ת. בעקבות המצב המתואר לעיל שהתחייב מקצר המלחמה ואופייה קרו
מקרים בהם לא היתה ידועה יחידתו של קצין שנהרג או נעדר.

ש.ת. היתה הוראה להעביר קציני שריון ממחנה החלמה למחנה מעבר ארצי של השריון
בב"ס לשריון. בד"כ בוצע הדבר.
קצינים בעלי שיוך חילי אחר הוצבו ממח' החלמה למחנות מעבר ארציים
ומשם הוצבו ליחידותיהם.
היו קצינים שברחו מבתי חולים ובתי החלמה חזרה ליחידותיהם.

ש.ת. במשך המלחמה ועד יום 24.10 נשלחו ע"י מנהל הסגל כתגבורת 1530 קצינים
ומהם עד יום 15.10 (שלב הבלימה) 1191 קצינים.
מתוכם 243 קצינים שנשלחו לכהן ככפילים במפקדות כדי לאפשר אורך נשימה.
ראה נספח מס' 18/1.
קצינים אלה נלקחו ממאגרים כפי שהוגדרו לעיל וכן מתוך יח' ומטות
עורפיים של צה"ל.

ש.ת. החל מיום 8.10 המצאנו לראש אכ"א דוחו"ת על נפגעים מקרב הקצינים.
דו"ח זה הוקם בצורה מאולתרת לשם איסוף מידע בנושא זה.

מה שעניין את המנהל הוא שמות הנפגעים ובעיקר תפקידיהם, ובעיקר בתפקידי לחימה ממ"פ ומעלה.
הדרוש שהיה מהיר למדי נתקבל מכמה מקורות: הפיקודים, מדור נפגעים בשל"ר ומפקדת הגיים.

ש.ת. תפקידי השליש ביחידות סדירות.
למרות כוונת צה"ל/אכ"א כפי שמתבטאת בתקני היחידות צריך שליש להיות קצין שעבר מספר תפקידים. דרגת השליש בגדוד הנה סרן/בצבא קבע. בעוד שלמעשה מאוישים מרבית התפקידים ע"י קצינים צעירים בשרות חובה. לדעתי היתה לדבר השפעה על אופן הביצוע של השלישות בעת המלחמה.

ש.ת. בנושא התנהגות קצינים והשפעתה על המורל ביחידות חרום.
נושא התנהגות קצינים איננו בתחום אחריות מוגדר של מנהל הסגל. מנהל הסגר מטפל במקרים חריגים שבהם הקצינים בולטים לרעה ע"ס חוות-דעת ופסקי בי"ד. מטפל בשיבוצם מחדש או בהוצאתם מצה"ל.

ש.ת. ערב המלחמה היתה הרגשה אצל קצינים זוטרים כי הטפול בהם אינו ממוסד ומבוצע לעתים ע"ס קשרים אישיים עם קצינים אלה או אחרים. עד היום יש מקרים של חסר אמון של קצינים במוסדות המטפלים בהם. באשר להשפעת התנהגות קצינים על הלוחמים - קצינים הפגינו נכונות לבוא מחו"ל, "רצו" למלחמה, התנדבו וכו'. היה לחץ להשלח לחזית. לאחר המלחמה קבלנו חוות דעת על קצינים ועל פיהן ניתן לומר כי התנהגותם של קצינים היתה ללא דופי. (פרט למקרים בודדים ביותר).

זו עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

ק/81312 תא"ל יעקב אלעזרי.

לגבי נתוחי נפגעים/קצינים באה טבלה דף מס' 101-104 בתיק נתונים מלחמת יום כפור.

ס מ ו ר

מנהל הסגל
ענף ארגון
סל 05-145
כא-50-34754(7)
שכט תכל"ד
סבר' 74

0151

רל"ש סגן הרמטכ"ל
רל"ש ראש אכ"א

הנדון: קצינים שתגברו את יחידות המערך בכפילים
בין ה-6 אוק' 73 ל-24 אוק' 73
בהתאם לבקשת סגן הרמטכ"ל

ר ק ע

1. החל מהיום השני למלחמה, כאשר התברר אופיה של המלחמה החל מנה"ס בתגבור המפקדות בקצינים כדי לאפשר רציפות בעבודה, בהנחה שהמלחמה תמשך הזמן בלתי ידוע.

מ ט ר ה

2. המסמך מקנה תמונה על הקף קצינים ברמות שונות שנתנו כתגבורת במסגרות מנה"ס לעוצבות צה"ל, לכהן ככפילים לבעלי תפקידים שונים בין ה-6 אוק' 73 ל-24 אוק' 73 כדי לאפשר רציפות בעבודה.

3. הנתונים אינם כוללים קצינים שהועברו ליחידות כתגבורת לכיסוי פערים או לצורך הקמת יח' חדשות, כמו כן לא כולל מסמך זה קצינים ברמת תא"ל ומעלה שכהנו ככפילים לבעלי תפקידי פיקוד ומטה בכירים.

נ ת ו נ י ם

4. נשלחו 243 קצינים בערות סדיר ומלואים לכהן ככפילים ביחידות צה"ל, קצינים אלה היו ברשות ובדרגות שונות, דרגות הקצינים מפורטות להלן :-
   א. בדרגות אל"מ - 6 קצינים
   ב. בדרגות סא"ל - 30 קצינים
   ג. בדרגות רס"ן סרן - 136 קצינים
   ד. בדרגות סגן ומטה - 71 קצינים

5. האוכלוסיה שנשלחה לכהן בתפקידי כפילים רוכזה ממספר מקורות :-
   א. קצינים ששהו כחניכים בקורסים צבאיים שפוזרו עם פרוץ הקרבות כגון: פו"מ, שליטות מחקדם ועוד.
   ב. קצינים ששהו בלימודים ע"ח צה"ל במסגרת לימודים אקדמאיים וליפודי בגרות.
   ג. קצינים שהיו בתפקידי הדרכה בבסיסי מח"ד, שבתוקף הנסיבות היו מחוסרי תעסוקה במסגרת יחידותיהם לאור פיזור הקורסים.
   ד. קצינים שעמדו בפני שיבוץ לאחר גמר תפקיד.
   ה. קצינים מילואים ברמות שונות שלא היו משובצים במסגרת מערכת תקני צה"ל.
   ו. קצינים שהיו בתהליך פרישה משרות קבע בצה"ל

6. התפקידים אליהם נשלחו הקצינים ככפילים ברמת חטיבה/אוגדה/פיקוד/מטה כללי, חלוקת הקצינים לפי אופי התפקיד היא :-
   א. 60 קצינים בתפקידי שלישות, מתוכם 3 סאלי"ם ויתרם קצינים עד דרגת רס"ן ועד בכלל.
   ב. 34 קצינים לתפקידי תפסנאות, מתוכם 4 סאלי"ם ויתרם 30 קצינים עם דרגת רס"ן ועד בכלל.
   ג. 123 קצינים נשלחו לתפקד ככפילים בתפקידים הנושאים אופי אגמי, קבוצה זו כוללת 6 אלמי"ם, 23 סאלי"ם והיתר קצינים בדרגות רס"ן וסרן.
   ד. 26 קצינים ברמת סרן ומטה נשלחו ככפילים לקציני חינוך בפיקודים וביח' חת"מ.

אא/נס

אילן איירנברג, רס"ן
רמ"ד ארגון
בשם ראש ענף ארגון

ס מ ו ר

עדות מס' 19

תאריך: 1.3.74

עדות מס' 19

רס"ן אמנון אביסף

0152

בפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/445271 רס"ן אמנון אביסף ולאחר שנאמר כי באם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי שלא להעיד בפני - אמר כי מוכן להעיד.

ש.ת. מאז 27.10.73 עסקתי במסגרת מח' א הסטוריה בנושאי איתור נעדרים, וזאת עד 20.11.73.

הריני מצרף בזאת כנספח מס' 19/1 תיק המכיל פרטים על עבודת מחלקת א היסטוריה בנושא איתור נעדרים וסימנו ה3 843 מ-20.2.73.

ש.ת. תיק זה הוכן על-ידי כמסמך מסכם לפעולות המחלקה בנושא זה.

זאת עדותי שהוקראה לי ועל הראיה באתי על החתום.

(-)

עדות מס' 20

ד"ר ערן דולב.

0153

לפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/418496 סא"ל
ד"ר ערן דולב, ולאחר שהוסבר לו כי באם יש לו סיבות אישיות
הוא רשאי שלא לתת עדות, אמר כי מוכן לתת עדות.

ש.ת. אני משמש כקצין ~~ב~~ רפואה פיק דרום מ-15.7.72.

ש.ת. לפניך הרקע והכנות של מערך הרפואה פיק' דרום:
באופן כללי היינו ערים לבעיות ה במישור המקצועי של יח'
המלואים, וגם במישור המבצעי של אמון יח' הרפואה בקו התעלה ומרחב
סיני.

ש.ת. התקיימו תרגילי כוננות: א) ינואר 1973. ב) יולי 1973, לבדיקת
מערכת הרפואה של אוגדה 252.
להערכתי ראינו בתרגיל השני כי ישמנו מרבית הלקחים שנתקלו כתוצאה
מהתרגיל הראשון. ישנן כוננות לביצוע עליהן שמרנו וביצענו תרגילים
ליח' קטנות ובחדשים שונים.
בנושא גיוס וכוננות של מערך רפואה פיק' דרום:
היתה בדיקה ביולי 1972 והתברר שהמערך הוא טוב. היתה התיצבות
גבוהה מאד. אז הועלתה בעיית הקריאה ברשתות רב יחידתיות. נראה לי
כי כדאי לקרוא ברשתות יחידתיות.

ש.ת. שברנו הכוננות של בי"ח הנייד ברפידים ע"י כך שבמחצית 1973 הורדנו
מצריפין לרפידים את הציוד של חדרי מיון, חדרי ניתוח ופלוגת המפקדה.
ע"י כך היה בי"ח זה בכוננות מידית ו .
כל היחידות הרפואיות ~~ל~~פרט לבי"ח רפידים שהיה צריך להיות מחורגל
בדצמבר 1973) חורגלו במשך 1973.

בנושא הגיוס:

ש.ח. ביום ו' בבוקר נתתי פקודה שכל היחידה הסדירה בב"ש בימ"ח במשמר הנגב ובג'וליס וביפו תשאר במחנות, כי השליש שלי נשאר גם הוא.
סה"כ היחידה הסדירה מונה כ-240 חייל.
היינו בכוננות בהנחה שעלולה לפרוץ מלחמה. היינו מוכנים לבצוע חלקנו בפקודת "שבך יונים", כלומר לגייס השלמות רופאים; חובשים ואמבולנסים עבור חר"פ 252.

ש.ח. לגבי פריסה. היינו צריכים ע"פ אותה פקודה לתגבר את המעוזים ב-17 רופאים (סטג'רים) בנוסף ~~23~~ ל-13 שכבר היו במעוזים, וכן צוות כירורגי (8 איש) עבור חט 275 בבלוזה. ומח! כירורגית (22 איש) עבור בי"ח ברפידים. כמו-כן 10 ~~אמ~~ אמבולנסים ועוד 77 חובשים מתוך הנ"ל 30 חובשים (סדירים) הגיעו כבר בליל שבת מבה"ד 10 ויתרם עד שבת אחה"צ.
צוות הכירורגי לבלוזה הגיע בשבת 17.00 בערך.
צוות כירורגי לרפידים בשבת 18.20 בערך.
17 רופאים הגיעו לאט לאט מיום א' ואילך אך למעוזים כבר לא הגיע.
אמבולנסים לא הגיעו עד יום א' אחה"צ עקב מחסור בנהגים (שהיו צריכים להגיע באמצעות שלישות גי"ש) . לבסוף הגיעו נהגים עבור אמבולנסים מבקו"ס.
היו 16 טנקי פינוי בגש"ח ברפידים חובשים הגיעו אליהם במוצאי שבת, אולם עד 8.10 לא ניתן היה להניעם קדימה עקב חוסר צוותים (באנשי שלישות גי"ש).

ש.ח. חלק זה של ציוות הטנקים הללו באמצעות שלישות גי"ש לא תורגל פיזית באותם תרגילים שצייתי לעיל.

ש.ת. אשור לגיוס יח' המלואים הפיקודיות נתקבל בשבת בשעה 14.00.
האוגדות קבלו כבר קדם את הצווים.
לא היו בעיות . המערך נקרא והתיצב במהירות.
בנושא גיוס לא היתה בעייה.
כל מה שנוגע ליח' פיקודיות פעל בעת הגיוס והפריסה כשורה.

ש.ת. לא היתה בעייה של ציוד רפואי במלחמה. לא היתה יחידה רפואית שלא היה לה ציוד בכל עת.
היתה בעייה אחת והיא בעיית האלונקות שהוא פריט ב חיל הספקה ונושא זה "חרק".

ש.ת. הגר"פ (גדוד רפואה אוגדתי) היה בשנת 1973 בתהליך של מעבר ממבנה ישן למבנה חדש.
ערב המלחמה היה הגר"פ בשלב התארגנות סופי ומעבר ל-5 פלוגות (מתוך 7 שהיו במבנה הישן).
במשך נובמבר החלנו ללקט את נגרעי הגופים ע"מ לרכז פלוגה חירורגית פיקודית 5203.
הגרפים 3 במספר התגיסו במסגרת האוגדות וברשתות הקריאה של האוגדות.

ש.ת. פינוי פצועים היה מהיר וטוב. שקולי הרופא היחידתי היו מונחים ע"י ידיעתו שברפידים אפשר לבצע כל ניתוח כמו בכל בי"ח אחר בארץ.

ש.ת. לא נתקלנו בבעיות של זיהוי פצועים. פצועים שלא נתנו לזיהוי לא היתה בעייה משמעותית.

ש.ת. מערכת הדווח לגבי פצועים היתה טובה מאד.
המערכת פעלה מהגדודים לחטיבות או לאגד"ם משם היו הדווחים מתרכזים אצל הרופאים האוגדתיים. אלה היו מדווחים לי בפ"ק הפיקודי כל מספר שעות על מצב הפצועים.

ש.ת. הדווח היה מספרי ולפי חומרות פציעה (על גבי דו"ח מס' 1) יכולנו לאמת הדווחים. כל פצועי סיני הגיעו לרפידים או לבלוזה. והיום אני יודע בבטחון שלא היו סטיות משמעותיות בדווח על פצועים. ניתן היה לבדוק זאת גם ע"י השוואות דוחות עם המערך הרפואי העורפי.

ש.ת. בפיק דרום היה רק בי"ח אחד בב"ש.

ש.ת. אני ישבתי מאז מוצאי שבת בחפ"ק הפיקודי בדבלה. היו לי 2 סגנים האחד לידי שעסק בנושא פינוי נפגעים בהיטס, והשני בב"ש שעסק בשני נושאים: ריכוז נושא הזמנה ודחיפה של ציוד רפואי ; והשני ארגון אישפוז עורפי ווסות כמויות נפגעים לבתי חולים ערפיים שונים בתיאום עם ק. רפואה פיק מרכז ומפקדת החיל.

ש.ת. שני שלבים עקרוניים לפינוי. האחד עד דרג רפואי כלומר בשדה עד דרג של חובש והפינוי מהדרג הרפואי המשני אחורה. בפינוי בתוך הדרגים הרפואיים לא היתה בעייה. לא היה מצב כל המלחמה שבו לא היו לנו מסוקים לפינוי . ח"א תמיד היה מוכן לספק מסוקים. בהקשר זה היה שיתוף פעולה טוב. (סגני ישב כאמור בחפ"ק בחדר של ח"א וארגן פינוי בהיטס עם האחראי מטעם החיל).

ש.ת. התורה אומרת כי רפואה בימי שלום היא שלישית ובימי מלחמה אפסנאות (כי הם נותנים הציוד). זיקה זו לאפסנאות היא תיאורטית. לא קבלנו מהאפסנאות דבר גם בנושא ספציפי שלהם - אלונקאות - לא קבלנו את מה שדרשנו. פינויים ~~אאא~~ בהיטס הם נושא אג"ם אולם במלחמה היה לאנשי אג"ם מספיק מה לעשות . על כן עבדנו ישר עם ח"א לשביעות רצוננו המלאה).

ש.ת. נחזור לענין פינוי. עד דרג הרפואי הראשון. ובפרט בגדודי התאפיין ב-2 תקלות קשות. האחת חוסר רכב פינוי יעודי טוב. לא היו לנו זחלמים . התוצאה, פינוי בהרבה מקרים על סיפוני הטנקים, מה ~~אא~~ שגרם לאי נוחות לפצוע ומה ~~אאא~~ שיותר חמור להקטנת עצמת הלחימה של יחידות בטנקים. אולם הנקודה הקשה ביותר - לא היתה עזרה ראשונה

לפרט. לחיילים לא היתה תודעה לעזור לעצמם או לחבריהם וכך במשך זמן רב לעתים (חצי שעה, שעה) עד שהגיע לטפולו של חובש לא טופל הפצוע כלל.

ש.ת. תמונה אחרת מצטיירת בכוחות חי"ר שם החובש נע עם הכוח ומגיע במהירות אל הפצוע ושם גם תודעת הטיפול בפרט טובה יותר.

ש.ת. היינו אמורים לדעת מקריאת לקחי מלחמות קוריאה וויטנאם כי טפול בהלם קרב הינו יעיל יותר ככל שנעשה קרוב יותר לחזית ומהר יותר לזמן האירוע. לכן היה צוות פסיכיאטרי בבי"ח ברפידים שעשה עבודה מצויינת (כ-10% מהנפגעים כמעט בכל יום היו נפגעי הלם קרב).

לגבי מורל יחידות, מורל נמוך ונפגעי הלם קרב ראינו ביחידות שהתפרקו או ביחידות שצורפו לכוחות אחרים - שבירת מסגרות ואילתורים היו בכמויות גדולות, ולכן היו לדעתי תנאים לבעיות קשות בשטח בריאות נפש.

ש.ת. בשטח הסתובבו 3 סוגים של אנשים שטפלו בבריאות נפש ומורל: פסיכיאטרים וקבני"ם (קציני בריאות נפש, סוציאליים), של חר"פ; פסיכולוגים מחוליית פסיכולוגית שדה של אכ"א וחוליות של קציני חינוך מטעם ק. חינוך ראשי.
לא היתה הנחייה באשר לשיטות בעבודה. לא היה תאום של 3 סוגים אלה ע"י גורם מרכזי, בהרבה מקרים לא שיתפו פעולה ולכן לא יצר הדבר כבוד מטעם היחידות ומפקדיהם.

ש.ת. היה מצב שבבי"ח ברפידים הסתובבו פצועים קלים בעיקר צוותי טנקים שניתן היה להחזירם ללחימה. לא היה שום גורם שלישותי שיחזירם ליחידות. סופו של דבר שלקחו אותם מרפיגים לג'וליס ומשם החזרו כעבור שבוע ליחידות בקו. נציגות אוגדתית/שלישות היתה פותרת את הבעיה.

בנושא חללים:

ש.ת. סגל חר"פ אינו עוסק במיון זיהוי ופינוי של חללים באופן עקרוני. במציאות זה אחרת. חללים מובאים בהרבה מקרים לנקודות הרפואיות. טיפול בחללים היא בעדיפות שניה כשיש עומס פצועים.
הצעתי להצמיד צוות רבנות ליח! רפואה, ע"מ שיעסקו בחללים. כך היתה נוצרת נקודה אחת ליחידה לרכז פצועים וחללים.
יצירת נקודה כזאת היתה מקטינה את מספר הנעדרים הבלתי מזוהים וכו'. במציאות פינוי פצועים ולא פינוי חללים באותו קצב.

ש.ת. היה מקרה בו נפל מסוק ובו 8 חיילים כולל רופא ד"ר אורי פרנד ז"ל ו-3 חובשים. לאחר זיהוי הגוויות מ-24.10 עד 28.10 היו הגוויות מונחות בשדה ליד מפקדת אוגדה 252 ואף אחד לא פינה אותם. המסוק נפל ביום 24.10.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

ק/418496 סא"ל ד"ר ערן דולב.

לפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/424328 סא"ל ד"ר דן מיכאלי, ולאחר שהוסבר לו כי באם יש לו סיבות אישיות לכך הוא רשאי שלא להעיד בפני, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. אני משמש בתפקידי ק. רפואה של אוגדה 36 מאז דצמבר 1970. זוהי הוותיקה באוגדות בפיק' צפון. למעשה מאז שהגעתי ועד המלחמה היתה בפעילות מחמדת בנושאי אמונים, תרגילים, כוננויות. היינו גם מ תרגיל לאוגדה, עבור תרגיל לאוג! 146 (תרגיל שלד) אח"כ היה תרגיל "קרדום" ביוני 71, חלקו שלד וחלקו כולל ביסות. יותר מאוחר היינו מנהלת תרגיל "עוז" בפברואר-מרץ 72.

ש.ת. שלשת תרגילים אלה פיתחו התורות של ארגון אוגדה, ובפרט בנושאי הרפואה באוגדה.

ש.ת. בעקבות "תרגיל עוז" התארגן הגר"פ מחדש והופץ פק"ל לגדוד רפואי אוגדתי. (יולי 73).

ש.ת. הגר"פ תורגל במספר תרגילים.

ש.ת. לפני המלחמה היה הגר"פ שלנו מפוזר ב-3 מחנות. כ-3 חדשים לפני המלחמה רוכז הגר"פ בכורדני והשלמה ההצטיידות של הגדוד.

ש.ת. מבחינת כ"א היינו מאוישים פחות או יותר לפי תקן וגם גרענו כ"א בהתאם לארגון מחדש של התקן. ערב המלחמה.

ש.ת. היינו בכוננות כבר מראש השנה מאז ההסכם בין ירדן לסוריה והוצאת הכוחות הסורים מגבול ירדן.
עשינו גיוס פחע ב-30 ספט' 1973 אז גויסה מפק' אוגדה וחט' 179 (חט' טנקים אורגנית של האוגדה). אגד תחזוקה לא תורגל באותם ימים.

ש.ת. אני גוייסתי בשבת בבוקר, הגעתי ל ב-12.30 בצהרים.
גדוד הרפואה גויס בכורדני. בימ"ח.

היו לקויים בגיוס הגדוד. היו הרבה עיקובים בהעברת החילים מנקודות הריכוז, גם שלישות האוגדה עכדה לאט בחייל היה רק צוות אחד. הרגשת מפקד הגר"פ היתה שהיה חסר ארגון.

ביום 7.10 16.00 היה הגר"פ בפילון ועד 24.00 היו כלם באזור מירון.

למחרת 8.10 היו 2 פלוגות בפעולה.

ש.ת. 2 חטיבות שריון שהוו הכוח הלוחם של האוגדה היו תחילה סדירות:

חט' 188 שהיתה פרוסה בקו עם 2 גדודים (גד' המלואים שלה גויס ואורגן לאחר שהחטיבה כבר לא היתה בפעולה).

חט' 7 גד' אחד 77 הגיע לרמה לפני הלחימה.

גד' 82 הוסס ממחנה נתן לרמה.

גד' 75 הגיע לרמה גם הוא לפני הלחימה.

גד' 71 צוות בית-ספר לשריון הגיע פחות מאורגן.

כל החטיבה הצטיידה והגיעה לרמה 12.30 ביום שבת.

חטיבה נוספת שעבדנו אתה היתה גולני שגייסה את הפלוגה הרפואית שלה והם כבר השתתפו בתחילת המלחמה.

ש.ת. החטיבות האורגניות של האוגדה הם 179, 679 ו-9.

ש.ת. על הפעילות של חר"פ באוגדה 36 ראה נספח 21/1 סכום פעולות חר"פ אוגדה 36 רפואה, שהוכן על ידי ונתקבל בספח 21/1.

ש.ת. לא היו בעיות של ציוד רפואי במשך המלחמה.

היו בעיות של רכב לפינוי.

ש.ת. לענין פינוי הפצועים.

בימים הראשונים ללחימה בתוך המבוכה הגדולה היו חיילים פצועים שנשארו בשטח לעתים 24 שעות, ויש עדויות על כך.

אינני מעריך שהיו עשרות חיילים כאלה. הרב המכריע הגיע לטיפול חובשים ורופאים.

ש.ת. כ-20 רופאים היו פרוסים בקו עם פרוץ המלחמה. לכן הגיעו אנשים לטפולם.

היו כאמור מקרים שהרופאים לא יכלו לפנות אחורה את הפצועים; בגלל הרבה סיבות וביניהן סגירת צירים ע"י הסורים, חוסר רכב וכו'.

היו מקרים שפצועים היו בבונקר גם 36 שעות ואי-אפשר היה להגיע אליהם.

ש.ת. לשליטה נכנסנו ביום ב! 8.10.

מאותו יום עבדנו ע"פ תוכנית.

ש.ת. נושא חללים. היו בעיות וקשיים. צריך בכל מקום בו מגיעים חללים שיהיה איש ~~אל~~ רבנות שמתפקידו יהיה לאתר, לזהות וכו'.

מה שקרה הוא שהיו מגיעים חללים גם לפל' רפואה ובמקרים רבים השאירו החללים במקום.

הרופאים שהיו עסוקים ~~באמת~~ ביותר, ומה שיותר אינם מתורגלים ואינם יודעים מה לשאול את מי שהביא חלל.

הנושא לא היה ממוסד. כך קרה שהרבה חללים נהפכו לנעדרים.

ש.ת. אנשי הרבנות לא עבדו בשבתות וחגים. בימים שעבדו עבדו עד 17.00.

בשבת היה מקרה שהוצאו חללים לעפולה לבית קברות ולא קבלו אותם.

היו מקרים ש-24 שעות היו חללים מונחים בשטח (בימי חול) ולא פונו, שלא לדבר על שבתות וחגים.

ש.ת. היתה השפעה מורלית שלילית על הלוחמים כשנוכחו שאין טפל נאות בחבריהם שנפלו.

אסור בנושא זה לאלתר. כנראה שחר"פ לא יוכל להתנער מהעובדה שנקודות חר"פ הן הכתובת לפינוי. כי באותו מקום תצטרך להיות חוליה של רבנות עם אנשים ~~מרדפה"ים~~ מחומרים, ~~אם~~ רכב וכו'.

ש.ת. הכואב ביותר הוא שגם כשחברים הביאו גופות חברים לא היה מי שיקבלם ויזהה אותם ולכן הפכו חלק מהם לאלמונים ונעדרים.

ש.ת. הרבה פעמים קרה שצוותים נגשו לחלץ טנקים ובהם חללים.
אנשים לא היו מסוגלים להכנס לטנקים.
כאן נכנסו אנשי הרבנות ועשו עבודה שיטתית ומצויינת, ועל זאת קבלו שבחים.

ש.ת. בעבודת הרבנות 2 חלקים: בי"ח הרפואה, ובשלב של חפוש וסריקה.
החלק הראשון - לא עבד.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום:

ק/424238 סא"ל ד"ר דן מיכאלי.

עדות מס' 22

תאריך: 7.3

ד"ר קישון יחזקאל

לפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/24084

סא"ל ד"ר קישון יחזקאל, ולאחר שהוסבר לו כי אם יש לו סבות אישיות לכך הוא רשאי שלא לתת עדות, אמר כי מסכים לתת עדות.

ש.ת. הייתי מפקד גדוד רפואה 504 באוגדה 143, אוגדה של אלוף שרון. אני בתפקיד חרום זה מאז 1972.

מאז שנה אני משמש במסגרת ר'מ 1 בבי"ח תה"ש מכון לב.

ש.ת. קבלתי הודעה על "שמשהו מתרחש" 6.10 9.30 בטלפון, מפי שלישי שבקשני להשאר בבית.

ב-10.00 הוזעקתי למפ"ק אוגדה בשדה-תימן. הגעתי ב-12.00 ונפגשתי עם ק. רפואה אוגדתי וס. מפקד האוגדה וקבלתי פרטים על הערכות כוחות.

ש.ת. האנשים החלו להגיע לא"מ"ח בשעה 16.00. לנקודות הרכוז הגיעו קדם. הגיוס הלך לא רע. ב-19.00 התחלנו לקבל הרכב של היר"מ. תמיד ציירו לנו את המלחמה כך שסברנו שנקבל רכב וציוד אחר משקבלנו בתרגילים.

ש.ת. מפקדי הגדוד ואני עברנו 5 אמוני צליחה. הגדוד עבר אמון הקמה פיזי והשתלב גם בתרגיל אוגדתי. כלליה הגדוד עבר הרבה אמונים.

ש.ת. לגדוד תקנים 148 כלי רכב, בתרגילים קבלנו 105 - 100 כלי רכב. במלחמה קבלנו כ-50 כלי רכב סה"כ. בתקן 41 משאיות קבלנו 18, אף אחת לא 6x6. נ'נ יש 15 קבלנו 4 . זחלמים 6 בתקן לא קבלנו אף אחד. אמבולנסים ע"פ תקן 30 קבלנו 10 בדרכנו אל שדה הקרב. גם 50 כלי רכב אלה הגיעו טיפין טיפין, מה שהקשה על העמסת ומשלות הציוד וגרם לנו שלא נוכל לפצל את הגדוד למחלקות אופרטיביות קטנות.

חסרו אמצעי פינוי הן על . . . ואפילו רגילים.

קבלנו אוטובוסים ממותקנים (3) + 2 רגילים.

נושא רכב הפריע לנו כאמור כל ימי הלחימה.

ש.ת. בעייה נוספת קשר. קבלנו 11 מתוך 25 כלי קשר.

ש.ת. ההתיצבות של האנשים היתה טובה. ירדנו למטה עם 400 איש.כ-200 איש נשארו בערף, חלק מהם בגלל מחסור ברכב. חלק מהחיילים שנשארו סופחו לבתי חולים ויח' אחרות ע"י הגדוד.

ש.ת. הרכב שקבלנו היה גם מועט מדי , גם לא בטוח וגם בלתי מתאים למבנה הטופוגרפי בו נאלץ הגדוד לעבוד, כפי שהסתבר.

ש.ת. בחצות בין שבת וראשון היתה קבוצת פקודות של אג"ד תחזוקה. הוריתי להוריד פלוגה לסיני ולהוריד חלוץ קטן לשטח.

ביום א' ב-7 בבוקר ירדה פלוגה עצמאית לרפידים. ב-8.00 היה הגדוד מוכן לתזוזה פרט למיתקון מכשירי הקשר על הרכב. (מחסור בחשמל, לא אפשר לנקב חורים בכלי הרכב בהם צריך היה למתקן כלי קשר), מה שעיקב את הורדת הכח עד הערב. אז ירדתי אנכי עם חלק מהכח - הסמג"ד ירד בסביבות חצות.

ש.ת. בין יום א' ליום ב' נכנסה הפלוגה הראשונה לטסה והחלה בביצוע תפקידיה. בימים הראשונים לקרב היתה פלוגה שלי בבונקר טסה, והחלה לקבל את כל נפגעי הגזרה (גם של כוחות אחרים). כל יום טפלו בסביבות כ-150 נפגעים.

יום אחד לאחר מכן מקמתי פלוגה בציר "עכביש" ושתי פלוגות היו מאחור להחלפה.

כל יום - יום וחצי החלפו הפלוגות הן בטסה והן בציר עכביש (זו האחרונה התקדמה מעט כל יום, ספגה הפגזות).

מהפלוגות היו מפנים במסוקים בד"כ לרפידים.

ש.ת. לפחות פעם אחת הוצאנו תאג"ד בסמוך לגזרה הצפונית.

ש.ת. ב-16.10 פרסנו את הגדוד לכל אורך ציר עכביש. זה היה מועד הפריצה. (סוף הבלימה).

ש.ת. לפי תכנית סיוע רפואי היה ברור כי חלקי פלוגות חר"פ היו צריכים להצטרף ת"פ לחטיבות הטנקים. היה ברור גם שאי-אפשר לעשות זאת עם הרכב שעמד לרשותנו. הבטחו זחלמ"ים אותם שוב לא קבלנו. ואז אירגנו 6 זחלמים בהסכמה עקרונית של אלוף אריך שרון; מצאנו גם 2 רכבי אלפא שהיו מסוגלות לנוע על דיונות, מה שסייע לנו לאחר-מכן.

ב-16.10 קידמנו את פלוגותינו, כך שבחלק מהמקרים היינו עד 3 ק"מ בערוף הטנקים הלוחמים.

באמבולנסים הבודדים שהיו לנו השתמשנו לפנוי נפגעים.

בכל מקרה שירדו מהכביש שקעו, על הציר ספגו הפגזות. אמבולנס אחד נדלק.

ש.ת. היחידות שנעו על ציר זה ברכב שאינו רק"ם היו חובשים וטנקאים.

ש.ת. ערב הצליחה קבלנו ת"פ 2 פלוגות של ג"יפ אחר שהיו צריכות גם לחצות ראשונות בעוד שהגדוד שלי צריך היה לעסוק בטיפול ופינוי בצד המזרחי של התעלה.

ב-21.10 היה מרבית הגדוד מרוכז מעבר לתעלה מערבה.

ש.ת. בנושא חללים.

אני יכול להעיד מה קרה בסביבות הפלוגות הרפואיות. בטסה היתה בעיית חללים חמורה. היו מביאים הרבה חללים אלינו, לפעמים פצועים נפטרו בבונקר. היו ימים שבהם היה נציג הרב"צ ומדי פעם היתה מגיעה משאית באחריותו - לפינוי.

היו מאידך ימים שלא היה נציג הרב"צ במקום ולכן היו מקרים שחללים שכבו יום - יום וחצי אצלנו בלי שיפונו.

בנושא זיהוי לא הרופאים ולא החובשים עסקו בזיהוי (פרט למקרים בהם

נפטר פצוע).

המקרים הקריטים היו בשבת. חללים שהגיעו ביום ששי הועברו משם רק ביום א'. היתה גם צחנה מעיקה. היה במקום נציג הרבנות והיתה לנו התקלות אתו, אולם הוא סרב לפנות עד יום א'. לנו גם לא היה רכב להעברת החללים.

הרבה פעמים פנו מפקדים בקשר אל הגדוד על-מנת שנבוא לפנות חללים.

פרט למקרים בודדים לא היה לנו רכב לפינוי חללים.

אנשים שלנו עזרו בחילוץ הרוגים מתוך טנקים. חבריהם של ההרוגים אינם מסוגלים לעבודה זו שנעשתה בחלקה גם ע"י רופאים וחובשים.

ש.ת. על מורל הפצועים היתה לנושא החללים השפעה גדולה לרעה. הפצועים ראו חללים (מכוסים ובד"כ בתוך אהל). השפעה שלילית היתה גם על הסגל.

ש.ת. בבונקר בטסה וגם אח"כ היינו מודעים למספר גדול של נפגעי הלם קרב. ההפתעה היתה שהמספר היה כה גדול. הרבה לא עשינו אתם. לא היו לנו פסיכיאטרים בדרג שלנו.

נושאי זיהוי ודווח פצועים.

ש.ת. לגבי פצועים הרי לגבי מרביתם היה רשום שלא תמיד היה טוב והדווח לא תמיד היה שמי - הוא בעיקר היה מספרי. לא דווחנו שמות ויחידות אם.

כשבאו פצועים במספרים קטנים רשמו פרטיהם (לא תמיד מלאים).

כשבאו כמויות פצועים גדולות והמסוק חיכה, העדיפו לטפל מהר ולפנות.

היה דווח כל כמה שעות על מספרי פצועים. (לא שמי).

ש.ת. היה אחוז מסויים של פצועים קל שהיו כשירים לפעולה אולם לא היה גורם שיכול היה לתדרך מה לעשות בהם. לפעמים היה בא ק. שלישות של איזה חטיבה ואוסף אותם.

חלק מהפצועים קל חזרו בעצמם ליחידותיהם.

הרב הועבר לרפידים וגם שם כפי שהתברר לא מיינו אותם מחדש. לכן חלק מכ"א שיכול היה לחזור למלחמה, לא חזר.

ש.ת. בהרבה מאד מקומות קבלנו לפלוגות שלנו את הפצועים ע"י כלי הרכב שעליהם הם נפגעו.

הסיבה שלא היה רכב פינוי מזוחלם גם ליחידות הלוחמות.

כך נגרעו טנקים וזחלמים מהכח הלוחם.

לסיכום: אני יכול לומר על גדוד רפואה שלי:

התארגנות מהירה יותר מאשר בפקל"ים.

הטפול היה יוצא מגדר הרגיל (וזה למרות המספרים העצומים של נפגעים).

ציוד רפואי היה אחד הנושאים המסודרים.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

ק/214084 סא"ל ד"ר קישון.

עדות מס' 23 | אל"מ צבי ענבר

תאריך 7.3 | עדות מס' 23

לפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע

ק/244724 אל"מ ענבר צבי ולאחר שהסבר לו כי באם יש לך

סיבות אישיות שלא להעיד בפני אמר כי מוכן לתת עדות.

ש.ת. אני משמש בתפקידי כפרקליט צבאי ראשי מיום 29.6.73 בענין "התנהגות קצינים והשפעתה על המורל ביחידה". הנני מצרף כנספחים ~~[illegible]~~ החומר כדלהלן:

נספח מס' 23/1 - דו"ח ערוך לפי מספרי חיקי משטרה צבאית חקירות שנפתחו בצה"ל בשנת 1973 ינואר - אוקטובר נגד קצינים. הדו"ח מכיל מספר חיק, תאריך פתיחתו, תאריך סיכום החקירה, מהותה ופרטי הקצין והמלצות הפרקליט הפקודי. בחלק מן המקרא מציינים גם תוצאות. כאשר יחידת הקצין דווחה למצ"ח.

נספח מס' 23/2 - מכיל דוחו"ת חדשים: ינואר 1973 - אוקטובר 1973 המפרטים את משפטיהם של קצינים לדרגותיהם בבתי הדין הצבאיים. הדו"ח מכיל מספר חיק, תאריך הגשת כתב אישום, פרטי הנאשם (שם, דרגה, מספר אישי, יחידה), מהות העבירה, תאריך פסק הדין, שם אב בית-הדין ותוצאות הדיון. (מצורפות גם טבלאות סטטיסטיות לכל דו"ח).

יש חפיפה בין הנספחים 23/1, 23/2 בכך שאותם מקרים בהם מצויין בדו"ח ~~23~~ 23/1 כי הפרקליט החליט להביא הענין בפני בית-דין צבאי, מובאים לאחר-מכן בדו"ח 23/2 פרטי הענין.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי, ולראייה באתי על החתום.

החתום: (-)

ג/244724 אל"מ ענבר צבי

0177

עדות 24

סרן בן מאיר יהושע

תאריך: 8/3

בפני אל"מ (מיל) משה תסיר הופיע מ/2731589 סרן מאיר יהושע בן מאיר ולאחר שהסבר לו כי באם יש לו סבות אישיות לכך הוא רשאי שלא להעיד אמר כי מוכן להעיד.

ש.ת. אני משמש בתפקידי כרב צבאי של אוגדה 146 מאז 8.10.73. לפני כן הייתי כ-10 שבועות משוחרר מצה"ל, משובץ בבר"צ 779 כיח' מעבר. לפני כן שמשתי כרב צבאי של אוגדה 252 במשך כשנה ו-4 חדשים.

ש.ת. גויסתי למלחמה ביום א' 7/10 ונשלחתי לפק. צפון משם נשלחתי לאוגדה 210 כרב צבאי אוגדתי (ק. הדת של האוגדה נפטר ערב יום הכפורים). באוגדה זו שהיתי כיממה ובתוכה בקרתי בבי'ח בצפת כנציג היחידה ביוזמתי ובידיעת קצין השלישות של האוגדה.

ש.ת. בבי"ח זה מצאתי כי סגל בי'ח טפל בגוויות החללים באופן שמקובל לגבי נפגע או פצוע היינו זיהה את החלל, רכז מסמכים מהכיסים, הפשיטו את הגוויה וצרפו את המסמכים בשקית. לאחר מכן הועברה הגוויה אל חוליה של הרבנות הצבאית שכבר היתה ממוקמת בבי"ח.

ש.ת. הנה אומר שאין לטפל בחפצים מזהים כמו דיסקיותתעודות מאחר ובמדה וזה נעשה נגרע מכשר הזיהוי של החלל. היו לי ווכוחים עם אנשי בי'ח זה ולאחר פניתי אל סגן הרב הראשי לצה"ל אל"מ גד נבון הוחל בקבלת הגוויות ישירות ע"י חוליית הרב"צ במקום, ללא טפול בינים של אנשי בית החולים.

ש.ת. עד כמה שידוע לי הם חללים שהובאו ע"י היחידות הובאו במשאיות מיוחדות ומותם נקבע עוד בשטח.

ש.ת. היה חסר בהירות מצד היחידות לאן יש לכוון את המשאיות. ההוראה היתה שלא ליצור תחנה נוספת בבי"ח אלא להעביר את הגוויות ישירות - ברכב היחידות לבתי קברות בנהריה ולכן, ובעזרת שוטר צבאי שקבלתי החילותי לכוון את הרכב לבית הקברות בנהריה.

ש.ח. בהרבה מקרים סרבו הנהגים או מלוויהם לנסוע מצפת לנהריה. השוטר הצבאי ואנכי פעלנו ע"מ לשכנעם. בכ"ז היו מספר מקרים שהגוויות הושארו בבי"ח בצפת.

ש.ח. בבתי קברות ישנם צוותי רבנות המומחים לאיסוף מדע לשם זיהוי החללים לעומתם הצוות בבתי חולים מאומן פחות.

ש.ח. ביום ב' 8/10 בלילה לאחר ישיבה עם סגל שלישות פיק' צפון בכנען הועברתי ע"י הרב הפיקודי לשמש כרב צבאי של אוג. 146.

ש.ח. הגעתי לפוריה ב-0400 יום ג' 9/10 יצאתי לסיור בשטח עם ק. השלישות האוגדתי חזרתי ודרשתי אמצעים שנראו לי נחוצים. קבלתי לפי הוראת הרמ"ט אריה שחר, מחלקת הנדסה + משאית + 4 זחלמים וקשר סה"כ 40 איש. בנוסף קבלתי מהרבנות בפקוד כל יום לפי דרישתי 2 חוליות לשם בצוע אסוף חללים.

ש.ח. אנשי ההנדסה עזרו לי בנושאים כדלהלן: הבטחת חי"ר פינוי מוקשים ומלכודים, ושמשו כמנהלה וסיוע, נהגים קשרים טפול ברכב וכו'.

ש.ח. חללים שפונו עלידינו הועברו לבית קברות חחילה ברכב החוליות ואח"כ משאית שלנו. בשלב מאוחר יותר הקימה הרבנות הפקודית נקודה רכוז חללים שקבלה חללים והעבירה אותם לבית קברות באמצעות פקודים.

ש.ח. אנחנו עשינו דו"ח זיהוי ראשוני בשטח, כאשר מטרתו היתה בעיקר לא לזהות אלא למנוע אבוד עקבות ע"י הזזתו ממקומו של החלל. רשמנו: מספר רק"ם, תפקידו ברק"ם, עדויות סביבתיות. לקחנו הרבה פעמים ציוד אישי כי זה עזר בזיהוי. בד"כ לא לקחנו ציוד צהלי.

ש.ח. אני מאמין שהציוד האישי שאספנו והובא לבית-הקברות הגיע בסופו של דבר למטרתו.

ש.ח. כשהביאו ציוד ללא חללים היתה אי-בהירות גדולה למי מועבר ציוד זה לרבנות או לגורמי שלישות. גם לא ידענו של מי הציוד חלל או פצוע.

ש.ח. לקראת יום א' 14/10 כשחוליות החברה קדישא הועמדו לפיקודי פחות ופחות

ופעלו בשטח בצורה עצמאית ולא בהתאם להנחיותי והוראותי. הייתי זקוק לכ"א נוסף. למשל: היו מקרים שפעלו בהתאם למשימות שהוטלו עליהם ע"י הרבנות הפקודית והיו בשטח זה חלוקי דעות בינינו. עיקר המחלוקת היתה הכפיפות הפקודית, לי או למפקדם בפילון, ובין היתר התבטא בעובדה שסרבו להכנס לשטחים מופגזים.

ש.ת. אז קבלתי מגדוד נח"ל 902 באישור קשל"פ נח"ל 15 מתנדבים מבחורי ישיבות שהיו במבצע "ימים נוראים"של הרבנות, וחזרו לגדודם תוך מספר ימים. בחורים אלה עבדו אתי מאז 14/10 ובמשך מספר חדשים.

ש.ת. נושאי פינוי בשבת ובחג.

עקרונית לא מפנים חללים בשבתות וחגים וזאת ע"פ ההלכה. יחד עם זאת ובהתאם לתנאים שהיו בשטח עקב העובדה שגופות רבות שכבו בצירי תנועה ומקומות רכוז של חיילינו, ולדבר היה השפעה מורלית חמורה, וכן גופות שהיו בכלי רק"ם שנצרכו להחזרה לכשירות ולהחזיר למערכה ושבמקומות רבים יח' סדנאים לא רצו לגשת כל עוד היה בכלי חלל, ראיתי לנכון במקרה ספציפי זה, שבחג ושבת השייכים למלחמה היה צרך בפינוי חללים לדרך החיים - מורל החיילים ונחיצות הציוד.

בשלב ראשון בחג ראשון של סוכותנאמר לי מהפיקוד שיש אי בהירות לגבי, אם מותר לפנות בחג, ושאני מורשה לפעול בהתאם לשקול דעתי.

בעקבות זאת פינתי חללים בחג ואשר מתוך חולית הרבנים שהיו אתי הסכימו 2 מתנדבים לבוא לעזרתי בחג.

באותו יום פינינו לאורךהכביש הראשי בין אל-עג לתל סאקי (כמדומני) כ-14 חללים.

שבשת כבר אמרו לי שיש הוראה מפורשת האוסרת פנוי בשבת. אני טענתי שההוראה הזו ניתנה עקב אי-ידיעת המצב בשטח, למרות זאת לא פינתי באותה שבת כיוון שחוליות הרב"צ חזרו ביום ששי לפילון ובמילא לה היה לי עם מי לפנות. יחד עם זאת מיד עם צאת השבת פעלתי להבהרת המצב בשטח לגורמים המתאימים ובאמת

נאמר לי ע"י מטכל-רבנות שבתנאים האמורים מותר ויש צורך לפנות בשבת.

כהערה נוספת: בשבת שלאחר מכן לא היה לדעתי מצב שהצריך פנוי בשבת ולכן גם לא פונו חללים בגזרתי+ בשבת על ידי וע"י אנשי.

ש.ת. תורתית יחידת החלל מפנה חללים לבית קברות.

אותנו למדו כי כלהאמצעים רכב וכו' הם באחריותהיחידה כאשר אנחנו נותנים יעוץ במדת הצורך ולא מהווים גורם בצועי.

זה לא פעל ואנחנו כרבנות נאלצנו לפעול כגורם מפנה בשטח.

ש.ת. פרט לי אישי בכל רבנות פיק צפון, לא היה אף מכשיר קשר מה שגרם לחסר שליטה על החוליות. היו מקרים לכן שחוליה חזרה למחרתו לאותו מקום בו שהתה יום קדם לצורך אסוף חלל נוסף, שדווח אחרי ...

אין גם קריאה בקשר לגורמי רבנות.

למרות שהרבנות פעלה במלחמה זו לא כגורם מקצועי מיעץ אלא כגורם מבצע בשטח לא הועמדו לרשותה בפיק צפון האמצעים הנדרשים לכל יחידה בדכ"ל.

ש.ת. לגבי חר"פ היו מקרים שחובשים ואנשי חר"פ הורד לאנשיהם לא לגעת בהרוגים ואפילו לא לסייע בהעמסתם על רכב לשם פינוים לבתי קברות, סענו כי זוהי עבודתה של הרבנות.

לפיכך היו מקרים בהסהיו גוויות מונחות בצידי הדרך ליד פלרקי"ם (פלוגות רפואה קדמיות) למשל ליד פלר"ק אוגדה 36 בציר אמריקה. הגוויות היו מונחות עד שבאו אנשי הרבנות לפנותן.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על התתום (-)

מ/2731589 סרן בן מאיר יהושע.

עדות מס' 25

סא"ל הרב צמל

תאריך: 13/3

בפני אל"מ (מיל) משה חמיר הופיע ק/804097 סא"ל הרב אפרים צמל ולאחר שהסבר לו כי אין לו סבות אישיות לכך הוא רשאי לסרב לתת עדות, אמר כי יסכים לתת עדות.

ש.ת. עד 6.10.73 שמשתי כרב צבאי של גיסות שריון וזאת מתאריך 25.11.65.

בין התאריכים 6.10.73-16.10.73 רכזתי מטעם הרבנות הצבאית הראשית, את כל נושאי הדת בחזית הדרום. ישבתי מאז 5.10.73 1700 ברפידים וזאת עד 22.10.73.

ש.ת. בתקף תפקידי זה טפלתי בנושאים דלהלן:

הזרמת כ"א רב"צ ליחידות, ספוק צרכי דת אישי ויחידתי לקראת החגים, הנחיית הרבנים הצבאיים וקציני הדת האופן מלוי תפקידיהם, וכן בריכוז נושא פנוי חללים.

ש.ת. ביום ראשון 7/10 אורגנו 2 נקודות אסוף זיהוי ופינוי חללים. האחת במתקן החללים המרכזי ברפידים שם פעלה כפלוגה של חברה קדישא צבאית, והשניה בבלוזה, שם פעלה חוליה שכללה כ-15 אנשי חברה קדישא.

ש.ת. בחלק גדול מהמקרים הגיעו חללים למתקני חללים או לתאגדי"ם ערפיים באמצעות יחידותיהם, ובחלק מהמקרים נאספו החללים על ידי אנשי הרב"ץ מהשטח. השיטה היתה כי אם הודיעו כי יש חללים בשטח יצאו חוליות לפינוי. בשלב שני עוד בימים ראשונים, יצאו חוליות רב"צ בנתיבי הלחימה לאסוף חללים - ביוזמת הרב"צ.

ש.ת. לפי מיטב ידיעתי הרי הרב"צ נכנס לתפקיד בזיהוי פינוי וקבורה רק עם הגיע החלל על מתקן הקבורה או בית הקברות. והאחריות להבאת החלל - על יחידתו. לדעתי נוהל זה אינו עונה על הנדרש ואמנם נוכחנו בכך במלחמת יום הכפורים.

הריני מצרף כנספח מס. 25/1 מכתב שכתבתי ביום 25.9.73 לסגן מפקד גי"ש, שהוא חזרה על מכתב דומה שהוצאתי מספר שנים קדם לכן בעקבות לקחי מלחמת ששת הימים.

ש.ת. לדעתי אינו טוב שרק היחידות תעסוקנה בפינוי החללים מהשטח א. כי אינן

עומדות בכך כשהן עסוקות בלחימה ובהתארגנות ללחימה.

ב. אנשי היחידה העוסקים בפינוי אינם מודעים לבעית הזיהוי פועל כן תוך כדי פינוי מושמדים ואובדים אמצעי הזיהוי כגון נ.צ. מדויק, מספר הכלי בו נפל או כל ציון אחר וכן ציונים עלגופו של החלל המסיעים לזיהוי.

ש.ח. זכור לי מקרה בסביבות 24/10. הגענו למפקדתו שלאלוף שרון מעבר לתעלה. בא קצין בסערה והודיע כי ישנם חללים השוכבים מספר ימים בשטח. מספר ימים ולא פינו אותם. נסענו לשם ומצאנו את החללים על אם הדרך. על אחד מהם היו סימני מעבר רכב.

היו בשטח יחידות שלצה"ל ואף אחד לא פינה אותם. היחידות צעקו "היכן הרבנות"... אבל לידי מעשה לא הגיעו. מקרה זה זעזע אותי.

ש.ח. בכל מקרה שבקשתי סיוע כמו רכב וכו' - קבלתי.

ש.ח. עד כמה שידוע לי היתה הענות הרבנות לפניות פנוי וזהוי מהירות. היו מקרים שכמה חוליות יצאו לאותו נ.צ. כשקבלו קריאות ממספר יחידות לגבו אותו חלל.

ש.ח. לענין פינוי בשבת וחג:

ההוראות שניתנו על ידי היו:

חללים שמגיעים אל מתקן החללים בשבת וחג - יש להורידם מעל הרכב ולהניחם במתקן החללים. זיהוי ופינוי לבית קברות ארעי - רק לאחר צאת השבת או החג.

לגבי פינוי חללים מהשטח הקריטריון היה:

אם המצאות החללים במקום בו מצויים מהווה מפגע המפריע להמשך הלחימה, פיזית או מורלית, הרי יש לצאת ולפנותם. באם החלל נמצא במקום בו אינו מהווה מפגע כנ"ל, אזי יש להמתין עד צאת השבת - או החג.

לדוגמא בליל חג שמחת תורה פנו אלי ממפקדת אג"ד ארטילרי 209 (כמדומני) והודיעו לי כי באחד הגדודים על ציר הג'ידי היתה הזנה כפולה ו-4 חיילים נספו. המצאותם ליד התותח מפריעה להמשך הירי ומורל החיילים ירוד מאד. נתחי מיד

הוראה טלפונית לאנשי חברה קרישא לצאת עם שחר בבוקרו של החג למקום ולפנות החללים, ובתוספת להצטייד גם ביק ובכבוד קל לשם הרמת המורל. הדבר בוצע ועוד בהיות אנשי רב"צ בשטח חדשו החיילים את הירי.

היו דוגמאות נוספות, באותו יום יצאו גם רבנים צבאיים שישבו בטסה לאזור הצליחה לפנוי חללים, וכן נעשה גם בשבת שלאחר מכן.

ש.ת. אישית לא נתקלתי באף סרוב שלאנשי חוליות הרב"צששמעו מפי שחייבים לפנות חללים בשבת או חג.

ש.ת. ב-7.11.73 מונתי כרב צבאי במרכז לאיתור נעדרים.

נראה לי שההתארגנות לאיתור נעדרים היתה מהירה וטובה אולם מאוחרת מאד, כי יש לפעול לאיתור הנעדרים ככל האפשר בסמוך לאירוע ממנו נעדר וזה חייב להעשות בשלב ראשון ע"י היחידה.

ש.ת. לסיכום יש לדעתי להקים גוף מטכל"י קבוע שיעסוק בנפגעים ובהכנת תורה לאיתור נעדרים, לקביעת אמצעי זיהוי ... הפעלת היחידות בנושאים הכללו ופקוח על בצוע.

אילו היה קיים גוף כזה עם התחלת המלחמה אין לי ספק שאפשר היה למנוע המצאות חללים אלמונים רבים בשלב ראשון וזיהויים המהיר יותר, וכן קביעתגורלם של הנעדרים בשלב מקודם יותר.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום

ק/804097 סאקל צמל אפרים (-)

0184 25 / ניפה מס 1
לעצמו של סרן בל.

ב"ה

מזקדת רבנות	גייסות	סדיון צבאית
סל'	306	07
דת	53	2379
אלול		חשל"ג
סמט		73

סגן מפקד גי"ש
ש - 2

הנדון: טיפול בחללים במסגרת אוגדתית - הצעת ארגון

כ ל ל י

1. במסגרת אוגדה קבוע סרס גובשה כל הצעה לטיפול בחללים.

2. מסמך זה יציג את הבעיות ואת המתרון המוצע מתוך הנסיון של האוגדה בשלחמת ששת - הימים.

ה ב ע י ו ת

3. הבעיות מתחלקות לארבע:- איתור, איסוף, פינוי וזיהוי - כדלהלן:

א. איתור:-

1. היחידות המשתערות אינן יכולות לעצור לצורך איסוף חללים ופינויים, מאחר וזה פוגע בתנופת ההסתערות ועלול לגרום לרבוי החללים.

2. אי לכך נשארים חלק כן החללים בשדה לאיסוף מאוחר יותר.

3. הטיפול בכך מצריך את האמצעים הבאים:-

א. הכרת צירי תנועה ופריסת הכוחות.

ב. נווט - מפה, מצפן ומשקפת.

ג. אבטחה - יחידת מסמר, חבלן וכמשיר קשר.

ב. איסוף:-

1. איסוף חלקי גופה שנחרסקה

2. איסוף מתוך רק"מ פגוע.

ג. פינוי:-

1. פינוי יעיל ומהיר משדה הקרב לבית הקברות הארעי.

2. פינוי מתאג"ד, פלר"מ וגר"פ.

ד. זיהוי:-

1. איסוף כל פרט העשוי לסייע לזיהוי החלל כגון: ק.ז. מדוייק, כל מה שנמצא על החלל ובקרבתו, סמנים חצוניים, ממי ולפי נמסרה הגופה וכדומה.

2. ציון כל פרט מזהה בכרטיס צמוד לגופה, והעתק ברשות חוליית הפינוי.

הצעת ארגון:

4. צמוד לכל רח"ק לקבוע יחידת לפינוי חללים שתכלול אנשים ואמצעים כדלהלן:-

א. כח אדם:-

1. איש יחידת קבורה.

2. חכלן לפינוי משדות מוקשים.

3. מספר חיילים לאבטחה ועזרה.

ב. אמצעים:-

1. ג'יפ עם מכשיר קשר.

2. רכב נ.נ. עם מספר אלונקות, שמיכות ושרוולי ניילון.

3. אמצעי ניוט, נשק, רמוני פשן וכדומה.

4. קביעת מספר או קוד ליחידה זו ברשת הקשר.

5. יחידה נוספת שתוצמד לגר"ם תכלול אנשים ואמצעים כלהלן:-

א. שני אנשי יחידת קבורה.

ב. משאית לפינוי החללים.

6. כל יחידת פינוי בנ"ל תעביר ישירות את החללים לבית הקברות הארעי.

7. ריכוז ותיאום כל נושא הפינוי, וכן הידרוך היחידות וקבלת נהונים, ע"י הרב הצבאי האוגדתי, בתיאום עם אגד החזוקה.

אפריים גמל - סא"ל
רב צבאי בייסי

אצ/שב

26
0180

עדות מס' 26
רס"ן נחמן אלון

ראש חפ"ש חש"ן

תאריך: 13.3.74

בפני אל"מ (מיל) משה תמיר הופיע ק/485235 רס"ן נחמן אלון ולאחר שהסבר לו כי באם יש לו סבות אישיות לכך רשאי שלא לתת עדות אמר כי מוכן לתת עדות.

ש.ת. אני משמש בתפקידי כראש חוליה פסיכולוגית שדה של חיל השריון מיום 15.9.73.

לפני כן למדתי באוניברסיטה.

לרשותי כיום 6 פסיכולוגית קבועים (סדירים). ובזמן המלחמה ובין התאריכים 12-13/10 קבלתי כסיוע מענף פסיכולויגה חגבורת אנשי מחקר של היחידה.

ש.ת. סה"כ הפעלתי בין 15-10 פסיכולוגים.

ש.ת. בנושא עבודת החוליה: לא היתה קיימת לדעתי תכנית הערכות מספקת של החוליה למצב מלחמה, היינו, לא היתה הגדרת מטרות ולא היה תירגום לשפת המעשה. לא היה שום תירגול של פסיכולוגים לבצוע משימות מלחמתיות.

כתוצאה מכך, נעשתה פעולות חולית חפ"ש (חוליית פסיכולוגים שדה) בצורה מאולתרת וללא שהיתה לכך הענות מקדמת לקליטה מחד, ולסיוע מאידך, מטעם היחידות (עדותי+ מתיחסת כמובן לחוליה שלי).

ש.ת. את ההודעה על הכוננות קבלתי ביום ב ו' 5.10.73 במחנה. קשרתי קשר עם מפקדת הגיס ולמחרת בבקר ב-700 נשלחתי על-ידי סא"ל שליס ראש ענף פסיכולוגיה - לגייס. בגיס נאמר לי כי עתידה לפרוץ מלחמה בערב.

אספתי את החוליה והצטרפנו לענף הסטוריה של תח"ש (תורת חיל שריון) ולקראת הצהרים התחלקנו כך: קצין אחד הצטרף להסטוריון של תח"ש ונסעו לרמת הגולן. היתר היינו 3 קצינים וקצינה נסענו לרפידים. לא ידעתי מראש מה נעשה.

ש.ת. בימים הראשונים ראינו שאנו יכולים לאסוף אינפורמציה פסיכולוגית. ולכן התחלנו לראיין חיילים שחזרו מן הקרבות והגיעו לנקודות רכוז כגון

גשתי"ם או בסכסים, שוחחנו עם חיילי מעוזים טנקיסטים וכו'.

בנוסף לכך ראינו שיש באפשרותנו לסייע בטפול קליני למחצה; למשל טפול בחיילים מוכי הלם קל שלא פונו (זו היתה פעילות אקראית).

ש.ת. הקשר עם ענף פסיכולוגיה בימים ראשונים למלחמה היה מנותק למעשה, חודש ביום ה-8 למלחמה ביוזמתנו, במטרה לקבל סיוע בהכנת שאלון שיתבסס על האינפורמציה שאספנו.

ש.ת. ביום ה-4 ללחימה הצטרפנו לאוגדה של אלוף אדן ועד סיום המלחמה היינו במפקדה עיקרית של הכוח הזה, ששמש לנו כבסיס. פרט למקרה אחד בו הייתי יממה אחת עם כח חרמ"ש בבלימה ממש, היו פסיכולוגים מחוליתי מצטרפים או נלווים אל כוחות מיד אחרי הקו הראשון. כמו למשל תותחנים או טנקים בנקודות תדלוק בלילה, יחידות רפואה וכדומה.

ש.ת. אינפורמציה שאספנו באותם ימים היתה ניתנת לישום מידי ואמנם כך נסינו לעשות.

ישנם חלקים באינפורמציה שאין אפשרות להשיגם אלא בתנאים כפי שהיו בשטח כגון צפיה בתהליכים פסיכולוגים בקרב, אין אפשרות לקבל בתנאים אחרים או בשיטת עבודה אחרת.

ש.ת. הכינונו דוחו"ת, כ-4 במספר, תוך המלחמה נסינו להעבירם למפקדת האוגדה אולם מאחר שלא היתה מודעות מספקת לנושא בפסיכולוגים, הדוחות לא הגיעו למעשה ליעדיהם מיד. (הגיעו רק בשלב סיום המלחמה).

ש.ת. ידוע לי כי באוגדה של אלוף שרון נעשה שמוש מידי בדוחו"ת פסיכולוגיים שנלוו אליו (ולא היו אנשי ענף פסיכולוגיה).

ש.ת. במלחמה, האספקט הנוראי של הפחעה כמו פגישה עם טילים המכניס את החייל לתחושת לחץ היה אפקט קשה וניכר לעין. הציפיות הבלתי ריאליות ברגע שנשבדו - היו גורם להורדת מורל ולתחושת לחץ.

נושא של שבירת המיתוסים שהיו ידועים בצהל כמו פינו פצועים וחללים שלא

פעל למעשה, הביא להגברת הדאגה לגורל האישי ולירידת האמון ביחידה בה משרת החייל.

בימים הראשונים, השפעת חסר ציוד וחקלות טכניות גרמה לתחושה של חוסר אונים והרגשה שיש יחס בלתי אחראי מצד הפיקוד הבכיר.

היו מקרים שפקודות נתפשו כבלתי הגיוניות.

למשל הסיפור של החכנית לכבוש גשר פירדאן שלפיו נשלחו 17 טנקים ותוך דקות נשארו רק 4-5.הספור הזה עבר כשמועה ויצר דמורליזציה.

שמועות בכלל הסתובבו בצורה בלתי מרוסנת.

הפקודות במיוחד בשריון נתנו בד"כ בקשר כאשר הן לא כללו אינפורמציה מספקת על השטח והאויב. חסר אינפורמציה זו גרמה להערכות מצב לא נכונות לדעת חיילים ומפקדים.

ש.ח. אני בעדותי מנסה ליצור התמונה כפי שנתפסה בעיני האנשים אותם שוחחתי ואינה בהכרח התמונה המשקפת את המציאות בשטח.

ש.ת. אינפורמציה, במיוחד של הערכות האויב, פעולות כוחותינו, הישגים וכשלונות לא נמסרה לידיעת החיילים במדה מספקת, מה שגרם לערפל, אי בהירות, לניחושים ובסופו של דבר לשמועות וחוסר אימון.

הפער בין מה שראו הלוחמים בשטח לבין הפרסומים ברדיו ובעתונות באותם ימים, גרם לפער אמינות.

ש.ת. לגבי המדגם, במחקר שנעשה במלחמה, הרי אינו עומד אולי בקריטוריונים מדעיים נוקשים, מבחינת היותו מדגם מיצג, אולם החסר מתאים לגמרי, לדעתי, למציאות, כפי שבאה לידי בטוי בדוח"ות שהוגשו על-ידי חוליתי וחוליות הפ"ש אחרות, ורוכזו תוך כדי ולאחר המלחמה בענף הפסיכולוגיה (והובאו כנספחים לעדותו של סא"ל שליט בנימין).

ש.ת. לא היתה לדעתי פעולות תיאום בין פסיכולוגים לבין אנשי הסברה בשטח, דבר שנראה לי הכרחי להסברה תקינה ויעילה.

ש.ת. חדשים לפני המלחמה ובמסגרת הכנת התאר שלי שהייתי במסגרת פלוגתחרמש בקו התעלה במשך כ-14 יום - בקו. נוכחתי כי בעקב השגרה, האנשים לא האמינו כי פעולתם המבצעית היא משמעותית ותורמת, ונטו לבצע רק מה שנראה להם כחשוב. לא היתה לדעתי בקרת מספקת ונראה לי כי אחת הסיבותהיא גם המפקדים בשטח לא היו חדורים בתחושה שמה שהם עושים הוא חיוני. לקראת בקורים התכוננו החיילים כאל הצגה. לדוגמא: תצפיות לעבר הגדה המערבית נעשו מתוך זלזול, רשום בלתי מספיק של הנתונים ומתוך תחושה שממילא אין איש מתענין בדו"ח וזאת לאחר שגם לא נתקבלו תגובות מהדרג הגבוה. חיילים ציינו כי כמעט לא היה מקרה שבא מפקד בכיר או איש מודיעין מומחה כדי לתדרך או ללמד תצפית.

לאחר ש"הרמפות" שנבנו ע"י המצרים לאחרונה לא אפשרו תצפית-שטח לא ראיתי נסיון להתאים התצפית לתנאים החדשים. מבחינה פסיכולוגית דבר זה כמוהו כהכרזה מצד המפקדים שהפעולות הנעשות היא נטולת משמעות.

ש.ת. ראיתי מקרים בהם הבטחת מתקנים כמו למשל "קשת" ההתה רשלנית ביותר. לדוגמא אנשי "קשת" מטלפנים מטלפון חרום הביתה, וניתן היה להבחין במתקן ובפעילות ממרחק רב בלילה.

היה מקרה בו נשאר מתקן "קשת" בשטח, ביום - בנגוד להוראות והדבר אפילו לא נחקר ברצינות ע"י מפקדים.

ש.ת. חיילים לא נתנו לדעתי אמון במתקני הגילוי לאחר שנוכחו במספר פעמים שהמכשיר טעה.

ש.ת. שמעתי מפי אנשי סנקים באהתו קו שבקורות שנעשו ביחידות נגעו באספקטים והדגישו נושאים, בלתי רלוונטים כמו קיום "פינות ספקלים" צבועותוכו' ולא עסקו בהעמקה בצד המבצעי.

לעומת זאת ברגע שנדמה היה לחיילים ~~צאת~~ והמפקדים ביחידה כי יש פעילות צבאית משמעותית השתנה הבצוע פלאים והחיילים נכנסו מיד לכוננות שהיתה לדעתי טובה מאד.

לאנשי החרמש לא היה ברור מה יהיה תפקידם במלחמה והם ראו עצמם כ"ממזר" של חי"ר ושריון שחסר לו היתרונות של שני הצדדים.

לדעתם וגם לדעתי כאיש חי"ר לשעבר היה אימון החי"ר שלהם לקוי ביותר.

הדימוי העצמי הצבאי בעקב כך היה לקוי ביותר, וזאת למרות הרמה האישית הגבוהה של החיילים. הם הרגישו שקיים זלזול כלפיהם מצד אנשי שריון שהם "כושים"של היחידה.

זאת עדותי כפי שהוקראה לי ולראיה באתי על החתום.

ק/285235 אלון נחמן, רס"ן (-)

4

משרד הבטחון

ארכיון צה"ל ומערכת הבטחון

סוף התיק

5000 (1.70)

אד/28